

Prvi angleški ofenzivni sunki

Po angleških poročilih in nemških potrdilih so včeraj Angleži izvršili več napadov na obalne postojanke od Norveške do Španije ter se za trenutek celo izkrcali - Obenem so se nadaljevali srditi letalski napadi na Anglijo in na Nemčijo

LONDON, 27. junija. Reuter. Uradnoporočajo, da so se zavezniške kopnene in pomorske čete v zvezi s kraljevo angleško mornarico in aviacijo izkrcale na več mestih na sovražnih obalah. Prišlo so v stik z nemškimi četami in jim prizadejale velike izgube. Sovražnik je pustil na boljše več mrtvih in ranjenih. Do poldne se je neka angleška letalska eskadrilja spustila nekje na po Nemcih zasedenem ozemlju. Razvil se je boj, v katerem se je posrečilo ujeti več Nemcev. Z ujetimi Nemci se je angleška eskadrilja zopet vrnila v Anglijo. Ob priliki izvidov je bilo zbranih mnogo dragocenih podatkov. Zavezniške sile niso utrpeli nobenih izgub.

BERLIN, 27. junija. DNB. Po vesti Reuterjeve agencije so angleške kopnene, pomorske in letalske sile izvršile več operacij na sovražni obali. Poročilo daje pravi, da so imeli Nemci pri tem izgube in da so Angleži zbrali koristne podatke. Na merodajnih berlinskih mestih izjavljajo, da ta sicer skrbno pripravljene manevre ni imel nobenega posebnega efekta. Angleži so se skušali izkrcati tudi na dveh mestih francoske obale v Kanalu, a so bili odbiti. Nemške izgube izkazujejo 2 ranjena. Ti manevri pomenijo le zakasnelo pošiljanje angleške pomoči Franciji, ki je takrat, ko bi jo bila Francija potrebovala, ni bilo. Izraz »zavezniške sile« v londonskem poročilu še sam po sebi označuje neresnost te akcije.

Podrobnejša angleška poročila

LONDON, 27. junija. Reuter. Včeraj je bil dan britanskih ofenziv na morju, kopnem in v zraku. Kombinirane pomorske in letalske sile so izvedle tekom dneva vzdolž cele novozasedene obale od Severnega ritca na Norveškem do španske meje številne koncentrične napade na izbranih točkah, kjer so se izkrcale, zapletle presenečenega sovražnika v boj, mu prizadejale težke izgube na ljudeh in materialu, uničila orožje ter se z ujetniki in važnimi informacijami zopet vrnile v svoja izhodiščna oporišča. Namen teh drznih podvigov ni bilo sicer izkrcanje trajnega značaja, — tudi za to bo še prišel čas — ampak da nadaljuje z uničevanjem napadalnih naprav, v kolikor to britanske čete že niso izvedle ob priliki umika iz Francije, ter da polzvedo o sovražnikovih namerah. Ta cilj je bil povsod odlično dosežen.

LONDON, 27. junija. Reuter. Tekom včerajšnjega dne je RAF izvedla pravo letalsko ofenzivo proti Nemčiji, tako v Franciji, na Holandskem v Nemčiji sami ter na Norveškem. Letalsko ministrstvo je o tem izdalo sinoči sledeči komunikat: »Naša letalska sila je tekom dneva izvedla silovite napade na sovražna oporišča. Tako so letala RAF bombardirala letališča v Boulognei ter jih zažgala, na Borkumu in v Arnheimu, razrušila pri Lingenu na Holandskem železniški most, bombardirala industrijske naprave v Mannheimu, uničila kemično tvornico v Kölnu, letalsko tvornico v Bremenu, bombardirala pristaniške naprave na Helgolandu, zažgala skladišča bencina v Hamburgu, Dorsetu, ter Osterfeldu. Na polju nazaj so sestrelila letala nemški bombniki. Vsa letala so se vrnila. Nadalje je formacija letal RAF napadla pravkar zgrajeno novo letališče Bonheim pri Bergenu na Norveškem. Pogrešamo dve naši letali. Druga skupina naših lovcev se je na Norveškem zapletla v boj s številnejšo sovražno eskadriljo 17 lovcev od katerih je sestrelila tri.

NAPADI NA ANGLIJO

LONDON, 27. junija. Reuter. Letalsko ministrstvo je davi objavilo: Sovražna letala so se pojavila tekom noči v več distriktih. V akcijo je stopila protiletalska obramba in žarometi. Dve sovražni letali sta bili sestreljeni. Škoda je neznatna. Žrtev ni.

Nemško uradno poročilo

BERLIN, 27. junija. DNB. Vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče poročilo: Na zahodu ni bilo posebnih dogodkov. V noči od 25. na 26. junija so izvršila naša letala več napadov na letališča in letalsko industrijo v srednji Angliji. Bombardiranje je bilo uspešno. Po naknadno došle poročilih so 24. t. m. bombardirala naša letala v vodah Bayonnea neko 7000-tonsko transportno ladjo. Na ladji je nastal požar in slišale so se močne eksplozije. Neka naša podmornica je torpedirala južnozahodno od Irske angleško obo-

roženo ladjo »Saranac«. Poleg te 12.000 tonske ladje je napadla tudi še dva obožena parnika. Tri angleška letala so skušala bombardirati letališče v Savangerju. Dva izmed njih smo uničili. Angleška letala, ki so letela v noči od 25. na 26. t. m. na severno in zahodno Nemčijo, niso zadela vojaških objektov. Doslej tudi ni znano, da bi bila povzročena škoda znatnejša. Ubiti so bili štirje civilisti.

Na italijanskih bojiščih zatišje

RIM, 27. junija. Stefani. Glavni stan italijanske vojske je izdal včeraj sledeče poročilo: Nič novega ne na evropskih ne na afriških bojiščih. V Vzhodni Afriki so bili onemogočeni poskusi sovražnika, da bi bombardiral Asmaro in Diredaou. Dve sovražni letali sta bili uničeni. Tudi poskus bombardiranja Neaplja po sovražnih bombnikih so naša lovska letala preprečila. Uspešno se je uveljavilo tudi protiletalsko topništvo.

LONDON, 27. junija. Reuter. Včeraj ni bilo novic o vojnih operacijah v Afriki ter v Sredozemlju. Delovale so samo pa-

trulje in predhodnice, ki so tipale nasprotnikove slabe točke odpora. Opažati je, da libijsko prebivalstvo ne sledi vedno italijanskim poveljem. Včeraj sta bila izvršena na Malto 2 sovražna napada, ne da bi bila povzročila kako škodo. O neprijetnosti angleških letalskih napadov piše »Giornale d' Italia«: »Angleške letalske baze v Sredozemlju so za Italijo neznosno izzivanje. To je razlog, da je Italija stopila v vojno.« Italijanska uradna poročila zmanjšujejo pomen včerajšnjih angleških letalskih napadov na Neapel ter na Palermo na Siciliji.

De Gaulleova akcija v Angliji

LONDON, 27. junija. Reuter. General de Gaulle ustanavlja v Angliji iz francoskih čet, ki so prispele v Anglijo in ki tja še prihajajo, novo francosko legijo. Ustanovil bo tudi novo francosko vojno industrijo ter vojaški znanstveni institut. V to svrhu mu dala angleška vlada potrebno finančno pomoč. Tekom včerajšnjega dneva so prispele v Anglijo ter se javili general de Gaulle številni vodilni častniki francoske armade, mornarice in letalstva.

LONDON, 27. junija. Reuter. Sinoči je general de Gaulle po londonskem radiu apostrofiral maršala Pétaina. Postavil mu je direktna vprašanja, češ, »gospod

maršal, kdo pa je kriv, da Francija ni imela mehanizirane vojske? Ali ste vi, gospod maršal, ki ste bili najvišji vojaški dostojanstvenik Francije od l. 1932, kaj storili za reformacijo francoske vojske? In vendar ste bili vi, tisti gospod maršal, ki ste zaprosili za pogoje premirja! Ni bilo potreba, da je zmagovalac pri Verdunu spravil nad Francijo poraz, tem manj, ker ste imeli na razpolago še ves francoski imperij in nedotaknjeno francosko brodogradnjo, razen tega pa še zagotovilo USA, da vam bodo dobavljale orožje ter mogočno pomoč zaveznikov. Rad bi vedel, gospod maršal, kako boste s praznimi žepi Francozov zopet upostavili Francijo pod nemškim škornjem in italijanskim šolnom! Da, Francija se bo zopet dvignila do njene veličine in z njo celotni imperij. Toda to bomo storili mi, ne pa Vi, gospod maršal!«

Beg poljskih ministrov iz Romunije

BUKARESTA, 27. junija. DNB. Bivši poljski ministrski predsednik Skladkowski in pa nekateri poljski ministri, ki so bili internirani v Herkulovi Slatini, so dobili dovoljenje, da smejo oditi v Bukarešto, da obavijo nekatere svoje posle. Ko so pa Skladkowski in spremljevalci odšli iz Herkulove Slatine, je za njimi izginila vsaka sled in jih doslej zamen iščejo.

PREPOVED SAMO ZA ZIDE

BUKARESTA, 27. junija. Rador. Izdano je bilo uradno poročilo, v katerem je rečeno, da so netočne vse vesti, po katerih narodne manjšine ne bi mogle pripadati novi stranki nacije. Poudarja se, da samo Židje nimajo pravice postati njeni člani.

PREPOVED LISTOV V TUJIH JEZIKIH

ATENE, 27. jan. Stefani. Prepovedano je izhajanje listov v tujih jezikih, razen tistih, katerih manjšine bivajo v Grčiji.

Najboljša obramba je ofenziva

Govor angleškega ministra Anthonyja Edena — Anglija je pripravljena na svojo obrambo kakor ni bila še nikoli v svoji zgodovini

LONDON, 27. junija. Reuter. Sinoči je na radio spregovoril britanski vojni minister Anthony Eden, ki je podčrtal da je najboljša obramba ofenziva. Dejal je uvodoma, da govori narodu nocoj kot optimist, čeprav bodo prihodnji časi za Anglijo trdi dnevi preizkušnje. »Dnevi, ki se nam obetajo, nam bodo dali priliko, ne le da odločamo o nas samih, marveč usodi vsega civiliziranega sveta in še preko tega o bodočih generacijah. Zato nas bodo dnevi, ki pridejo, našli zedinjene in pripravljene. Danes smo izvedeli o nenavadno drznem in uspešnem podvigu našega orožja na sovražnikovi obali ter daleč notri v njegovi zemlji. Doma smo pripravljeni, kakor še nikoli.

Ministrski predsednik je komaj pred 10 dnevi dejal da razpolagamo z 1 1/2 milijona vojakov in s pol milijona brambovcev ter z dominionskimi silami. Danes vam jaz lahko povem, da je to šte- vilo že daleč prekoračeno. Razven tega so prispele nove dominionske čete iz

Kanade, Avstralije in Novega Zelanda. Tem pa so se pridružile britanske divizije iz Francije ter močne sile zavezni- kov. Še nikoli v angleški zgodovini ni bilo na tem otoku toliko vojakov, kakor danes. K temu dodajte naše vedno bolj naraščajoče letalstvo ter mogočno bro- dogradnjo. V enem samem dnevu je pri Dun- kerqueu zbrila na tla 70 sovražnih letal. Koliko več jih bodo na domačih tleh! — Vel Britanija je danes trdnjava. To pa ne pomeni, da se bomo omejevali samo na obrambo, marveč bomo izvedli tudi ofen- zive in, ko bo čas za to, bomo ponesli naše orožje daleč noter v samo sovraž- nikovo deželo.

Govorec o francoskem brodogradu in francoskem kolonialnem imperiju, je o- pomnil na Churchillove besede, po katerih je Vel. Britanija s kapitulacijo Fran- cije težko, vendar ne bistveno prizade- ta. »Zaupajmo v ministrskega predse- dnika, ki ve kaj dela.« Nadalje je dejal, da je bil eden od vzrokov francoskega po- raza ogromni tok beguncev, ki je oviral

vojaške operacije. V bitki za Anglijo te- ga ne bo. Vsakdo ostani na svojem me- stu ter s tem prispevaj k učinkovitosti vo- jaške obrambe!

O italijanskih pogojih je izrazil ostro kritiko. Izrazil je svoje ogorčenje nad Pétainom, ki je podpisal pogoje, ko je raz- polagal še z imperijem in brodogradnjo. Iz- razil je zaupanje de Gaulleu.

V obrambi Anglije se bo Anglež boril z zobmi. In ko bo prišel čas, bo udaril z vso silo nazaj. Medtem pa prihajajo ne- prestano vojne dobave iz USA, ki so spoznale, da se borimo za skupno stvar. Toda nismo samo mi oblegani, oblegani sta tudi Nemčija in Italija, ki jih naša mornarica vedno bolj duši. Naša ofenzi- va, ko bo prišel čas za njo, bo tako uspešna, kakor ona na Srednjem vzhodu. In še bolj! Kajti gre za boj dveh svetov med dobrim in zlim med katerima ni kompromisa. Ako je sovražni napad grozeč, bo naš odgovor nezaslišan kajti gre za to da vzpostavimo pravico člo- veškega uma in vesti.

Podrobnosti iz Petainovega govora

Fancija ni bila vojaško pripravljena na veliko evropsko vojno in jo je zato morala izgubiti — Nemci so bili v skoraj trikratni premoči

BORDEAUX, 27. junija. Havas. Predsednik vlade maršal Petain je naslovil na Francoze doma in v kolonijah po radiu naslednji apel: »Francozi! Obračam se do vas, da vam pojasnim razloge, zaradi katerih je prišlo do premirja med Nemčijo in Italijo. Najprej je treba naglasiti velike iluzije, ki so jih imeli Francija in zavezniki o svoji oboroženi sili ter iluzije o gospodarski sili, svobodi in moči morja. Ne doslej in tudi vnaprej se vojna ne dobi z denarjem, zlatom ali surovinami. Vsaka zmaga je odvisna od vojaških efektov, od vojnega materiala in pogojev, s katerimi se izkorišča. Nemčija je bila v maju 1940 močnejša, proti njej smo lahko postavili le hrabrost in upanje.

Bitka v Franciji se je končala s kapitulacijo belgijske vojske in obkolitvijo

angleških ter francoskih divizij, ki so se hrabro branile. Sestavljene so bile iz najboljših enot. Kljub vsemu njihovem naporu se domovina ni mogla rešiti. Prišla je druga bitka na Seini in Aisni. Šestdeset francoskih divizij se je tako rekoč brez bojnih voz in tankov borilo proti 150 nemškim pehotnim in 11 oklopnim divizijam. Sovražnik je v nekaj dneh razdelil naše bojno črto v štiri vojske. Nemčija je vojno že tedaj dobila. Ko je pa vstopila v vojno še Italija, se je pridružil francoskim četam na umiku velik val beguncev. Deset milijonov Francozov in 1.500.000 Belgijcev je bežalo v zaledje naše fronte in oviralo operacije francoske vojske. Po 15. t. m. je sovražnik prestopil Loire in vdrl v ostanek svobodne Francije. Pod takšnimi okoliščinami je moral odpor na-

še vojske prenehati. Francoska vlada je stala pred odločitvijo: ali se vkrcati na morje ali pa da ostane. Odločila se je, da ostane doma in ohrani narodno edinstvo. Smatrala je za potrebno, dobiti povoljne pogoje za premirje in apelirati na so-vražnikovo čast in razum.

Premirje je sklenjeno, bitka končana. Na dan narodne žalosti hite moje misli k vsem, ki so padli za čast in zastavo domovine. Ostali bodo trajno v naših srcih. Velik del naše države bo začasno okupiran. V vsej severni oblasti, od šenevskega jezera do Toursa in dalje k morski obali vse do Pirenejev bo imela Nemčija svoje posadke. Naše armade bodo demobilizirane, vojni material izročen, vojne ladje vsidrane v lukah. Pomorske baze v Sre-

dozemlju bodo demilitarizirane, nihče ne bo smel izkoristiti naša letala in vojne ladje. Zadržali smo teritorialne in pomorske točke, potreben je rde tako doma kakor v kolonijah.

Francoska vlada ostane svobodna, upravljali bodo domovino Francozi. Vem, da ste bili pripravljeni, boriti se dalje. Vojna je pa bila na evropskih francoskih tleh izgubljena. Ali naj se nadaljuje v kolonijah? Ne bi bil dostojen, če bi ostal na čelu vseh in pristal na nadaljnje prelivanje krvi zato, da bi se zadostilo težnjam nekaterim zgrešenim Francozom. In to tistih, ki so slabo poznali pogoje naše borbe. Zveze s kolonijami ostanejo. Trpeli ste in še boste, mnogi ne boste našli več svojih domačij. Življenje bo težko. Ne vdajajte se pretiranemu nadam. Država vam more dati samo to, kar prejme. Računajte postelj le nase, mislite na deco, ki jo je treba vzgojiti za bodočnost. Obnovimo Francijo, pokažimo svetu svoje sposobnosti. Iz naše požrtvovalnosti naj vznikne nova Francija.

Japonska ekspanzija na Daljnem vzhodu

Japonske čete zasedajo brez posebnega odpora francosko Indokino — Japonski tisk pravi, da je napočil trenutek, ko more Japonska uresničiti vse svoje težnje

TOKIO, 27. junija. Reuter. Po tukajšnjih informacijah so japonske čete, ki so vdrl v francosko Indokino, napredovale že včeraj za 170 km, a se prodiranje v notranjosti še vedno nadaljuje. Japonske čete niso našle nikjer na resnejši odpor, ker v Indokini Francija ni imela skoraj nobenih vojnih sil, razen policijskih, ki se Japoncem ne morejo uspešno postaviti v bran. Obstaja resna nevarnost, da bodo Japonci brez posebnih težav zasedli vso Indokino. Zdi se tudi, da delajo Japonci v popolnem sporazumu z Nemčijo in Italijo, ki sta ji prepustili na Daljnem

vzhodu proste roke. Iz pisanja japonskih listov je mogoče razbrati, da se bo Japonska popolnoma priključila osi Rim-Berlin in igrala veliko vlogo tudi v primeru konflikta s Sovjetsko zvezo. Zedinjene države Severne Amerike stoje zaenkrat tudi še ob strani in še niso zavzele nobenega stališča do najnovejše japonske osvajaalne akcije v francoski Indokini.

HONGKONG, 27. junija. Ass. Press. Angleška oblastva so očredila, da se razstrela vsi mostovi, ki vežejo angleško kolonijo Hongkong s kitajskim ozemljem.

Okrepljene so bile tudi mejne straže. Na merodajnem mestu izjavljajo, da so to le varnostni ukrepi.

TOKIO, 27. junija. Ass. Press. Japonski tisk piše obširno o zahtevi po popolni neodvisnosti južnovzhodne Azije od evropskih sil. Listi naglašajo, da je napočil sedaj trenutek, ko Japonska lahko uresniči te svoje stare težnje. Pri tem omenja posebej tudi Holandsko vzhodno Indijo, o kateri pavi, da po padcu Holandije ne sme priti spet v roke kake evropske velesile. Listi se dalje zavzemajo za popolno naslonitev na velesili osi.

Naloga Italije v boju z Anglijo

RIM, 27. junija. Stefani. Kakor poroča »Il Giornale d'Italia«, bo pripadala Italiji v vojni z Anglijo velika vloga. Italijanske bojne sile ne bodo sodelovale z nemškimi pri direktnem napadu na Anglijo, ampak se bodo vojskovala s povsod raztresenimi angleškimi bojnimi silami v imperialnih pokrajinah. Z onemogočitvijo pomorskega prometa po Sredozemskem in Rdečem morju bo italijanska vojna sila odvrnila od pomoči Angliji važne pomor-

ske sile. Dalje bo Italija vezala v Egiptu 250.000 mož šteječo angleško vojsko in velike kontingente čet v Keniji. Italijansko letalstvo bo vodilo operacije proti angleškim oporiščem na Malti, v Aleksandriji, Egiptu, Cipru, Palestini, Sedanu, Adenu, Zeilu in Berberu. Italija mora uničiti zlasti angleške letalske baze, od koder angleška letala bombardirajo italijanski polotok.

Romuni sestrelili rusko letalo

BUKAREŠTA, 27. junija. Reuter. Včeraj so pri Černovicah opazili 4 sovjetska letala. Romunske protiletalske baterije so otvorile ogenj ter sestrelili 1 rusko letalo. Romunsko letalsko ministrstvo je danes ustavilo vse letalski promet. Novoimenovani sovjetski poslanik bo jutri izročil kralju Karolu poverljive listine.

UGIBANJA O BODOČIH AKCIJAH

LONDON, (preko Svice, Bern) 27. junija. Ag. Siusse. Vojaški dopisnik »Evening Standarda« je mnenja, da bo pred nemškim napadom na Anglijo verjetno prej drug napad na severno Afriko. Dočim da je Anglija soliden blok 45 milijonov discipliniranih ljudi, pa da je tako v Maroku, Alžiru, kakor v Tunisu opažati neke znake nesigurnosti. Tako psihološko razpoloženje pa zna nemško vojaško vodstvo vselej mojstrsko izrabiti. Napad na Anglijo bo verjetno sledil šele med srednjo julija in avgustom, kajti v Nemčiji računajo na to, da bo London zavzel 15. avgusta. Pri tem računa Nemčija z izgubo 300.000 lastnih ljudi. Treba se je zatorej zavarovati pred nemškimi brzimi motornimi torpednimi čolni, flotiljami ribiških parnikov in amfibijskimi tanki. Prav tako tudi pred padalci in transportnimi letali. Te bo treba sproti uničevati, da se prepreči, da bi prišli medsebojno v stik.

FINSKA V NOTRANJI KRIZI

MOSKVA, 27. junija. Tass. Finski listi poročajo o vedno večji brezposelnosti v finski izvozni industriji. Švedski list »Aftenbladet« poroča o večno bolj akutni vladni krizi med strankami, ki ima tudi zunanje politični vzrok. Vladne stranke se upirajo socialnodemokratski stranki, ki želi tesnejšo naslonitev na Sovjetsko unijo.

ODSTOP FRANCOSKEGA VELEPOSLANIKA V LONDONU

LONDON, 27. junija. Reuter. Francoski zunanji minister je dejal, da za enkrat ne bo postavljen poslanik Francije v Londonu. Posle poslaništva bo vodil svetnik Cambon. Francoski poslanik Corbin je podal namreč ostavko, ker je bil pristtaš francosko-angleškega sodelovanja in v novih prilikah ni hotel več nositi odgovornosti za delo.

SIKORSKY PRI CHURCHILLU

LONDON, 27. junija. Reuter. Včeraj sta se sestala angleški in poljski premier Churchill in general Sikorsky, ki sta se dogovorila glede nadaljnjega udejstvovanja poljskih čet in letalstva ob strani Anglije.

Osemurni delavnik uveljavljen

MOSKVA, 27. junija. DNB. Kakor poročajo, so predlogi za uvedbo osemurnega delavnika in sedemdnednega tedna v Sovjetski zvezi bili včeraj že potrjeni po vrhovnem sovetu. Novi zakon je bil tudi že takoj uveljavljen. S tem zakonom je tudi prepovedano vsako svojevoljno menjavanje zaposlitve ali selitev iz enega v drugo podjetje. Plače delavcev ostanejo kljub podaljšanemu delovnemu času in spremenjenim razmeram dosedanje.

MOSKVA, 27. junija. Tass. Uvedba 8 urnega delavnika v 7 dnevnem tednu je bila odobrena od vrhovnega sojeta. — Pospešitev dela je v interesu ljudstev Sov. unije ter so ga pozdravile vse delavske organizacije, kajti gre za to, da se napno vse sile za povečanje vojne industrije, kajti rdeča armada, pomorstvo in brodogradnja potrebujejo nujno več tankov, več letal, več granat več bencina, več lokomotiv, več topov! Vse to je potrebno za obrambo Sov. unije. Pri tem pa ostane delovni dan v Sov. uniji še vedno najkrajši na svetu.

Razmerje sil v bitki za Francijo

BORDEAUX, 27. junija. Havas. V objavi o junaštvih francoske vojske je poseben poudarjeno, da je imela francoska vojska, ko se je dne 5. junija pričela bitka za Francijo, na bojišču samo 55 divizij, dočim so jih imeli Nemci 140. Tem so pridružili nato še 11 oklopnih divizij, da je štele njihova operativna sila skupaj 151 divizij. Ob koncu bitke za Francijo je imela Nemčija tudi še 80 divizij rezerv.

BLOKADA FRANCIJE

LONDON, 27. junija. Reuter. Anglija je včeraj uradno raztegnila blokado tudi na vse obale Francije. Vse ladje, ki bodo plule v Francijo ali iz Francije, bodo podvržene angleški kontroli. To velja tudi za ladje, ki plujejo v francoska sredomorska pristanišča ali iz njih. Dalje bodo pod kontrolo vse ladje, ki plujejo v portugalska ali španska pristanišča.

USODNI DNEVI FRANCIJE

LONDON, 27. junija. Reuter. Južnoafriški poslanik pri francoski vladi je kot zadnji zapustil Bordeaux. Rešil se je na ribiško ladjo, nakar ga je vzel na krov angleški rušilec. Dejal je, da je usodne dni okoli 17. junija ustavljeno francosko popolnoma podminireto intriganstvo. Za vojaški poraz Francije, da je najbolj kriva Maginotova črta, ki je zazibala francosko komando v brezdelje. Reynaud je bil pripravljen boriti se do konca ter oditi v Afriko, toda maršal Pétain in večina ministrov je bila proti temu. General Weygand pa je bil popolnoma str. Videl pa je francosko mladino, ki je vsa pripravljena zapustiti Francijo in nadaljevati borbo zaanjo. Toda Pétain ji je to jaenkrat preprečil.

UMIK Z DONAVE

BUKAREŠTA, 27. junija. DNB. Angleški in francoski vlačilci, parniki in elevatorji, ki so bili doslej na razpolago romunskemu prometu, se bodo umaknili z Donave v Carigrad.

Mariborska napoved. Spremenljivo oblačno, vetrovno in stanovitno vreme; toplota se ne bo mnogo spremenila. Včeraj je bila najvišja toplota 22, danes najnižja 11,5, opoldne 21.

Usoda mornarice nejasna

LONDON, 27. junija. Reuter. Londonski radio je začel objavljati pozive častnikom in mornarjem francoskega brodogradnje, naj svoje enote nemudoma usmerijo v najbližnje pristanišče Vel. Britanije ali njegovega imperija ali v luke francoskega imperija.

LONDON, 27. junija. Razpravljanje o pozivu francoskim mornarjem, naj svoje ladje usmerijo v angleška pristanišča, tvorijo važen del člankov, ki jih prinašajo londonski listi. »Times« pišejo: Usoda francoskega brodogradnje je še vedno neznana. Ne moremo si pa misliti, da bi francosko brodogradnje bilo pripravljeno storiti manj, kakor so storila brodogradnja Norveške, Holandske in Belgije. »Manchester Guardian« pa poziva vlado, naj ukaže angleški mornarici, da vsako francosko ladjo ustavi ter jo s spremstvom odvede v najbližnjo angleško luko.

Francija po kapitulaciji

BORDEAUX, 27. junija. Havas. Navzočni narodni poslanci in senatorji so imeli sejo ter razpravljali o premirju, ob novitvenih delih in organizaciji dela. Vlada maršala Petaina je bila izglasovana zaupnica. Francoska vlada vztraja pri svojem stališču pomirjenja države brez poseganja v nadaljnjo vojno. Poslanci so izrazili željo, naj se sestavi ministritvo za demobilizacijo.

BORDEAUX, 27. junija. Havas. Včerajšnjim ceremonijam v katedrali in pred spamenikom padlih v svetovni vojni so poleg Lebruna prisostvovali maršal Petain, čelni vlade, predsednik senata Jeaneney, predsednik parlamenta Herriot,

Paul Reynaud, narodni poslanci in diplomatski zbor.

BORDEAUX, 27. junija. Havas. Bivšim bojevnikom doma in v kolonijah je bil izdan proglas, naj ne bodo, kljub vsej žalosti, obupani. Francija je pokazala svoje junaštvo, možje so se borili dan in noč in je sam nasprotnik priznal njih junaštvo. Vsi naj se zbero okrog maršala Petaina ter preprečijo, da bi razdiralni elementi prišli na površje.

BORDEAUX, 27. junija. Havas. Diplomatski predstavniki so sklenili, da bodo ostali v Biaritzu toliko časa, dokler ne bo francoska vlada dokončno določila svoj sedež.

Naš Vidov dan

Spominu kosovskih junakov - Vidov dan, izhodišče našega preroda

Vidov dan!

Dan, ki je s krvjo zapisan v zgodovini Jugoslavije, dan, ki je držal naš jug v petstoletni sužnosti. Povsod se bera dan črne maše, vse je odeto v črno in zatopljeno v molitev.

Nad Kosovim poljem visi turoben molk. Sonce žge in sence se izgubljajo v močvirju. Na polju valovi zlato žitno klasje nad pepelom junakov, ki jih je na Vidov dan 1389 peljal v boj hrabri Lazar Junaki počivajo, na njih čvrstih kosteh je zgrajena močna, velika in svobodna domovina. Iz njih krvi je vzkli rdeči mak, znak ljubezni slovanskih bratov in sester.

Ni ga naroda, ki ne bi doživel kake

katastrofe. Velicina naroda pa se kaže v tem, da tudi najtežja katastrofa ne zlomi njegove odporne sile in da narod tudi v največji tegobi ne kloni, ampak še poveča svojo vero in ljubezen ter svojo moč in odpor.

Bratje Srbi so dali Vidovemu dnevu izredno veličino, ko so svoj najnesrečnejši dan postavili za največji praznik. Svojo tragedijo so povečali in dali s tem svetel opomin, kako je treba odstraniti napake, ki so katastrofo povzročili.

In mi, Slovenci? Doživeli smo mnogo katastrof in porazov, krvavih in nekrvavih, nismo pa nikoli sledili onemu velikemu srbskemu zgledu, da bi si osvojili nauk Vidovega dne. Kar smo doživeli

nesreč, se ne dajo primerjati s katastrofo, ki se je odigrala na Kosovu, vendar je bilo vse, kar smo doživeli neprijetnega le izraz naše nesposobnosti in neednosti. Naša notranja slabost je zlomila naš polet. Preveč smo malodušni, nedisciplinirani, premalo zavedni, da bi ob danih trenutkih bili edini, nacionalno ponosni.

Vsota vseh teh velikih napak našega notranjega življenja je naš Vidov dan. Ta naš slovenski Vidov dan moramo premagati, nauk Vidovega dne mora postati zakon nas vseh. Vsaj se morajo zavedati vzrokov naših porazov, drug drugega opominjati na naše napake, katerih se moramo otresti, da bo pošiljal v nas duh onih junakov, ki so pokazali pot v

zarje Vidovega dne. Ne iščimo vzrokov tam, kjer jih ni, nego v prilitkavosti, ki je glavni vzrok vseh naših slabosti.

Da bi le enkrat hoteli biti res složni, da bi le enkrat hoteli res delati za narod in žrtvovati, kakor žrtvujejo junaki in že bi bil v nas drug duh.

Nikoli več se ne sme ponoviti to, kar nas že leta in leta ubija! S svojimi sili stopimo v zarje Vidovega dne in se približamo vidovdanskim junakom. To je naša vzvišena naloga, ki nas čaka in ki jo moremo izvesti le če smo udani svojemu narodu in prežeti z ljubeznijo do svobode.

Vidov dan mora postati vsestransko izhodišče našega notranjega preroda. V tem je tudi ključ našega obstoja in napredka.

Vidovdanski borci pa, ki ste luč našega preroda, čuvajte našo zemljo in morje! Vaš sen gre preko nas in mi bomo hodili po vaših poteh! **Vas-**

Dve Franciji

Odon Šorli

Zadnja leta pred to vojno je Francija preživljala neprestane politične krize. Vlade so se menjavale z veliko hitrostjo, kar je bila posledica notranje razgibanosti in neenotnosti. Za razliko od Anglije, kjer je vladal sistem dveh, treh strank, je bilo v Franciji vedno veliko število strank in zato notranja stabilnost manjša, kakor v Angliji. Toda to odgovarja značaju in tradiciji obeh narodov in ta notranja nestabilnost Francije še zdaleč ni to znak njene notranje razrvanosti. V času veličine Francije se je ta pestrost političnega življenja javljala kot srečni genij francoskega naroda, ki se je v danih trenutkih iz te mnogoličnosti znal vedno uveljaviti kot edini odločujoči ton, na katerega se je vse vzkladilo. Ko pa so prišle nad Francijo nesreče, ji je ta mnogostranost, ki je nosila do sveta značaj vsestranosti, kateri se ni mogel vsvet, postala v pogubo, kajti nesreča je prišla nad Francijo od zunaj, in le posredno tudi od znotraj. In grešijo tisti, ki vidijo v današnjem porazu Francije edini vzrok v njeni zatrtosti notranji »gnilobi«. Ni rečeno, da je tisti, ki v borbi podleže, že temu tudi sam kriv. Dragocena vaza se na tleh razbije zato, ker je fragilnejša, kakor trdota tal.

Ko je septembra lani izbruhnila vojna, je v politični mavričnosti prevladal en sam ton. Vse stranke so se prostovoljno disciplinirano podredile enotnemu vodstvu. To pa je zaupalo popolnoma vojnemu vodstvu. **Občutek varnosti** je zopet razgibal francoskega duha in stranke so začele staro igro političnih taktiziranj. Discipliniranost strank ob začetku vojne se je umaknila vajeni igri političnih previranj.

Razumljivo je zato, da so ostali glasovi tkzv. moderne francoske vojne šole, ki ji pripada de Gaulle in ki je videla, kaj se za mejami pripravlja in zahtevala še motorizacijo vojske in povišanje letalstva, glasovi vpiločili v puščavi. Zastopniki znanih 200 družin, pa so bili prepričani, da tem »nergačem« najbolje odgovore takole: Za Maginotovo črto smo žrtvovali nad 100 milijard! Če niti taka astronomska vsota ne zadostuje, potem

naj vse skupaj vzame vrag! In so imeli glede drugega prav. Niti primer Španije, niti Poljske, niti primer Norveške ni tem krogom odprl oči. Temu je bila kriva Maginotova črta, s katero ni razpolagal noben od imenovanih narodov. Razen tega je znala premišljeno prikrojena nasprotnikova propaganda odpor vseh teh narodov devati v nič. To je zazibalo Francijo (in Anglijo) v sanje in neaktivnost.

Daladier je bil glede trdnosti vojaškega položaja tako prepričan, da je v sov-

jetsko-finski vojni celo odkrito zastopal mnenje, da je treba raztegniti vojno še proti Sovjetski uniji! V tem pa ni našel podpore Churchilla, ki je bil tedaj še mornariški minister. Ko pa se je izjavila norveška ekspedicija, v kateri je bila Francija zelo angažirana, so nastali prvi dvomi o vojaškem vodstvu Francije. To je omajalo položaj Daladierjeve vlade, o kateri se je zdelo, da bo ostala vso vojno. Najprej so nastale v tej vladi osebne spremembe, nato pa je Daladier odstopil svoje mesto Reynaudu, sam pa je zadržal manj važen portfelj.

Prišel je 10. maj 1940. Tretji dan po vdoru na Holandsko in Belgijo, je ener-

Rusija in evropski jugovzhod

»Nova Evropa« (Zagreb) prinaša še en glas o vlogi sovjetske Rusije do balkanskih držav in pravi med drugim: »Glede odnošajev Rusije do nas je treba vedeti dve stvari. Prvič, da pozitivna pomoč Rusov Južnim Slovanom v sedanjem položaju ne more biti velika. Rusija je daleč od nas, boriti se mora in prebroditi velike notranje težkoče. Njena glavna skrb je zaenkrat, kako nas čimbolj izkoristiti v svoji mednarodni igri. Druga stvar je, da bi morali mi ob sedanjih prilikah vzpostaviti odnošaje z Rusijo urediti zadeve med Hrvati in

Srbi ter potem enotno nastopati v stikih z Moskvo. Če bomo iskali pri Stalinu pomoč eni proti drugim, bomo sigurno oboji propadli. Rusija je brezdvoma največja in najvažnejša sila slovanstva, to je tudi šlo v zgodovino človeštva največ po Rusih in Rusiji. Toda zaradi tega ne moremo še iti preko dejstva, da vodi Rusija daleč bolj rusko, kakor slovensko politiko. Kdor hoče voditi pravo slovensko, demokratsko, človečansko politiko, mora začeti pri sebi, svojih sosedih: Rusi pri Poljaki, Čehi pri Slovaki, Srbi pri Hrvatih.«

Dobre in slabe strani motorizacije

Ko je Nemčija s pospešeno naglico motorizirala svojo vojsko, so vojaški strokovnjaki tudi doma imeli dosti kritikov. Godrnjali so proti njim, češ da bo nemožne tolikim edincem v pravem času dovažati potrebno gorivo. Dalje so postavljene tankom in oklopnim vozovom zapreke, preko katerih ne bodo mogli in vsa kolona bo brez haska zastala.

V vsem tem je nekaj resnice, pravi nemški vojaški strokovnjak Erich Belter. Toda zapreke preko ulic in minska polja, počez postavljene vozove, jame od granat in podobno lahko tanki igraje preidejo. Ker so se motorizirane divizije prilagodile vsakemu terenu, je odpadel strah, da bi bile vezane samo na trdne ceste.

Kadar napad uspe, ima motor samo dobre strani. Omogoča, da se plodovi zma-

ge popolnoma izkoristijo. Z naglim napredovanjem gre pred motoriziranimi kolonami v sovražno deželo strah. Panika in zmeda so že po izkušnjah iz svetovne vojne najboljše orožje napredovanja oklopnih divizij. Tu so Nemci mojstrsko dokazali, da so dobri učenci, ki so vrnili svojim učiteljem nauk iz svetovne vojne.

Belter pripoveduje, da je bil sam priča takšnega predora pri Cambraiju. Nemške oklopne divizije so se kakor klin zarile med francoske čete. Uničile so pred seboj vse, na kar so naletele: tanke, strojnice, čete, konje, vozove, topove in žične pregrade ter zbujele pehota silen strah ob prizorih na strašne žrtve. Bil je to sunek, ki ga more prestreči le enako, a še močnejše orožje. Tega pa pri nasprotniku ni bilo v dovoljni meri.

gični Reynaud s posebno preiskavo dogljal, da je bila francoska norveška ekspedicija nad vse pomanjkljivo pripravljena. Že 13. maja je Reynaud ves zaskrbljen nad bližno bodočnostjo, zahteval odstop generala Gamelina. Daladier se je z vso odločnostjo uprl. Moral je priti predor ob Meuzi, da je Gamelin končno šel. Toda, tedaj je bilo že prepozno. Nasprotnik, ki je imel iniciativo v rokah, je navail s popolnoma nesluteno taktiko

— Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda mlo učinkuje in sigurno odvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

strmoglavcev in oklopnih divizij. Izzval je med Francozi, ki jih je skozi 9 mesecev uspal, s totalnim presenečenjem, zmedo in niti dalekovidni Weygand, ki so ga bili odrinili na Bližnji Vzhod, ni mogel navala več zadržati. Manjkala so sredstva modernega vojskovanja. To je spoznal 13. junija Reynaud, ki je zaprosil Churchilla, naj Francijo odveže obveze, da ne bi smela sklepati separatnega miru. Sporazumno je zatem Reynaud padel in že 17. junija je bil kratkoma postavljen za novega premierja maršal Pétain, ki je zaprosil za premirje. Mandel ki je skušal organizirati nadaljevanje odpora v kolonijah je bil — aretiran. Pétain pa predstavlja staro šolo generalov, konservativno desnico in pripada eni izmed 200 »družin«. V Bordeauxu so se zbrali še novi pripadniki teh porodic: Tardieu, Laval, Pommaré in drugi. Ta Francija se bo dala voljno vključiti v novi evropski red, ki ga pripravljajo zmagovalci.

Druga Francija, ki jo vodi general de Gaulle, se zbira v Londonu. Nasprotna je prvi notranje in zunanje politično. Nasprotnica je desničarskemu konservativizmu 200 familij. V tem je sorodna Angliji, ki se je z Attleejevim zakonom odločno oddaljila od podobne smeri, ki je že toliko škodovala tudi Angliji, zunanje politično pa je, kakor Anglija za odločno nadaljevanje vojne do zmagovitega konca. Mnogi vidijo v tej drugi Franciji zarodek II. francoske revolucije. Bodočnost bo pokazala, katera Francija je prava.

Madžarski učenjak o rešitvi problemov Podonavja

V »Current History«, znani njunorški reviji, razpravlja bivši vseučiliški profesor prava v Fordhamu, madžarski učenjak De Besseney o problemu balkanskih manjšin in prihaja do naslednjega zaključka:

»Besarabska« manjšina na severovzhodu Romunije je 10-krat večja od bolgarske v Romuniji. Razmerje sil med Rusijo in Romunijo je tako nepovoljno za slednje, da zavis povratek Besarabske manjšine k materi zemlji samo od volje Rusije. Sam Molotov je dejal, da Rusija nikoli ni priznala Besarabije Romuniji. V resnici so tudi zgradili Romuni svojo obrambno črto proti Rusiji ob Prutu, na bivši rusko-romunski meji.

Madžari so bili pripojeni Romuniji proti volji in v nasprotju z Wilsonovimi principi. Romunija drži zaradi močnih

manjšin večjo vojsko, kakor USA. Boji se, da bi pobegnile od nje milijonske manjšine. Avtor omenja nato vlogo lorda Runcimana na Češkoslovaškem, ki se je končala z okupacijo Sudetov. Citira Macchiavelija, ki je dejal: Dajte manjšinam ali popolno svobodo ali pa jih uničite, srednje poti ni« ter nadaljuje: »Transfuzija krvi manjšin na evropskem jugovzhodu je odpovedala, zdaj je na mestu le še kirurški nož. Z mirovnimi pogodbami je bilo priključenih Romuniji 50 tisoč kvadr. milj. nekdanje Ogrske, blizu dva milijona Madžarov biva v Romuniji, deloma ob meji, drugi del v južnem Erdelju, ki ga krog in krog obdaja romunsko prebivalstvo. Madžarski naj se pripoji Maramurešu. Krišani in severna polovica romunskega Banata v zamenjavo za one Madžare, ki bi še ostali v Erdelju.

S povratkom Maramureša Madžarski, pravi pisec, bi se ukrajinsko prebivalstvo, ki tu biva, spojilo z Ukrajinci v avtonomni Podkarpatski Rusiji. Če bi potem še Slovaška odstopila Madžarski obmejni ukrajinski teritoriji, bi nastala administrativna edinic z milijon Ukrajincev pod Madžarsko, mesto Košice bi dobilo svoje pravo zaledje. (Tu De Besseney očitno pozablja, da bi bila prav tako kršena Wilsonova načela, zaradi katerih pravi, da so bili po svetovni vojni prizadeti Madžari.)

O naši manjšini pravi avtor: »Ker biva madžarska manjšina v Jugoslaviji večinoma na madžarski meji, naj se ta meja popravi v korist Madžarske, ostali Madžari naj bi se pa izselili.« (Pri tem je mož pozabil na 165.000 Jugoslovancev, ki bivajo v Bajskem trikotu in na Slo-

Dolgoletno evropsko ravnotežje sil porušeno

Pregled vojnih dogodkov od predora Weygandove črte do sklenitve premirja

Najnovejši tedenski pregled odkriva pogled v važna razdobja, ki so v nastanku. Kajti v tem kratkem tednu je bilo porušeno evropsko ravnotežje. Najvažnejši steber zahodnega sveta, ki je držal dvajset let in še stoletja prej, se je zrušil. Gigantska borba dveh svetov je dosegla kritične momente, ko gre za to, da se ta steber ali zopet postavi ali pa, da se z njegovimi ostanki pomene.

S 13. junijem je bila podrti Weygandova črta. Na to črto so gradili v Franciji vse upe in nade. Ko se je sesula, je bilo poveljnikom jasno, da je izgubljeno vse. Povprečnemu Francozu je bilo treba, da to strašno spoznanje doume, da pade tudi Pariz. Zanj je Pariz srce Francije. Brez Pariza Francija ni. Zato je siloviti novoimenovani maršal Petain počakal tega psihološkega trenutka, da se je v ponedeljek, 17. junija s težkim srcem odločil, da francoskemu narodu pove, da Francija ni več v stanju nadaljevati bojev. Tolažilno pa je pristavil, da pričakuje častnih pogojev.

Že v soboto, 15. junija je Sovj. Unija hitela zasedati Litvo, v ponedeljek pa še Estonko in Letonsko. Medtem so Nemci prišli na čeli črni Maginotovi liniji za hrbet. V nedeljo zvečer 16. junija je angleška vlada predložila francoski, da jo v njeni najtežji uri podpre, ponudbo brez primera, o uniji obeh držav, skupno vlado, parlamentom, zunanjo politiko, financami, obrambo in posesti. Istega dne je angleška vlada izdala deklaracijo, da bo sama borbo nadaljevala, četudi Francija klonje. Churchill je po radiu potrdil, da se bo Anglija borila dalje sama, če treba, več let. Zaključil je: »Vse bo še dobro.« V ponedeljek, 17. junija so Nemci dosegli že švicarsko mejo ter so s tem Maginotovo linijo obkolili. Zvečer istega dne je na radiu spregovoril francoski zunanji minister Baudoin, ki je dejal, da Francija sprejme samo take pogoje, ki so združljivi s častjo francoskega duha in orožja.

Prva reakcija na evropske dogodke v Ameriki je bil prelog za osnivanje gospodarskega bloka vseh 22 ameriških republik, ki bi mu pristopila tudi Kanada in ki bi imel monopol med vsemi za vojskovanje potrebnimi surovinami, s katerimi veseleži osi ne razpolagata. V torek, 18. junija sta se z ozirom na za-prosilo maršala Petaina v Monakovem sestala vodja rajha in Duce ter na dvehurni konferenci isprejela sklepe o novi ureditvi Evrope. Odmev v Nemčiji je bil zapopaden v nasprotju z devizo: »Nikoli več Monakovo!« in izreku: »Samo še Monakovo!« Popolnoma in zvečer istega dne je spregovoril v Londonu v parlamentu in na radiu Churchill, ki je dejal: »Bitka za Francijo je končana. Pričena se bitka za Anglijo!« Postavil je zanj bilanco, ugotovil, da bo bitka huda, da pa so tehtni razlogi za zaupanje v zmago. Govoril je na nevarnost zračnih napadov. Komaj par ur za tem je začel prvi veliki nemški zračni napad na angleško otočje. Odslej se Anglija in Nemčija dan za dnem, noč za nočjo spopadata v zraku.

Isti večer je po londonskem radiu francoski general de Gaulle izdal oklic za zbiranje nove francoske armade na angleških tleh. »Ta vojna,« je dejal, »se spreminja v svetovno vojno in zato izguba ozemlja lastne države, kakor posameznih ozemelj sploh, ne igra več bistvene vloge. Bistvena je odločnost, vojno nadaljevati.« Enako stališče je zavzel tudi poveljnik francoske vojske na bližnjem vzhodu,

venec ob Rabi. Mnenja je, da bi takšna operacija še poglobila prijateljstvo Madžarske do Jugoslavije. Jugoslavija, Madžarska in Bolgarija bodo ostale še nadalje ekonomska sfera Nemčije kot industrijske velesile. Ni pa izključena možnost, da bi se hotela Rusija razširiti na Balkan. Rusija bo zahtevala povrnitev Besarabije, četudi s silo orožja. V tem primeru se bo približala za 100 milj. so-narodnjakom Bolgarom in raztegnila panslavistično hegemonijo na Balkan s ciljem, da zavlada ustju Donave in da se približa Carigradu.

Seveda, Madžarska ne bi tega mirno gledala. Oslanjajoč se na svojega zaveznika Italijo, bi zaščitila sebe z zavzetjem sigurne prirodne pregrade za obrambo svoje ravnine, Transilvanskih alp, s čimer bi bil vrnjen Madžarski ves Erdelj. Lahko se pa zgodi, pravi De Besseney, da bi Hitler izročil Besarabijo Rusom, Erdelj Madžarom, Dobrodžjo Bolgarom, sami pa obdržali kontrolo nad ostalo Romunijo s petrolejskimi vrelet. Avtor postavlja še zadnjo možnost, da bi zavezniška vojska na vzhodu predrla na Balkan in začela z bočno ofenzivo na Nemčijo. Nemška vojska bi šla nasproti, vne-la bi se velika bitka za petrolejske vire ob spodnji Donavi. Romunija bi postala eno samo veliko bojišče. De Besseney s precejšnjo dozo cinizma zaključuje: »V vsakem takšnem primeru bi se Madžarska, začasno ali za trajno polastila Maramureša, Krišan, severnega Banata in Erdelja. To bi sicer podaljšalo manjšinske spore, toda Madžarska bi se znašla na kočijaževem sedlu...«

general Mittelhauser. Nemci so prekoračili Loire in zasedli Le Creusot, Metz in Dijon. V USA je prezident Roosevelt podpisal zakonski predlog o uvedbi splošne vojaške obveznosti, admiral Stark pa je zahteval dodatni izredni kredit 4 milijard dolarjev, s katerimi bodo USA zgradile največjo vojno bro-dovje sveta.

V sredo, 19. junija je iz Bordeauxa odle-telo belo letalo, ki je poneslo v kraj, nekje v zasedeni Franciji, francoske opolnomočence, da prevzamejo sporočilo glede nemških po-gojev za premirje. Francoska vlada pa je sporedno s tem vzela v pretres angleško po-nudbo o angleško-francoski uniji. Nemci so zasedli Lyon in Brest. Duff Cooper je obja-vil po radiu, da se Anglija bori samo s hrbo-tom proti steni. A ta stena je mogočna. Sko-zi njo bodo v doglednem času začela doha-jati dojačenja v istem tempu, kakor bodo na-sprotniku pohajala. Visoki komisar za Knado pa je po radiu izrekel besede tudi Novemu

Prošnja cenj. naročnikom in bralcem!

Zadnji čas dobivamo iz raznih krajev pozive, da naj tudi ondod uvedemo pro-dajo »Večernika«, če že ne vsakodnevne, pa vsaj sobotne-nedeljske številke »Ve-černika«. Da bi mogli ustreči vsem že-ljam interesentov za kupovanje posa-meznih števil »Večernika«, prosimo cen-jene naročnike in bralce »Večernika«, da nam sporoče, kdo bi v določenem kra-ju bil pripravljen prevzeti prodajo »Ve-černika« proti dobri proviziji. Za razpe-čavanje lista nam lahko sporočite vsako-za redno in vestno opravljanje tega po-

svetu, da to ni vojna l. 1942 ali 1941, marveč vojna 1940. Prav tako je podčrtal nujnost pomoči angleški veleposlanik v Ameriki. USA so še isti dan odstopile Angliji 20 vojnih la-dij. Prav tako je bila sprožena akcija za skli-canje nove Panamske konference vseh ameri-ških republik, ki naj z ozirom na novi polo-žaj v Evropi zavzamejo novo stališče. Istega dne je Amerika sporočila vojujočim se stran-kam, da ne bo dopustila nobenega prenosa ozemelj na ameriški poluti. Nofl sta bili pred-vestem namenjeni Nemčiji in Italiji. Istočasno pa je bilo občutili neko rezerviranost Turčije in Egipta napram Angliji.

V četrtek, 20. junija je ostal svet glede vsebine nemških pogojev. Franciji še vedno v negotovosti. Nemški listi in radio pa sta ka-zala na nepopustljivost. Nemčija je zavzela Nantes na Atlantiku, Bourges in Tours. Fran-coska vlada je zapustila Bordeaux in se po-dala v Biarritz, tik ob španski meji. Francija

sla pripravno osebo, bodisi da bi list sama prodajala ali pa trajno skrbela za krajevno kolportážno prodajo. Ni treba še posebej poudarjati, kolike važnosti je v današnjih časih, da so ljudje vsepov-sod naglo in pravilno poučeni o vseh stvareh, ki se bliskovito dogajajo po svetu. Zato pričakujemo od prijateljev našega lista, da bodo ustregli naši proš-nji, za uslugo pa se jim zahvaljujemo najlepše vnaprej.

Uprava »Večernika«, Maribor.

Odmevi naših stikov z Rusijo

Sofijska »Zarja« piše: Razvoj prija-teljstva in dobrih odnošajev med Jugo-slavijo in Rusijo bo imel dalekosežne po-sledice za ves Balkan, ker je več kot gotovo, da zdaj ne Jugoslaviji ne osta-lih balkanski in podonavskih državam ne preti nevarnost, da bodo potegnjene v vojno.

Berlinski dopisnik »Politike«: Z uradnega nemškega mesta nam je reče-no, da pozdravlja rajh vsako akcijo, ki vzpostavlja mirne odnošaje na Balkanu. Nemčija ima na tem prostoru močne go-spodarske interese in stabilizacija miru na jugovzhodu Evrope je njej le v korist.

Država z mladim in močnim narodom, kakor je Jugoslavija, pravijo v Rimu, ne more fatalistično čakati na dogodke. Jugoslavija je med prvimi spoznala, da gremo nasproti novi Evropi. Vzpostav-ljanje stikov s sovjetsko Rusijo vodi Ju-goslavijo k stvarni politiki.

Veliko zadovoljstvo je diplomatska obnova Beograda z Moskvo sprožila v Turčiji. Listi poudarjajo, da je s tem odprta Jugoslavija sebi nov svet na vzhodu Evrope v času, ko je vsa zahod-na Evropa zaprta za trgovinski promet. Zadnja ovira za dokončno stabilizacijo miru na Balkanu je padla.

Madžarski listi ugotavljajo, da se je položaj Jugoslavije s postavitvijo po-slanikov v Beogradu in Moskvi močno okreplil. Ruski vpliv sega zdaj od Baltika do Jadrana. Glede vseh problemov južno vzhodne Evrope pa je pričakovati skup-nega nastopa Nemčije, Italije in Rusije.

Beograjski »Napred« pravi, da smo

bili zgodovinsko vedno povezani z uso-d Rusije, zato je vsaka obnova stikov z njo za nas pomenila obnovo nad in pri-čakovani. Brez naslonitve na čimtelje, ki so v stanju, vzdržati ravnotežje v Evro-pi, ne moremo doseči svoj življenjski cilj.

»Hrvatski Dnevnik«: Sentimen-talne zveze, zasnovane v spominih na slovansko preteklost, ne igrajo zdaj ni-kake vloge. Jasno je vsakomur, da so-vjetska Rusija ne vodi nikake slovanske politike, nego le politiko lastnih intere-sov. Ti interesi se skladajo z našimi, ker se prizadevajo, ohraniti mir. Po svoji velikosti, vojaški in gospodarski moči ter po svoji zemljepisni legi ima Jugoslavija poseben položaj na Balkanu. Ta njen po-ložaj pravilno ocenjujejo tako vojskovo-đač se kakor nevoskovođač se velesile, za-to jo skušajo držati izven vojne. Norma-lizacija odnošajev med Jugoslavijo in Rusijo je tedaj le korak k stabilizaciji balkanskega mira.

Predsednik vlade Cvetković bo dospel v Zagreb. Z ministrom Konstantinovićem in hrvatskimi člani vlade bo gost bana dr. Šubašića v Vukovi Gorici.

Za novega bana vardarske banovine je imenovan vpok. minister Živojin Rafai-lović.

Ruske filme bodo predvajali v Jugo-slaviji. Po podpisu trgovinskega spora-zuma bo prišlo k nam 22 ruskih filmov, ki so doslej prihajali le po posredovanju tujih tvrdk.

Srečanja z begunci na francosko – švicarski meji

Kdor je v zadnjih dneh bil v Neuen-burgu na švicarsko-francoski meji, piše »Baseler Nachrichten«, je bil priča gan-ljivih prizorov. Zbrala se je velika mno-žica ljudi in pričakovala prve begunce ter transporte vojakov iz Francije. Ob 10. uri zvečer je pripeljal dolg vlak be-gunce, po večini ženske in otroke. Ne-kaž so jih nastanili v Neuenburgu, ostale so odpeljali dalje v Biel. Stare mamice s stivimi lasmi, žene in deca do najmlaj-sih dojenčkov na prsih so napolnile dol-ge vagone vlaka. Malo prej so pripeljali z več vlaki francoske vojaške, mnogi so še bili v starih uniformah iz svetovne vojne. Bili so med njimi tudi Alžirci in Marokanci. Švicarji so obdarili vse s ci-garetami in čokolado. V noči so prispe-li francoski vojaki na kamionih, za nji-mi dolge kolone beguncev na kolesih, med njimi zelo mladi ljudje, ki so vse svoje imetje nosili v nahrbtniku...

Največje zanimanje vseh so seveda bujali vojaki. Prvi večji kontingent in-

ternirancev so bili francoski sanitetci, 450 moži in 20 častnikov, zdravnikov in lekarnarjev. Poseben odbor švicarskih dam je poskrbel za nje. Visok švicarski častnik je izrazil Francozom iskreno do-brodošlico. S simpatijami so jih spremlja-li domačini, ko so korakali skozi mesto. Že več dni niso imeli drugega, kakor ju-ho za hrano, zato so bili srečni, ko so med spremljanje mgodbe harmonikarjev prejeli obilno večerjo. Čete so bile iz vojaške bolnice v Bar le Duc v Lozani. Ko je prišel ukaz za umik, sta prva dva vlaka odpeljala lahke in težke ranjence. Zadnji vlak je zapustil mesto, ko so bili Nemci le še nekaj kilometrov proč. Spo-znali so, da je nemogoče priti daleč, za-to so se umaknili na nevtralna švicarska tla. Ljudje so bili ganjeni, ko so videli krepko raščene Francoze in nobeno oko ni ostalo suho ob tragediji, ki je zadela prijateljski francoski narod.

Pretrsljive scene so se dogajale na meji pri Les Barrières in La Chaux de

je zaprosila za premirje tudi Italijo. Maršal Petain pa je imel najtragičnejši govor po ra-diu, kar jih je moral spregovoriti kdaj kak premagane. Izrekel je besede obupa ne le nad potekom vojne kot take, marveč celo tu-di nad francoskim narodom samim. Baudoin-ovi samozaupanju v ponedeljek je sledil že že v četrtek grenak obup in resignacija mar-sala Petaina.

Pogajanja za premirje v Compiègni so zo-pet prišla v tek. Toda Amerika je ta dan iz-vedla korak, ki nima primere v vsej njeni politični zgodovini. V vlado sta stopila dva najbolj prominentna opozicijska, republi-kanska voditelja Stimson in Knox. Res, da ju je republikanska stranka sicer izključila. Pokazalo se bo, ali so istega mnenja tui njeni pristaši. Na vsak način pa sta: 1. zasedla dva najgorečnejša propagatorja takojšnje pomoči zaveznikom, prevažni ministri, vojske in mornarice, 2. ustvarjena je bila narodna fron-ta; čeprav formalno ne se koalicija, 3. zu-nanji minister Hull je imel najostrejši govor proti velešilam osi, kar jih je kdajkoli izrekel kak odgovorni državnik USA. Skratka USA so s tem zavzele napram vsem silam odkrito neprijateljsko stališče. V Londonu so izjavili, da so USA na najboljši poti vstopa v vojno na strani zaveznikov.

V petek, 21. junija je kancelar Hitler konč-no sprejel francoske delegate. V istem želez-niškem vozu, v katerem je 1918 maršal Foch diktiral Nemcem pogoje premirja, in v istem kraju kakor takrat v gozdu Compiègne. Uvod pogojev izraža spoštovanje nasprotniku, ki je v tako krvavi bitki, kakor je bila bitka za Francijo, dokazal svoje vojaške vrline. Po-goji za premirje so: 1. Francija se vojne pod-nobenim pogojem ne udeleži več, 2. Francija omogoča Nemčiji, da podvzame uspešen na-pad na Anglijo, 3. nemškemu narodu da Fran-cija reparacije za vse gorje, ki mu je bilo pri-zadejano z versailleskim mirom.

V soboto, 22. junija je francoska vlada v Bordeauxu nemške pogoje za premirje spre-jela. Ti pogoji ne le da Francijo izločajo iz boja, ampak jo še vključujejo v nasprotni si-stem za borbo proti Angliji. Angleška vlada je zato že v nedeljo, 23. junija v zgodnjih ju-tranjih urah izdala uradno izjavo, s katero jemlje to dejstvo na znanje »z obžalovanjem in zaprepačenjem«. Ne glede na to pa od-reja nadaljevanje borbe do zmagovitega kon-ca. Istočasno poziva vse Francoze, da se po-stavijo na njeno stran ter jim stavljajo na raz-polago vse materialne vire imperija. Takoj za tem je po radiu general de Gaulle pozval Fran-coze na nadaljevanje odpora. Istega dne po-poldne je angleška vlada izdala nov komuni-ke, v katerem ugotavlja, da se je tudi fran-coski imperij izrekel za nadaljevanje borbe. Zato mu stavljajo na razpolago vse potrebne finančno podporo. V Rim so prispeli francoski delegati, da podpisajo italijanske pogoje za premirje. Zvečer je angleška vlada uradno ugotovila, da je francoska vlada prekrsila za-vezniško pogodbo. Ob 22. uri je general ob-javil ustanovitvečasne francoske vlade v Londonu, angleška vlada pa jo je takoj urad-no priznala. Za nadaljevanje odpora so se iz-rekli tudi Belgijci, Holanđi, Poljaki in Nor-vežani. V ponedeljek, 24. junija je francoska vlada v Bordeauxu sprejela tudi italijanske pogoje ter je bil v torek, 25. junija jutraj ob 1. 35 minut dan znak za prenehanje sovra-žnosti. Francija kot taka je okrnjena, njen ve-lik industrijski in vojni potencial bo služil Nem-čiji in Italiji. Na drugi strani pa se je ves francoski kolonialni imperij, ki šteje 70 mili-jonov prebivalstva in ki razpolaga z znatni-mi vojnimi silami na kopnem, v zraku, zlasti pa na morju, izrekel za nadaljevanje odpora. Tudi francoska trgovinska mornarica se je večji del zatekla v angleška pristanišča. S prenehanjem sovražnosti na kontinentu se je vojno oporišče preneslo na Sredozemlje ter na afriško celino. Anglija pričakuje napove-dane težke udarce iz zraka; morja ter morda celo izkrcanje sovražnika. S tem se pa vojna približava pragu Amerike. Roosevelt je v svo-ji zadnji poslanici italijanskemu ministru pred-sedniku predložil, da to ne bi moglo osta-ti brez vpliva na obe Ameriki. Komaj včeraj pa so USA na usta ameriškega poslanika pri-urugvajski vladi, Wilsona, povedale, da bodo USA na vsak poskus vmešavanja totalitarnih sil v notranje razmere ameriških republik od-govorile z oboroženo intervencijo. Pričena je torej vojna med kontinenti.

O. S.

Fonds. Ves teden se je vlekla množica beguncev čez mejnike prav tam, kjer se je 1871 umaknila na švicarska tla Bour-bakijeva francoska vojska. Vsi so tek-movali, da so nudili nesrečnejšem hrano in prenočišče.

Neka mati, ki je dan pred begom ro-dila dete, ga je videla na begu umirati. Ko je radio javil kapitulacijo francoske vojske so se dogajali obupni prizori. Mnogim, posebno starejšim ljudem, je segla usoda domovine pretresljivo v srce.

Na mejnem odseku Doubs so pritisnile na švicarska tla še hujše množice begun-cev. Možem od 16. do 60. leta je bil pre-hod meje prepovedan.

Pretrsljivi so bili prizori, ko so se morali moški člani družin vrniti in lo-čiti od svojcev. Povsod se je pa poka-zalo plemenito švicarsko srce, ljudje so s sočutjem pomagali tako beguncem ka-kor vojakom in skrbeli z vsem, da jim olajšajo gorje.

Novice

Kako je treba preganjati lubadarja

»Gospodarski vestnik« je v svoji zadnji številki izmed ostalega aktualnega gradiva, ki ga je uredil inž. Stanko Sotošek, prinesel tudi naslednji poučen sestavek Miroslava Hanzlowskega:

Pred desetletji mi je bil dodeljen za opravljanje gozdarske varnostne službe širokopleč gozdni čuvaj. Njegova slaba stran je bila, da razen nemarnih ljudi ni poznal nobenega drugega gozdnega škodljivca. Ob vsaki priliki sem ga opozarjal na škodljivost mrčesa in gliv, toda za vse to ni imel pravega zanimanja, češ: »Kaj nam pa morejo mušice, gosenice in glive!«

Tisto leto je vladala v našem kraju prava afriška vročina s silno sušo. Kadar sem se ozrl na pobočja smrekovih in borovih sestojev, ki so bila najbolj izpostavljena sončni pripek, me je obšla groza ob misli na zloglasno »mušico«, kakor ljudje imenujejo lubadarja. Ko sem nekega dne zopet upravljal v revirju svojo nadzorno in manipulativno službo, mi je čuvaj resno

javil, da se ni pripetilo preko tedna nič novega. »In mušice?« sem ga vprašal. »So tako mirne in pohlevne kakor moje čebele v panju«, se je glasil odgovor. Toda komaj pol ure kasneje sva že nalezela na skupino 8—10 debelih smrek, ki jih je lubadar na gosto čez in čez napadel. En sani pogled mi je zadostoval za ugotovitev, da je tisoč in tisoč glav zalega že izletela. Vse moje robahtenje ni nič zaleglo, kajti kar je bilo zamujeno, je bilo zamujeno. Čuvaj je debelo gledal in se izgovarjal, da je te gozdove vsak dan pozorno motril z nasprotnega hriba, pa da ni opazil nobene mušice. Zopet mi ni šlo v glavo, kako more ostati drevo še zeleno, čeprav je njegovo lubje preluknjano kot rešeto. Zalega sva takoj iskati napadene drevesa in sva že ob robu poseke na prostoru 3 oralo našla preko 1000 načetih debel. Seveda so bile drevesne igle še docela zelene in niso kazale nobenih barvnih sprememb. Le črvoba, ki se je sipala iz lubja, je pričala, kako pridno so na delu nedolžne »mušice«.

Naslednjih pet dni in noči sva imela oba poleg cele kopice na hitro roko najetih drvarjev dela preko glave, preden sva zatrla najhujšo zalego lubadarja. Zatiranje z nastavljanjem lovinskih dreves pa je trajalo vse do pozne jeseni. Šele naslednjo pomlad se nam je dokončno posrečilo omejiti nevarnost za gozdove, pri čemer nam je v izdatni meri pomagalo slabo in hladno vreme.

Še nekaj! Ko se je iz napadenih smrek lupilo lubje, je padlo po nevarnih ličinkah in bubah nešteto os, ki so z vsó pridnostjo odnašale hrano za svoj zarod. Uzaljeni čuvaj pa je udrihal po osah, češ: »Tudi to golazen je treba uničiti, da nam ne bo nagajala pri delu.«

Ta primer sem opisal zato, da predočim našim kmetovalcem, kako ogromno škodo lahko povzroči drobcena »mušica«, ako budno ne pazimo nanjo. Sekati suha drevesa, iz katerih je že izletela zalega, nima smisla, pač pa je treba iskati napadene drevesa, v katerih se še razvija škodljivi tisočglavi zarod.

Kobanski mladini planinsko šolo

KOBANSKA MLADINA IMA PRAVICO, DA SI NABERE V PLANINSKI ŠOLI POTREBNEGA ZNANJA

Visoko na kobanski planini, tam kjer se ponosno ozira divni Žaucerjev vrh preko gričev in dolin je raztresenih precej planinskih domov. Deca s teh gorskih bivališč hodi dnevno dobrih sedem km daleč v selniško šolo. Močne rasti mora biti malček, da zmaga dnevno tako dolgo in težavno hribovsko pot. Ni čuda, da tak korenjak prične hoditi bolj pozno v šolo. Med tednom istostane, da se malo odpočije in zbere novih moči za pešačenje. V lepem vremenu mora zgodaj od doma, da pride pravočasno v šolo. Po končani šoli zopet na dolgo pot. Pol dneva hoda, pol dni v šoli. V neugodnih vremenskih prilikah, ob dolgem deževju, hudi zimi, ko so pota zasnežena, brez gazi, ali poledenela, ostaja otrok doma. Ni deležen pouka, kakor dete ravnin. Kobanska planinska deca ima isto pravico,

da pridobi v mladosti vse napotke za življenje. Kolikokrat je na poti premočena, da ni na njej suhe niti. Ob takih prilikah dobi marsikateri svojo življenjsko nadlogo v opomin na šolske čase.

Kobanska mati gleda ob nedeljah v Selnici napredek gradnje nove šole. V sebi čuti zadovoljstvo: »Bo lepa naša šola«. Samo, da jo moja deca lahko redno obiskuje. Ko premeri v misli dolgo pot do svoje domačije, si zaželi, da postavijo tam gori na Slemenu, vrh planine, tudi malo šolo. Saj bo samo v korist našim otrokom, ki ravno zaradi velike oddaljenosti težko napreduje. Če bi deca imela tam v bližini Žaucerjevega vrha svojo planinsko šolo bi bila najsrečnejša kobanska ženica — mati —, mnogo skrbi bi se zvalilo, kakor skala z njene duše. — ab.

Obiščite Boč in Donačko goro!

V PREKRASNEM RAZGLEDU SE BO RAZGRNILA PRED VAMI VSA SLOVENIJA IN SLOVENSKA ZEMLJA DALEČ ČEZ MEJE

V primeri z drugimi izletnimi točkami se piše o Boču in Donački gori malo in premalo. Vendar pa ta dva hriba po lepoti in razgledu ne zaostajata prav nič za drugimi bolj prizanimi vrhovi. Morda skrivata celo več lepot in sta v svoji divji osamljenosti privlačnejša in bolj prirodna kakor toliko drugih hribov, kjer ob nedeljah kar mrgoli izletnikov, kjer ni več prostorčka, kamor bi se ne stopila človekova noga in kjer skoraj ni več jase, kjer bi ne stala moderno opremljena planinska kočica ali letna hišica z vsemi udobnostmi najbolj razvijenega meščana.

Na Boču tega ni. Čeprav so prometne zveze z vseh strani do Poljčan ugodne in kažejo pot na Boč markacije, tura pa ni dolga, le malce strma je, poseca ta hrib vendar malo izletnikov. Tu ne najdeš na vsaki jasiči odvrženih konzervnih skatljic, papirja in drugih rekvizitov civiliziranega človeka, iz gozdov ne čuješ jodljanja in vpitja — divji gozdovi na Boču šume v soncu zgodbe o zadnjih merskih, ki so se še pred nekaj leti borili s smrtjo, in jasi sredi gozda pa vidiš, če ti je sreča mila, srno, kako se razgleduje po okolici... Celotna planinska kočica in gostilna sta še-le zadnje leto primerno urejeni.

Od tod se je treba vzpeti še kakšnih 400 metrov do neoskrbovane, a vselej odprte lesene kočice tik pod razglednim stolpom in do samega stolpa, od koder je z višine 1000 metrov zares čudovit razgled v dolino, na vasi, ki se stiskajo kakor piščanci sredi travnikov, polj, vinogradov in gričev. Pred teboj se razgrinja vsa pokrajina od Kozjaka na severu pa do Gorjancev s svetlo Jero na jugu, od Savinskih planin z Raduho, Ojstrico in Grinčevcem na zahodu do Ivanščice na vzhodu. Med vrbe skrita struga Dravinje se vije od Konjic mimo Poljčan proti Dravi, zlata traka Drave na severni in Save na južni strani se bleščita v soncu. Pohorje, Pljuško polje, Haloze, Slovenske gorice, Konjska gora, Maceljski hribi, Sljemen, Zagorje — vsa ta dežela je pred teboj kakor na zemljevidu, le da je tu pestra in živa. Maribor in Celje, Konjice, Slov. Bistrica, Smarje vidiš od tod. Če imaš srečo in je dan jasen, ti je odprt razgled do Gradea in še naprej do Blatnega jezera, do Vavrždina, Zagreba, Triglava, Pece...

Potem se pa spusti z Boča strmo na

vzdol proti koči, spočij se v Balunjači, v globoki skalni jami, ki vodi do nje ozka steza, preskusi malo svoje ude na skalah, pa ti ostane še pol dneva za počitek, sončenje in kar ti še prija. Ali pa stopi

Gospodar Kreftovega vrha v Murščaku — to je sončno gričevje južnovzhodno Kapele pri Slatini Radencih — nam je poročal o stanju tamkajšnjih gor, kakršno je bilo dne 21. junija. Iz njegovega pisma prinašamo v izveščku, nekaj pa sami dodajamo:

Tako lepe rasti trsja nismo pričakovali. Zarodek je pač zelo pičel. Najmanj obetajo moslavec, zlahtnina in laški rizling. Boljše kažejo rulandec, burgundec, veltinec in muškatin silvanec. Pričakovati je drugo k drugemu samo tretjino lanskega pridelka, n. pr. pri moslavcu pa razmeroma najmanj, morda samo sedmimo od lani. Huda zima je pomorila mnogo trsja zlasti po nižinah. Konjiči (Šperoni) kažejo kakih 25—30% navadnega nastavka. Severne in vzhodne lege so po zimski pozebi manj prizadete.

Rano obrezano trsje se je manj solzilo kakor pozno obrezano trsje, kar je naraven pojav. Sicer pa v naslednjih ni bistvene razlike. Za rez v zeleno v splošnem še ne vedo.

Rulandec, burgundec in veltinec so začeli cvetiti dne 15. junija. Okoli 20. junija je bila gorica v polnem cvetju. Lani se je pokazal cvet dne 7. junija, predlanskim pa dne 9. junija. Tako je v Kreftovem vrhu. Drugod po Murščaku ni nič boljše. Pravijo, da je po ljutomerskih gorah še slabše.

Jabolk je prav malo. Cvetožer tudi po-

popoldne z Boča na drugo stran v bogato, pestro dolino travnikov, gozdov in trte, kjer je dovolj gostiln in imaš blizu nazaj do Poljčan.

Nič slabši kakor z Boča ni razgled z 883 metrov visoke Donačke gore, ki je najlaže dostopna iz Rogatca, pa tudi iz Poljčan preko Studenice in Stopre vodi do vzhodja med polji prijetna pot. V dveh dneh pa se lagodno vzpneš iz Poljčan na Boč, z njega na drugo stran v

S Kreftovega vrha v Murščaku

POROČAJTE O NASLEDKIH ZIMSKE POZEBE IN O USPEHIH TRSNE REZI V ZELENO!

škopljenim jablanam ni prizanašal. V neki severni legi ne škropijo in prepuščajo vse ljubemu bogu, pa pričakujejo tudi letos dobro sadno letino. To je seveda nekaj izrednega, ni pa kako posnemanja vredno pravilo. Toliko s Kreftovega vrha.

Zdaj pa še nekaj o trsni rezi v zeleno, ki je o njej baš »Večernik« nekajkrat pisal, in sicer v svojih številkah od 16. marca, 6. aprila in 11. maja. Malokdo ve kaj več o njej, ker ni bilo dovolj zanimanja ne razumevanja za to. Pričakovali smo od naprednih vinarjev, ki so letos kolikor toliko preizkusili rez v zeleno, poročila o uspehih in o morebitnih neuspehih takega obrezovanja. Obljubili smo, da bomo stvarna poročila o tem pri občili v »Večerniku«, da se drug od drugega kaj naučimo za bodočnost. Danes ponovno prosimo napredne vinarje in prijatelje, da nam prav na kratko poročajo, odnosno odgovorijo na sledeča vprašanja:

1. Obseg in nasledki letošnje zimske pozebe?
2. Ali je v zelenem obrezano trsje, torej ko je že pošteno poginilo, kaj solzilo ali ne?
3. Ali je kaka razlika v rasti in rodnosti — poslednja je letos na sploh slaba — med trsi, ki so bili v navadnem času in na navadni način obrezani, in med trsi, ki so bili obrezani v zeleno?

Rogaško Slatino, od tod pa preko Rogatca na Donačko goro in nazaj v Poljčane. Prehodil boš enega najlepših koščkov naše dežele, videl pa boš z vrhov vso Slovenijo in še malo več. —cl.

VELIKE POPLAVE PRI KRALJEVU

Reke Gruž, Ibar in Zapadna Morava so prestopile bregove in poplavile ogromne kompleksne zemljišča. Samo Gruž je poplavlila 10 vasi, ki so odrezane od ostalega sveta. Poplava je napravila več milijonsko škodo.

TESLIČEVE TOVARNE V SISKU NE OBRATUJEJO VEČ

Te dni so bili delavci znanih Tesličevih tovarn v Sisku neprijetno preseščeni, ko jih je pred tovarnami čakala policija in sporočila, da je obratovanje ustavljeno. Vodstvo utemeljuje ustavitev obratovanja s pomanjkanjem surovin, ker se mu ni posrečilo dobiti novega kontingenta za surovine, ki jih potrebujejo za izdelovanje špirta. Delavci pa pravijo, da je vzrok ustavitve dela v tovarnah v tem, ker so nedavno prosili za povišanje mezd. Pravijo, da bodo Tesličeve tovarne septembra spet obratovale.

20 DNI ZAPORA, KER JE ŽENO PRETEPEL

Včeraj je bil pri mariborskem okrožnem sodišču obsojen na 20 dni strogega zapora 31-letni delavec Vincenc Duh iz Metave, ker je 23. marca hudo pretepel svojo ženo. Z mesarskim natezalom in lopatinim toporiščem ji je zlomil desnico in jo tudi drugod nevarno poškodoval. Zagovarjal se je s pijanostjo. Obsojenec ima tako dobro ženo, da je sodnike jokaje prosila za milostno kazen.

n. Štiri žrtve strele v Petrogradu. Nad Petrogradom je divjala strahovita nevihta. Strela je uničila več hiš in ubila na mestu tudi štiri osebe, ki so vedrile pod visokim drevesom.

Ptuj

p. Za meningitisom je preminul 5 letni viničarski sin iz Rabeljčje vasi pri Ptuj. p. Nesreči. Pri nabiranju jagod si je 5 letni deček Vinček Janez iz Stojancev pri Sv. Marku zlomil nogo. — Bratec Janez, 79 letni pos. iz Gradišaka v Slov. gor. je na poti tako nesrečno padel, da se mora zdaj zdraviti v bolnišnici.

p. Preprečen požar. V opekarni Alotli je izbruhnil ogenj. Uspelo je, da so ga takoj pogasili, tako da ni občutne škode.

p. Dr. Cijan, zdravnik iz mariborske bolnišnice je tukaj zamenjal dr. Rakušo, ki je zdaj na orožnih vajah.

p. Spravljanje sene v polnem teku. Kmetje so zdaj vrgli podvojeno delovno moč na travnike. Ni se še zasvitelo, ko se že vrstijo debele redi za razgibanimi kosci. Ker je precejšnje pomanjkanje moških, se letos bolj kot kdaj uveljavlja v košnji doraščajoča mladina. Otroci pridno grabijo in obračajo seno. Ugodno vreme omogoča spravljanje sene v polnem teku. Kmetje so zadovoljni z obilnim pridelkom sene.

4. Kako naj režemo vinski trto po zimskih pozebah v bodoče?

Odgovore sprejemata uredništvo »Večernika« in pisec teh vrstic, ki stanuje v Mariboru, Gregorčičeva ul. 22.

Končno priporočimo še tole, kar pa velja za vse vinogradnike:

Nadzemni deli trsja so povsod kolikor toliko poškodovani in pokvarjeni po zadnji zimski pozebi, čeprav so opeleneli in pokazali še precej veselo rast. Morda se trajno popravijo in okrepijo, morda pa tudi ne. Morda se bodo prej ali slej kar na lepem posušili ali pa jih bo prihodnja huiša zima kot nekake pohabljenice še iz leta 1929, ali iz leta 1940, tem lažje pomorila. Le opazujte to počasno umiranje! Zato bodi skrb vsakega vinarja, da pusti vsakemu trsu vsaj eno krepko mladico, ki je vendarle poginila iz najbrž nepozeblega zlahtnega starega dela (debla) radi možnosti poznejše pomladitve rastline! Če čez dve leti imaš potem lahko tako rekoč nov, zdrav in roden trs, brez tistih hirajočih drugi nadzemnih delov, seveda samo tedaj, ako so tudi vsi nižji deli trsa s korenjačo vred ostali zdravi.

Ker je letos grozdja malo, bo pa to grozdje lahko lepše in slajše in zato več vredno, samo če ne bo vreme preveč nagajalo.

Andrej Žmavc.

Maribor

20 letnica obiska kralja Aleksandra

Dne 29. t. m. poteče 20. let, kar je jugoslovanski Maribor z velikanskim navdušenjem ter ob navzočnosti ogromnih množic, ki so se zgrnile v obdravsko metropolo od vseh strani, prvič pozdravil v svoji sredini pokojnega kralja Aleksandra Velikega Osvoboditelja, tedaj še regenta.

TedANJI regent mlade Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je obiskal prvič oficiočno Slovenijo, katero je prepotoval z avtomobilom in bil po vsej poti

triumfalno sprejeman. Bil je najprej v Ljubljani in v Celju, od koder se je pripeljal s svojim spremstvom v Maribor po Tržaški cesti in čez Glavni most. Navdušene množice mladine, odraslih meščanov in podeželanov so tvorile špalir že od Teznega do Glavnega trga. Vse je bilo v zastavah, cvetju in zelenju. Nj. Vis. regent Aleksander je sprejel na magistratu tudi deputacije. Tedanji prvi mariborski slovenski dnevnik, »Mariborski Delavec«, je priredil posebno slavnostno izdajo, katero mu je njegovi tedanji gla-

vi urednik osebno izročil. Regent se je razgovarjal z vsemi deputanti in se živo zanimal za naše mesto, našo pokrajino in naše razmere. Pri banketu v Narodnem domu so bili zbrani zastopniki vsega javnega življenja. Popoldne je pa bila v katedri velika ljudska slavnost.

Obisk tedanjega regenta in poznejšega kralja Aleksandra I. je globoko odjeknil v naši obmejni pokrajini in še bolj utrdil vezi, s katerimi nas je z brati Hrvati in Srbi zvezalo leto 1918.

Dve zanimivi predavanja na Pobrežju

GOVORILI STA DR. LEBANOVA IN GA RAVNIKOVA

Sinoči so pobrežanske žene in dekleta napolnile prostorno dvorano Sokolskega doma, kjer sta predavali o aktualnih vprašanjih ga dr. Lebanova, specialistka za otroške bolezni in ga Zora Ravnikova.

Ga. dr. Lebanova je razpravljala o poletnih otroških boleznih. Govorila je zelo poljudno, dajala mamam nasvete in jih opozarjala na pravilno nego dojenčkov ter na prvo pomoč pri raznih otroških boleznih, ki se pojavljajo zlasti v poletnem času. Zanimanje pobreških mater in deklet za to praktično zdravniško predavanje je pokazalo, kako so potrebna takšna predavanja na podeželju in je treba zato še posebej pohvaliti zdravnico, ki ima v svojem delovnem programu še več takšnih poučnih predavanj za naše podeželje, kjer so zdravstveni na-

sveti pač najbolj potrebni.

Nato je govorila ga Zora Ravnikova o ženskem vprašanju. V temperamentnem govoru se je potegovala za žensko emancipacijo in v imenu vsega našega ženstva zahtevala popolno enakopravnost z moškimi na vseh področjih javnega življenja in tudi v politiki. Zahtevala je žensko volilno pravico. Njeno stvarno izvajanje so žene od časa do časa prekinale z burnim pritrdjevanjem, zlasti ko je omenila mizerno stanje v naši bolnišnici in opozorila na gola rebra nove bolniške stavbe. Trdila je, da bi bila bolnišnica že zdavnaj zgrajena, če bi imele tudi žene pravico sodelovati.

Po predavanjih je bila diskusija, v katero so posegle pobreške žene in dekleta, ki so si želele še več takšnih predavanj.

Mestna hranilnica dobila novo vodstvo

Na zadnji seji mariborskega mestnega sveta je bilo izvoljeno novo vodstvo Mestne hranilnice, ki se je te dni konstituiralo takole: ravnatelj Hrastelj, predsednik upravnega odbora, Viktor Grčar, podpredsednik. V izvršilni odbor za vodstvo poslov Mestne hranilnice so bili izvoljeni Hrastelj, Saboty, Stabej, dr. Lipold in Grčar. V

nadzornem odboru so predsednik inž. Urbanija, podpredsednik upravnik pošte Martin Šetinc, član pa višji žel. kontrolor Josip Ferik. V upravnem odboru Mestne hranilnice so Hrastelj, Žebot, Saboty, dr. Lipold, Jakob Lah, Bureš, Grčar, A. Kovačič, inž. Dračar in Stabej.

VIŠJI TEČAJNI IZPITI NA I. REALNI GIMNAZIJI V MARIBORU

so se vršili pod predsedstvom inspektorja min. prosvete g. Leskoška Janka. Zrelost je bila priznana 55 pripravnikom in 29 pripravnicam, med temi je odličnih 5 + 3, prav dobrih 20 + 19. Ustnega izpita je bilo oproščenih 8 kandidatov in 3 kandidatke. Za tri mesece je odklonjenih 16, za eno leto pa 5. V VIII. c so bili oproščeni ustnega izpita: Cotic Dušan, Paučnik Bojan, Podlesnik Bogomir, Laharnar Ljubomira. Ustni izpit so napravili: Attems Emil, Bajec Otokar, Brglez Franc, Cichy Pavel, Cilenšek Edvard, Fischbach Rudolf, Haller Vladimir, Hojnik Miran, Jankovič Mojmir, Jagodič Pavel, Kokal Erik, Kranjc Milovan, Kropelj Albert, Ledinek Anton, Makarovič Dušan, Mlaker Ladislav, Ogrizek Boris, Pistotnik Karel, Pogorelec Anton, Šostarič Mirko, Verdnik Oskar, Vezjak Oskar, Kurent Ivana, Cotic Olimpija, Hrovat Karolina, Letonja Pavla, Založnik Ljuba, Attems Ignac (priv.).

NA POBREŽJU BO ŽAGAL DEKLE

Mariborčanom znani akrobat in fakir Peter Glišić bo v soboto in nedeljo nastopal v kinu »Pobrežje«, kjer bo predvajal svoje znamenite točke: požrl bo britvice in ogenj, žagal bo dekle v zaboji, in razbijal kamenje na glavi ter plezal po steklu.

m V mestnem parku bo danes od pol 21. do 22. koncert vojaške godbe pod vodstvom kapelnika kapetana Jiranka.

m Zdravniško dežurstvo OUZD ima v soboto, na praznik sv. Petra in Pavla, dr. Turin Ivan, Maribor, Linhartova ulica 12, v nedeljo, 30. t. m., pa dr. Wankmüller Alfonz, Maribor, Franciškanska ul. 8-11.

m Po 14 letnem službovanju pri pošti Maribor 1 se sedaj kot upokojen preseli na stalno v Ljubljano. Ker mi ni mogoče od vseh prijateljev in znancev posloviti se osebno storim to tem potom ter vse prisrčno pozdravljam! Doljak Andrej, poštni inšpektor v pokojju.

m Pravoslavna cerkvena občina v Mariboru sporoča, da bo na Vidov dan, 28. t. m., ob 11. uri, v pravoslavni vojni kapeli sv. Cirila in Metoda parastos za vse viteze svobode, ki so padli na Kosovem polju in po kosovski tragediji do danes.

m Na ljubljanski univerzi je promoviral za doktorja Mariborčan g. Miroslav Zei.

Cenj. naročnike, ki prejemajo »Večernik« v upravi, prosimo, da poravnajo naročnino pred 1. julijem.

Uprava.

m Iz poštne službe. K pošti Maribor 1 je premeščen Ervin Kolbezen iz Smartna ob Paki.

m 600 sezonskih delavcev je včeraj odpotovalo preko Maribora v Nemčijo. Bili so iz Banata in je večji del transporta sestavljalo ženstvo ter mladina.

m Zadruga »Pohorski dom« mariborskih občinskih uslužbencev se bo zaradi novega zadrugnega zakona spremenila v turistično društvo.

m Vlom na Pobrežju. V noči na sredo so neznani storilci prekopali zid trgovine Zamuda v Nasipni ulici na Pobrežju ter ukradli večjo količino masti, razne jestvine, dopisnice, znamke in tobakne izdelke, tako da je nad 5000 din škoda.

m Mariborski sejem 25. junija. Prignanih je bilo 9 konjev, 10 bikov, 90 volov, 290 krav in 21 telet; skupaj 420 komadov. Cene so bile te-le: Debeli voli od 7-8 din, poldebeli 6-7, plemenski voli 6.50-8, bikji za klanje 5-7, klavne krave, debele 6-7, plemenske krave 6-7.50, krave za klobasarije 4-5, molzne krave 5-7, breje krave 4.50-6.50, mlada živina 6.50-8, telela 6-8 din za kg žive teže.

Zdaj je čas...

da se odstranijo sončne poge, mozolji, izpuščaji itd. Kozmetika »LADY«, Stolina ul. 1/II.

* Vpisovanje v enoletni trgovski tečaj »Hermes« v Mariboru. Absolvente (tinje) meščanskih šol in one z nižjim tečajnim izpitom opozarja ravnateljstvo tečaja, da sprejema prijave za prihodnje šolsko leto dnevno v pisarni, Zrinjskega trg 1. Nizka šolnina, pravica javnosti, soliden strokovni pouk.

Ne pozabi naročnine!

o Bolgari odlikovali naše funkcionarje JB lige. Bolgarski kralj je odlikoval za delo na jugoslovansko-bolgarskem zblizanju z bolgarskimi redi funkcionarje Jugoslovansko-bolgarske lige v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. V Ljubljani so dobili odlikovanja predsednik lige ravnatelj Rasto Pustoslavšek, podpredsednik in predsednik Zbornice za TOI Ivan Jelačin, tajnik lige Vekoslav Bučar, pisatelj France Bevk in prof. Alojz Bolhar iz Celja.

Novo podjetje v Banjaluki

Da bi zadostili interesentom iz Slovenije, ki kažejo izredno zanimanje za mirno Bosno, so uvideli faktorji odprli na eni najprometnejših ulic Banjaluke realitetno pisarno. Vsem, ki si nameravajo postaviti v tem kraju domače ognjišče, priporočamo, da nemudoma sporoče pisarni svoje želje glede lege in velikosti hiše, oz. parcele. Blagovolijo pa naj pohitijo, ker rastejo cene iz dneva v dan. Naslov: »Realitetna pisarna zamašodušneže iz Slovenije.« Dopisnica zadostuje. »Toti list«.

Meščani!

Vidov dan je vsako leto spominski dan naših junakov in borcev, ki so dali življenje za vero in domovino.

V počastitev njihovega spomina bo mestna občina razobesila na svojih poslopijih že na predvečer državne zastave.

Vljudno vabim meščane, da store isto na svojih hišah. Župan dr. Juvan, s. r.

* **Gostilna Krempel**, najlepši gostilniški vrt okolice, vsak čas sveže pivo, dobra topla in mrzla kuhinja, prvovrstna sortirana vina, ribezovo vino, bovla od jagod.
* **Enoletni trg, tečaj Kovač**. Začetek v sept. 1940. Vpisovanje dnevno Trg. šola Kovač, Maribor, Tyrševa 14.

Fotomaterij!

za Vaš dopust in izlete svežih, poceni filme, plošče. Najboljša strokovna izdelava Vaših posnetkov **Foto-trgovina Kieser**, Vetrinjska ulica 30 Vis-a-vis Grajski kino

* **Pavešič, Kamnica**. V nedeljo odojki na raznju.

* **Birtič se je renoviral**. Popularna restavracija »Pri klavnic« je renovirana ter spada sedaj med vodilne gostinske obrate v Mariboru. Lep restavracijski vrt je kakor prirodni park. G. Birtič je priznan gostinski strokovnjak, zato pa slovi tudi njegova kuhinja, sortirana vina pa privablja k njemu najodličnejše meščane.

* **V petek in soboto na strešni terasi koncert**. Kuhinjske specialitete. Sladkovodne in morske ribe. Scampi. Izbrana ljutomerska vina in Laško piyo. Zmerne cene. Hotel, restavracija in kavarna »Orel«.

* **Pobrežje**. Ne pozabite na gasilsko tombolo v nedeljo, 30. t. m. Lepi dobitki. Tablice po 2 din.

* **Staroznana gostilna Janžekovič** v Peklu pripravlja svoja izvrstna vina.

* **»GRIC« pod Vrbanom**, vinograd, izlet, razgled. Prvovrstna vina, jedila, sobe, avtocesta, sončenje.

* **Sokol Limbuš** priredi v soboto, 29. t. m., na letnem letovadišču koncert. Igra Pekrska godba, za dobro kapljico in jestvine je preskrbljeno. Zato vsi prijatelji Sokola in Sokoli, na praznik sv. Petra in Pavla v Limbuš na dobro zabavo, Vas vabi odbor. Na svidenje! Zdravo!

* **Tombola Sokola I** se radi tehničnih ovir, preloži na nedeljo, 7. julija t. l.

* **Naši vrli člani »Rdečega križa«** iz Teznega priredijo igro »Rodoljub iz Amerike« dne 29. t. m. ob 17. uri popoldne v gostilni gospe Roze Dovič (preje Pulko). Po igri koncert. Vse prijazno vabi tudi nova gostilničarka.

* **Kolonija »Jadranske straže«** odide predvidoma prve dni meseca julija v Bakar na tritedensko letovanje. Prijave se sprejemajo v društveni pisarni na Aleksandrovi cesti 3.

Kino

* **Grajski kino**. Danes veliki zabavni film »Mala ljubezen velikega kneza«. Jenny Jugo, Gustav Frölich.

* **Esplanade-kino**. Četrtek zadnjič »Ni-nočka« z Greto Garbo. — Od petka prekrasni, zabavni film »Pesem vetru« z Giuseppe Lugo-jem, tenoristom milanske opere. Glasba: Puccini, Verdi, Leoncavallo, sodeluje zbor kraljevske opere.

* **Kino Union**. Do vključno četrta »Junaki arene«, senzacija v cirkusu — trije bratje Ritz, najsijajnejši humoristi sveta.

* **Zvočni kino Pobrežje**. 28., 29. in 30. junija »Tihotapci ljudi« z dodatkom Fox Novosti in smešnice.

Prirodopisna kramliania

V oblakih vre, nevihta prihaja – toča se kuha...

Pogled v laboratorij ledenih zrn, ki so vsako leto strah in trepet pridnih kmetov

Največja katastrofa prirodnih elementarnih sil je kmetu za ognjem in povodnijo toča. Vsako leto uniči ledena zrna premnogo njegovega truda, žalost in obup legata v domove.

Poleti, ko leži od ranega jutra nad zemljo svinčeno težka sopara, zemlja tako rekoč gori pod sončno pripeko in izpuhteva soparni zrak. Vroče je, da človek in žival komaj diha. Nad jasnim obzorjem se kmalu začno zbirati kroglasti, najprej neznačilni, potem pa zmerom večji oblaki, ki se sklonejo v visok, temen zid. Sivočrna gmoša se na robovih svetlika rdečkasto, žveplenorjavo, v sredini pa više razcefrane krpe oblakov. Praktičen kmečki opazovalec vremena že ve, kaj se pripravlja. Naenkrat plane v skrivnostno tišino močan veter, sunki postajajo vedno silnejši, iz daljave se oglašajo sumljiv šum. V oblakih vre – toča se kuha! Pravi kmet in se prekriža. Za posameznimi zrnji se usujejo bobneči, ledenomrzli kristali. Brez odmora udarja grom, za njim blisk. Sledi močan naliv, že kratek čas pa je zadoščal, da je toča na svoji uničujoči poti oklestila sadovnjake, vinograde in polja...

Iz naših gozdov: Spopad dveh rogačev

POGLED V LABORATORIJ TOČE

Toča pada skoro izključno le v toplejših širinah naše zemlje. V svoji sestavi nudi zrno toče sliko, kakor da bi se okrog sneženega, gomoljastega jedra nanašali številnejši, prozorniji, ledeni ovoji. Pravi vzrok nastajanja toče je še vedno predmet proučevanja, z registriranimi baloni so pa ugotovili, da se toča laže pojavlja v toplejših kakor mrzlejših mesecih. Segreti zrak se s površja zemlje dviga v hladnejše višine in doseže že pri 7000 m hitrost 30 m na sekundo. S tal do te višine potrebuje komaj sedem minut. Pri tleh sparni zrak doseže pri 2000 m letni povpreček 0°C, v višini 5000 m temperatura naglo pade na -11, pri 7000 m na -32, pri 10.000 m na -52°C. Zaradi nagle ohlavitve se vzpenjajoča se sopara pretvori v majhna, snežno ledena zrnca, ki padajo skozi nižje ležeče hladne oblake. Pri tem se nabira nanje ledeni ovoj. Močne struje ženo zrna toče spet navzgor, od koder znova padajo nizdol. Pri tem se nanje nabira nadaljnji ledeni oklep. Čim večkrat se to ponavlja, preden pade toča na zemljo, tem debelejša so njena zrna.

KJE PADA TOČA NAJRAJE

Nimajo vsi kraji na zemlji enake množine toče. Veliki bazeni, široke, sončni pripeki izpostavljene ravnine in doline, kjer se v velikanskih množinah segreva zrak, odprte in pristopne še toplim vetrovom z jugovzhoda, so prava ognjišča za stvarjanje toče. Obdana na severu z težko prehodnimi gorovji, prejemajo preko teh ohlajeni severni zrak v kotline. Izpodirjeni topli zrak se naglo dviga v višine, razpoloženje za navihte in nastanek toče je tu. Notranja Dolenjska tja v Belo Krajino, spodnja Savska dolina od Sevnice navzdol, večji del Savinjske doline, posebno pa še Dravsko polje z vinorodnimi goricami krog in krog je z graško in dunajsko kotlino klasična zemlja toče. Starejši rod se še spominja strašnega razdejanja toče pred 46 leti na Dunaju in hudih katastrof, ki so zadele Maribor in okolico po razdejanju toče.

VELIKOST LEDENIH ZRN

Toča pada navadno 10. do 15 minut. Če to pa zadošča, da s težino svojih udarcev uniči nasade. Običajno imajo zrna 1 cm v premeru, toda niso redki primeri, ko pada toča v obliki lešnikov ali orehov. Našli so zrna toče, velika kakor kokošja jajca. V severni Nemčiji so pobrali zrna toče, ki so imela premer 10 cm. Pri Sondershausenu je tehtalo največje zrno 625 gr, kar odgovarja krogli s premerom 10,9 cm. Na gornjem Štajerskem so izmerili zrna toče, ki so tehtala 1–1,5 kg in imela v premeru 14 cm, na južnem Tirolskem celo 16 cm.

— Toda, povem vam: prve dni se ne smete preveč gibati...

ščuku v Bolgariji je prišla toča s takšno silo, da so zrna prebila šipe, ne da bi pri tem odskočila. V 10 minutah je bilo pobitih 50.000 šip, razdejanih 10 hiš in dva zvonika. Toča je oklestila drevje do zadnjega lističa, neko dete je pa v materinem naročju ubila. Toča, ki je padala 5. julija 1905 v Berlinu in imela velikost kokošjih jajc, je zbila z drevja kakor roka debele veje.

STRELJANJE PROTI TOČI

Naravno, da je človek že zgodaj mislil, kako bi se ubranil toče. Raziskovalci so dognali, da gozdnote pokrajine varujejo pred točo, da se nevihte s točo kaj rade pomikajo ob vodotokih, po goratih pokrajinah mimo grebenov. Kmetje so nekaj hiteli zvoniti proti toči, običaj je že cesar Jožef II. prepovedal. Se dandanes pa kade z oljko po hišah, zažigajo gobe, nekaj praproti in kresnih rož za varstvo pred točo...

Pod vznožjem Pohorja in v vinorodnih štajerskih goricah so delali svoj čas velike poizkuse s streljanjem proti toči. Ker se navadni možnarji niso obnesli, je slovenjebistriški župan Stiger postavil posebno pripravo, ki se je kmalu razširila po Štajerskem. Leto za letom so okrog Sl. Bistrice nabijali po 60 možnarjev, strel za strelom, vsak po 120 g smodnika. Houdurna nebesna mreža se je marsikdaj pretrgala in razpršila, pravega učinka pa vendarle ni bilo. Samo v mariborski okolici je bilo 35 takih „baterij proti toči“. Vera v uspeh je pripravo razširila tudi po sev. Italiji in Bavarskem, kjer so na vladne stroške streljali proti toči celo s topovi. Ker so se možnarji izkazali prešibki so zadnje čase poizkušali v Franciji in Italiji s streljanjem raket proti hudournim oblakom.

Težka je borba s prirodnimi silami, najuspešnejše je zaenkrat le dobro urejeno zavarovanje proti toči, ki bi kmetu vsaj malo pomagalo v škodi, prizadejani v nekaj minutah po uničujoči sili ledenih zrn. —INE.

Na lovu za premogom Grenlanda

Zedinjene države Ameriške se vedno bolj zanimajo za Grenland. Že pred več leti je profesor Ericson, rojen Skandinav, in docent na univerzi v Columbij izjavil, da bi se izplačala velikopotezna vrtanja na grenlandskih tleh. S tem bi se dognalo, koliko je bil otok še pred nastopom ledene dobe zaraščen. Sodijo, da je nekdanja bujna vegetacija pripomogla, da ima otok velike premogovne sklade v

notranjosti. V zadnjem času se je zanimanje za Ericsonove napovedi spet dvignilo. Posebno važno bi bilo pridobivanje črnega premoga, ko je zdaj znanih že več načinov pridobivanja goriva na sintetični način iz tega premoga. Prihodno pomlad bo odšla posebna znanstvena odprava na Grenland in odkrivala zemeljske zaklade otoka.

Srečanja živali z lokomotivo

V divjih krajih se večkrat primerijo strojevodjem stvari, o katerih se jim v naših krajih ne sanja. Tako je na neki železniški progi v Indiji pridrvel na progo velik slon, ki so ga najbrže razjarile prednje luči stroja. Žival je dvignila rilec in se postavila v bran. Strojvodja ni mogel o pravem času ustaviti vlaka. Stroj je vrgel slona s proge, toda pri tem je sam skočil s tira in prevrnil 11 vagonov.

Na Madžarskem se je postavil pred lokomotivo razjarjen bik. Nastavil je roge in čakal. Stroj ga je seveda raztrgal in od bika je ostal le kup zmrcvarjenega mesa.

Ko so gradili železnico skozi argentinsko ravnino, so bili domači konjači zelo jezni na inženirja. Noč in dan so se morali paziti pred njihovim maščevanjem. Ko je končno železnica stekla, se argentinski kovboji niso mogli načuditi, da pe-

klenšček, ki puha dim, s toliko naglico drvi čez pampase. In ko se je vlak vračal prazen s še večjo naglico, so opazili, kako jezita vlaklu nasproti dva človeka. Ob vsaki strani proge je jahal en mož in ko je prišla lokomotiva blizu, je eden izmed njiju vrgel laso na dimnik in hotel vlak ustaviti. Seveda, to ni pomagalo, vlak je moža in konja vlekel seboj. Padla sta pod kolesa, ki so ju strašno razmesarila. Ko je drugi jezdec opazil, kaj se je zgodilo, je v divjem strahu pobegnil.

Še zanimivejši je bil primer na ruski meji. Ruski mušik je šel na stražo in dobil nalog, da ne sme nikogar pustiti čez mejo. Pridrvel je vlak, ki ga siromak še

Ščuke, požrešne sladkovodne roparice

Znano je, da jegulje zapuste ponoči vodo ter po vlažni travi iščejo polže. Zoolog H. Neuse je bil pa dvakrat priča, kako je ščuka šla ropat na kopno. Prvič jo je videl pri Glückstadtu v Holsteinu, kako se je vrtela po travi. Drugič jo je videl pri Brüggeu. Bila je velika ščuka, ki se je zdaj plazila, zdaj skakala po travi. Ko je dospela do strmega brega potoka, se je kakor strela pogrnala vanj in izginila.

Ščuka lahko požre dvakrat več kakor je sama težka. Posebna poslastica so ji žabe. Videli so celo, da so ščuke pograbile račke in jih razcefrale. Nekoč je ščuka odgriznila labudovo glavo, ko je z njo rinil pod vodo v blato. Lovci, ki so ustrelili vrane so tudi že opazili, kako je šču-

ka pograbila plen, ko je padel na vodo. Celo dvoboj ščuke z vidro so ujeli na plošče.

Gornji primer kaže, da se tudi v vodi dogajajo tragedije. Požrešna ščuka je pograbila nič hudega slutečo postrv.

Važno je, da zobe temeljito

očistimo ne samo zjutraj,

ampak tudi vsak večer,

predno gremo spat.

Chlorodont
zobna pasta

ni videl. Pograbil je puško, skočil na tir in vpil: Stoj, stoj! Vlak bi ga bil gotovo razmesaril, če bi strojevodja ne odprl ventila, izpustil z obeh strani paro, da je oglašujoče zažvižgalo. Vojak je mislil, da ima opravka s samim hudičem, odskočil je in pustil vlak mimo...

80.000 dolarjev škode zaradi slabega rokopa nameščencev so utrpele njujorški trgovci. Tako je ugotovila trgovska zbornica, ki pravi, da znaša ta škoda v vseh USA prav gotovo milijon dolarjev. Poziva lastnike, naj bolj pazijo na čitljiv rokopol svojih uslužbencev.

Rusi industrializirajo Iran. Družba »Eksport-stroj« je pred dnevi postavila v Iranu orjaški mlin, ki bo lahko zmlel dnevno 600 ton žita, v skladiščih je prostora za 64 milijonov kg zrna. Rusi predvajajo po Iranu tudi poljedelski film, ki propagira industrializacijo kmetijstva.

Poboljšanje slabih vrst rjavega premoga. Veliki del rjavega premoga se ne da koristno izrabiti zaradi prevelikega odstotka vode, ki doseže včasih tudi 50%. Češkim kemikom, Šimeku in Ružički je uspelo, s pomočjo stiskanja in povišanja temperature odstraniti vso vodo iz rjavega premoga in tako zvišati kalorijsko vrednost od 4000 na 7200 do 7800. Premog je obdržal svojo trdoto in homogenost in ne upija vlage.

Vražja sedmica

Sir Claude Jefferson, poznavalec mistike številke 7 je zbral zanimive podatke o tem. Tako pravijo za Buddho, da je po rojstvu napravil sedem korakov proti severu. Po sedmih letih se je vrnil v svojo domovino po begu, na katerem se mu je pridružilo sedem učencev. Njemu na čast je bilo postavljeno svetišče s sedem nadstropji, tik pred smrtjo je odgovoril na sedem vprašanj. Sedem dni je ležalo njegovo truplo preden je bilo sežgano.

V Babilonu so imeli sedemglavo kačo, simbol zmage in moči. V Indiji ima bog sonca Agni sedem žarkov, kopal se je v sedem nebeskih rekah in jahal konja, ki je imel sedem jezikov. Legendarni perzijski junak Rusten je napravil sedem junških dejanj. Znana so sedemera vrata Tebe, sedem je bilo tebanskih borcev ter sedem mest, ki so tekmovala kot rojstni kraj Homerja. Tudi med Malajci ima sedemica važno vlogo. No, mnogi ljudje se pa tudi pri nas počutijo v sedmih nebesih...

Ženski kotiček

Ali bomo šli na letovanje?

Zadnje čase pogosto slišim: lani smo bili tam in tam na počitnicah, letos pa ne bomo šli nikamor, ker so takšni in takšni časi. Že zopet to nepotrebno malodušje, ta zbežnost, ki si jo sami napravljamo in to pričakovanje ne vem česa, da izgleda, kakor da bi za lase nekaj na dan vlekli. Potem je pa sploh najboljša, da prenehamo z vsemi življenjem, se vsedemo na stol in čakamo, kaj bo. In kaj bo? Nič ne bo, ker nobena jed se ne poje tako vroča, kakor se skuha. Vi pa lepo čepite doma, v jeseni pa se boste po glavi tolkli, da ste se sami spravili ob letovanje, denar pa vseeno ni ostal v žepu.

Kar lepo miroljubno uredite svoje stanovanje kakor je pač navada, če se pa več dni kam odpeljamo, da ob povratku vemo, kam smo kaj vtaknili in da ne bomo našli ob povratku plesnivih ostankov v jedilni shrambi, potem pa kar na zaželeni in težko pričakovani oddih.

Kam? Ja, v tej točki pa bo morda treba res nekoliko bolj premisliti nego druga leta. Predvsem je vse dražje in si bo

bržkone treba poiskati letos skromnejši kotiček za oddih nego prejšnja leta. Doslej smo v glavnem hoteli poleti vsi na morje, da se naučimo sonca in vode. No to je reš, da letos marsikoga ne bo mikalo v bližino vojskujočega se so-

seda, toda ali je oddih samo ob morju? Ali se nam ne nudi baš letos najlepša prilika, da si nekoliko ogledamo našo ožjo domovino, ki je tudi bogata na raznih letoviščih, kjer tudi ne manjka sonca in vode? In naše planine? Ali ne bi šli za izprehodom v eno izmed planinskih letovišč? Tam boste šele spoznali, kako prijetno je preživeti par dni daleč od vseh vznemirljivih vesti in mestnega hrupa.

Poglavje o vzgoji otrok

Kdaj naj pričnem vzgajati svojega otroka? Glede tega so matere različnih mnenj, zato pa tudi imamo različno vzgojone in nevrozgojene otroke. Nekatere so mnenja, da je treba pričeti z vzgojo takrat, ko otrok shodi, druge zopet trde, da je najprimernejši čas takrat, ko prične hoditi v šolo, a nekatere so celo mnenja, da otrok sploh ni treba vzgajati, ko sirgano torbo in beraško palico. Teh ima otrok svobodo.

Razumna mati pa bo uvidela, da je treba pričeti z vzgojo otroka takoj po rojstvu. Prvi znaki vzgoje se kažejo v tem, da otroka privadimo, da dobiva hrano le ob določenem času, recimo vsake tri ure, kar je tudi pravilno. Če prične jokati poprej, moramo dobro pregledati, če nima otrok kakega drugega vzroka za jok (bolečine, če je moker ali sličen). Če konstatiramo, da kriči v želji po hrani, moramo ostati trdni. Mirno ga pustimo, da joče, dokler ne poteče tretja ura. Dojenček bo kmalu opazil, da z jokom nič ne opravi in se bo privadil na jed. Kmalu ga odvadimo ponočnih obrokov. Še boljše pa je, če ga na iste sploh ne navadimo. Čeprav bo prve noči vpil, obveljati mora materina volja. Spanje mu bo ponoči več koristilo nego mleko.

Ko se prične otrok zanimati za predmete okoli sebe, prične vse nositi v usta. Tu moraš nastopiti z odločno prepovedjo, katero bo otrok po parkratni ponovitvi dobro razumel in bo uvidel, da se

mora pokoriti materini volji. Če skuša z jokom kaj doseči, ne smeš popustiti. Čim popustiš enkrat, moraš pozneje vedno iznova.

Otrok, ki se je v prvih dneh naučil spoštovati materino voljo, tudi v poznejših letih pokorščina ne bo v breme. Tak otrok bo mater ljubil in spoštoval.

Kuhinja

Telečje noge v obari. Kuhaj 2 ali 3 lepo osnažene telečje noge s kožo. (take morajo biti) v slanem kroupu. Ko so mehke, razgrej presnega masla, deni vanj po potrebi več ali manj moke in pri ognju lepo speni, zalij z govejo juho, da lepo prevre, vzemi noge ven, razreži vsako na štiri koščke (veliko kost že poprej odstrani) in jih deni v omako. Radi prijetnega vonja dodaj vršiček s soljo stlačena majerona in malo limonove lupinice. Ko se malo prekuha, daj na mizo. Lahko tudi malo okisaš z limonovim sokom, a potem naj več ne vre.

Vampi s slanino. Zreži na tanke rezance 1 in četrt kg govejih že prej osnaženih in kuhanih vampov, preplakni jih še v mlačni vodi, potem zreži zemljo na drobne kocke, razgrej 14 dkg slanine ali zaseke, deni vanj drobno zrezane čebule in ko ta zarumeni, še zelenega peteršilja. V to deni zrezano zemljo, lepo jo zarumeni, potem dodaj še vampe, malo jih obrni pa zalij z juho, pokrij in praži pol ure. Zaliti ne smeš preveč, ker morajo ostati gosti.

Sirovi rezanci. Deni na desko pol litra lepe moke in ravno toliko zdrobljenega suhega sira, malo soli in 1 jajce ter napravi precej trdo testo. Nato ga razvaljaj za nožev rob debelo ter razreži na prst dolge in pol prsta široke rezance. Skuhaj jih v slani vodi, nato

odcedi ter zabeli z mastjo in drobtinami ali s presnim maslom. Ali pa razreži rezance na štirioglate kocke, vse drugo pripravi kakor za rezance.

Krški kolački. Dobro mešaj 14 dkg presnega masla, 2 rumenjaka, 7 dkg sladkorja in malo limonovih lupin. V to zamešaj 17 dkg moke, 7 dkg zrezanih mandeljnov in prav moko soli. Deni testo na desko, potreseno z moko ter ga zreži na koščke orehove velikosti. Iz teh naredi kroglice, ki jih pomakaj v razpetem, s sladkorjem zmehšan beljak in potem še v drobno zrezane mandeljne. Vse zloži na pločvino, naredi vsakemu kolačku s kuhališčnim držajem v sredi luknjo ter jih speci. Pečene lahko nadeniš v sredi z marmelado.

Rozinove ploščice. Mešaj 11 dkg presnega masla. Ko dobro naraste, mu prideni 3 rumenjake, 16 dkg sladkorja, malo dišave, cimeta, klinčkov in drobno zrezane limonove lupinice in še mešaj. Rahlo zamešaj trd sneg iz 3 beljakov in 11 dkg moke. To deni na pomazano pločvino, pol prsta na debelo, potresi dobro z rozinami in počasi speci lepo rumeno. Pečeno razreži na poljubne ploščice.

Čokoladni obročki. Deni na desko 15 dkg moke, 10 dkg sladkorja, 5 dkg presnega masla, 3 dkg zmehčane čokolade, 1 drobno jajce in nožev vrh jelenove soli. Vse to z nožem sešekaj in z valjarjem stiri ter naredi urno testo. Razreži testo na koščke, velike za oreh, jih razvaljaj z rokami v svaljke, debele za svinčnik, upodobi iz njih obročke, pomazi jih z beljakom in speci v srednji vročini. Nič jih ne nanaži, pa pečene in ohlajene oblij s čokoladnim ledom.

Črni koren kot solata. Črne korenine lepo ostrži, razreži na poševne koščke in deni vsako korenino, ki je osnažena, sproti v vodo, kateri si primešala par kapljic limonovega soka ali kisa, da ne postanejo rjave. Nato jih deni v slano vročo vodo. Kuhane odcedi, potresi z drobno zrezanim zelenim peteršiljem in poprom ter zabeli z oljem in kisom.

Ribežova marmelada (mezga). Očisti zrel ribez in ga pretlači skozi sito. Na vsak kilogram pretlačenga ribeza vzemi tudi kilogram sladkorja ter kuhaj marmelado tako dolgo, da pade kaplja te marmelade na dno čaše mrzle vode, ne da bi se razlezla. Pri kuhanju marmelade ves čas mešaj. Poizkus s kapljo je važen, ker se ribežova marmelada ne sme predolgo kuhati, ako hočemo, da ne počrni, marveč ostane lepo rdeča. Navadno kuhamo

to marmelado 15 do 18 minut. Ko je gotova, napolni še vročo v kozarce, ki jih zaveži, ko se je marmelada ohladila.

Črešnjave torta. Mešaj pol ure 8 dkg surovega masla, 14 dkg sladkorja, 4 rumenjake ter drobno zrezano lupino polovice limone; priliči četrt litra mrzlega mleka ter vse skupaj dobro premešaj. Prideni sneg 46 beljakov, 28 dkg moke, žlico ruma, 2 dkg zmletih orehov in kavno žlico kuhinjske sode ali cel pečilni prašek, ki si ga presejela nazadnje v moko. Ko vse narahlo premešaš, stresi testo v velik pomazan tortni model, ga zravnaj in obloži s črešnjami, ki si jim odbrala peclje in peške. Postavi torto v srednje vročo pečico, da se počasi rumenkasto zapeče; pečeno potresi s sladkorjem, jo razreži in postavi gorko ali mrzlo na mizo.

Tirolska kakavova torta. Mešaj četrt ure 7 dkg masti, 1 rumenjak, 12 dkg sladkorja in 2 žlici mežge (marmelade), prideni 4 dkg zmletih orehov, 2 dkg kakava, drobno zrezano lupino in sok polovice limone ter zalij četrt litra mrzlega mleka in z mlekom 18 dkg moke; prideni sneg 1 beljaka in polovico pečilnega praška. Zmes stresi v dobro pomazano in z moko potreseno tortni model in peci v srednje vroči pečici 25–30 minut. Pečeno torto potresi s sladkorjem.

Ječmenček s suhim čespijami. Namочи zvečer četrt litra domačega ječmena; zjutraj ga pristavi k ognju, da zavre, zavrelemu odlij vodo in ga na novo zalij z 2 litri vode ter kuhaj počasi 2 uri. Posebej skuhaj v loncu pol litra olupljenih čespij v 1 litru vode in ko se čespije četrt ure kuhajo, jih stresi z vodo vred k ječmenu, kuhaj vse skupaj počasi še eno uro in osoli. Jed zabeli v loncu z žlico razgretga masla in jo postavi na mizo.

Linška torta. Stresi na desko 30 dkg moke in 15 dkg sladkorja, prideni 6 dkg orehov, 3 dkg čokolade ali 2 dkg kakava, 1 jajce, velik ščepec cimeta in dišave, polovico pečilnega praška, 2 žlici soli in 2 žlici vode. Iz vsega napravi testo, ga razvaljaj, odreži s tortnim obodcem in deni kolobar testa v model. Nadevaj ga po vrhu pol prsta na debelo z mežgo. Nato zvaljaj z rokami iz testa, ki ti je ostalo, za mezinec debele palčice in jih položi v obliki mreže na namazano torto; rob obmeji s testom, ki ga zvaljaj kakor za mežgo. Postavi torto v srednje vročo pečico in jo peci tri četrt ure.

Varujte čez poletje zimsko obleko

Sami najboljšo vemo, kako težko danes kupimo obleko, posebno pa zimsko, ki je precej dražja od letne. Nikakor se ne smemo predati razkošju, da bi imeli zimsko obleko samo za eno zimo, češ, prihodnje leto si bom že kupila drugo. Lahko je govoriti, težko narediti.

Potrebno je, da z največjo pazljivostjo spravimo zimsko obleko, da ne bomo ob prvih zimskih dneh razočarani. Ne shranjuj umazane obleke, ker na mestih, kjer so madeži, se najraje naselijo molji. Zato, če je kje kaj raztrganega, izprazni, obrni in očisti žepe. Obleko zračni eden do dva dni v senci. Nato zavij vsak komad v kos svežega časopisnega papirja ali v čiste stare rjuhe, vmes pa nalži majhne vrečice z naftalinom ali drugim uspešnim sredstvom proti moljem. Vse te zavitke zloži v omaro ali drug zaprt prostor, kamor ne morejo z lahkoto molji.

Kožuhovine ne stepaj premočno, da ne potrgaš dlačice. Zavij jo istotako v svež časopisni papir (ker svež tisk moljem smrdi), nato pa v vročo iz ovojinega papirja, ki je dobro zalepljena. Ako je mogoče, shrani vso robo na hladu in prepričaj, ker v takem okolju se molzi ne počutijo dobro. V zalepljeni papirnatih vreči shrani tudi vse volnene žemperje, rokavice, nogavice in podobno. Razume se, da mora biti vse oprano. Bolje je, če napraviš več manjših zavojev, da v slučaju, da pride molj v eden zavoj, ne uniči vse obleke.

Tudi zimsko obutev očisti, zavij in shrani. V copate daj tudi nekoliko naftalina. Snežke in galoše namaži z vazelinom. Obrabljeno obleko, ki je ne misliš več nositi, pa ne shranjuj ampak jo podari revežu.

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

33 Roman iz tihotapskega življenja na blvi poljsko-ruski meji

Fantje hrepenijo po njej. Morda je lepša kot Lena. Tesno jo prižemam nase. Klada me tiho opozarja:

»Blaznež! Odnehaj, sicer te udarim! Ljudje naju opazujejo!«

Videl sem, da pleševa sama. Vsi naju opazujejo in se nama smeji. Karel in Zigmund ošabno vihata nosove. Tiho pravim Kladi:

»Kaj meni mar, ljuba moja. Naj naju kar požirajo z očmi!«

Nehala sva plesati in sedla k oknu. Fela in Zofka oditeta pripraviti čaj. Lord je na široko sedel med Ando Vojakovo in Manjo Kouravo. Nekaj časa pripoveduje, da se veselo hihitata.

Fela in Zofka sta se vrnili. Sredi sobe smo postavili veliko mizo. Nanjo so dekleta razpoložila skodelice, pečivo, sladkarije in podobne dobrote. Pijemo čaj. Vsi, razen mene in Lorda, se delajo silno resne. Devčata se trudijo, da bi ne srkala. Zbirčno in kot brez teka jedo pečivo in sladkarije. Pogovor neprestano obtiči. Čutim, da so vsi nekam okoreli in vase zaprti. Fela stoji h gramofonu in zamenja ploščo. Polka v gozdu. Plesal sem s Klado, Zofko in Cilko. Ko sem plesal s Klado, sem jo vprašal:

»Ali vas smem sprimljati domov?«

Smejala se mi je porogljivo v obraz.

»Vem, kaj bi radi!«

»Mar je v tem kaj hudega? Zelo si mi všeči!«

»Znaš držati jezik za zobmi?«

»Dam ti besedo. Nikomur ne zinem, sicer naj me zadene prva krogla na meji!«

»No, no! Nikar se ne zaklinjaj! Verjamem ti! Sedajle se bom od vseh poslovila, ti pa počakaj vsaj še deset minut; zapleši, nato pa pridi za menoj. Čakala te bom v prvi ulici na levo. Tam ni nikogar...«

Nehala sva plesati. Pristopila sem h gručici, kjer sta sedela Lord in neka tihotapka. Fela je razgovarjala z Zofko in bratom Fabinskim. Kmalu nato se je Klada poslovila in odšla. Opravičevala se je, češ da jo boli glava. Ples je pričel znova. Videl sem, da se tudi Elegan poslavlja. Zato sem se poslovil tudi jaz in odšel z Eleganom. Na ulici sem mu dejal:

»Nekaj bi še moral povedati Lordu! Pojdi, vrnem se čez čas!«

Vrnil sem se na dvorišče ter skrit za vrati čakal, da je Elegan odšel. Potem pa sem jo naglo ubral po ulici. Toda pričakoval nisem, da bi se našel dekle, kajti mraz je bil tak, da je rezal do kosti.

Hitim po ulici, ne da bi koga srečal.

Nenadoma zaslišim žvižg. Iz teme stopi Klada.

»Ali si ozebla?« sem jo vprašal.

»Ne... toplota mi je... Meni mraz ne more do živga...«

Pritegnil sem dekle k sebi in jo poljubljaj na hladne ustnice. Prijel sem jo pod roko in že hitiva po ozkih ulicah.

Veter pometa sneg pod nogami. Mraz ščiplje v obraz. Na nebu žarijo zvezde in nama veselo pomežikujejo. Velika medvedica žari prelepo... Gledam jo in si mislim:

»Žal mi je, da eni zvezdi nisem dal imena Klada...«

15

V drugi polovici januarja sem šel prvič na pot. Še sanjalo se mi ni, da bo ta pot končala zame tako tragično ter me za dolgo potisnila za rešetke.

Šel sem z Lordovim krdelom. Bilo nas je devet: jaz, Lord, Leo Cindler, Krisa, Bolek, Vanka, Mamut, Felek Louda in Elegan. Tokrat smo imeli dragoceno blago: usnje, lakasto in kromovo. Na hrbtiki so bili sicer težki, toda manjšega obsega, ker je bilo blago tesno povito.

Zgodaj zvečer smo krenili na pot. Čez pokrajino je bril lažji metej. Meni je bilo prijetno. Ko pa smo prešli drugi odsek, je planil na nas strahovit snežni vihar, ki je postajal čedalje hujši in slednjič spremenil vso pokrajino v viharo snežno morje.

Šli smo torej dalje. Lord, Komet in Mamut so menjaje vodili krdelo, kajti vodniku je bilo najtežje, ker je moral osta-

lim gaziti pot skozi ogromne zamete.

Metej se je razdivjal v strahovit vihar. Okoli nas so se topli vetrovi s severno burjo. Burja je v trenutku pograbila cele kope snega, ga piskajoče zvrtila v zrak in nato s strahovitim sunkom vrgla spet na tla. Mi pa smo utrujeni in napol oslepi bledli naprej, padali in se spet dvigali na poledenelih tleh. Zanesljivo ni bilo moči stopiti niti koraka. Kadar je vihar v sunku pogoltnil kope snega na tla, nas je zasuhal do vratu, nekatere še čez, da smo jih morali izkopavati izpod snega.

Zdelo se mi je, da se je vihar zaklel, da nam onemogoči pot do skrivališča. Neprizakovano nas poganja naprej in nas suje in reže v hrbte in tilnike. Potem se kakor krogla v zaprti dolini spusti na desno, toda že v naslednjem trenutku nam divje udari v prsa in obraz ter nas pomeče vznak. Nekaj minut zavladala popolna tišina, le v ušesih še piska podivjani element. Divji val se čez nekaj časa spet povrne, nam udari v prsa, da se moramo ustaviti. Sklonjeni in zgrbljeni skušamo naprej, krilimo z rokami in lovimo ravnotežje. Zdi se mi, da plavamo po širni ravni kot veliki ptici. Vihar se spet požene navzgor, piska, smeje se in krohota in potlej spet plane na nas in nas pomeče po tleh, da jedva lovimo sapo. Sedimo v snegu. Razdivjani veter nam pleše nad glavami. Prav gotovo mu ni mar, kako je z nami. Morda se le zabava kot hudomušno dekle; poje, žvižga, se smeje in lagodno vrtinči za sneženimi oblaki.

Šah

Match Grob-Johner za prvenstvo Švice

Do lanskega leta je bil prvak Švice H. Johner; na lanskoletnem prvenstvenem turnirju pa ga je H. Grob stresel s prestola. Spritno tega je postalo seveda takoj aktualno vprašanje medsebojnega matcha, ki naj odloči o prvenstvu Švice. Po daljših pripravah je match naposled le v teku. Prve štiri partije so bile odigrane v Zürichu, nekaj partij pa bo igranih v Baslu in drugih mestih. Dosedanje štiri partije so dale rezultat 2:2. Prvo in tretjo je dobil Johner, drugo in četrto Grob. Zanimivo je, da so vse zmage prinesle črne figure ter da igrala oba rivala samo odprte igre s kmetom e4.

Iz zadnje vesti posnemamo, da je Grob dobil 5. partijo in vodi 3:2.

Iz matcha objavljamo naslednje partije:

89. Švejljanka

(1. partija matcha 15. t. m. v Zürichu)

Beli: H. Grob Črni: H. Johner

1. e4, c5; 2. Sf3, d6; 3. d4, exd4; 4. Sxd4, Sf6; 5. Sc3, g6; 6. Le2, Lg7; 7. Le3, 0-0; 8. h4 (bržčas prezgodaj; beli bi moral s Sb3; 9. Dd2 in Td1 ali 0-0-0 parirati sunek d6-d5); h5; 9. Dd2, Sc6; 10. f3, d5! 11. Sxe6, bxc6; 12. e5, Se8; 13. f4, f6; 14. g4, Lxg4; 15. Lxg4, hxc4; 16. h5, fxe5! (črni je gotovo zračunal, da bo s svojim močnim središčem kos belemu napadu); 17. hxc6, Dd6! 18. fxe5, Dxe5; 19. 0-0-0, Sd6; 20. Lh6, Lxh6; 21. Txh6, Df4 (tudi na 21. Dxb6 bi sledilo Df4 in črni bi izpodrežal ost belega napada); 22. Dxf4, Txf4; 23. Se2, Tf6; 24. Sg3, Tf3; 25. Tg1? (kaj takega se Grobu menda redko kdaj primeri; toda tudi brez te napake je bil v izgubljeni končnici); Tg3; 26. Tg3, Sf5 (stolpa se ne moreta podpreti, to je seveda končica); 27. T6h4, Sxh4; 28. Tg4, Sf5 in beli je predal v 36. potezi.

90. Španska partija

(2. partija matcha 16. t. m. v Zürichu)

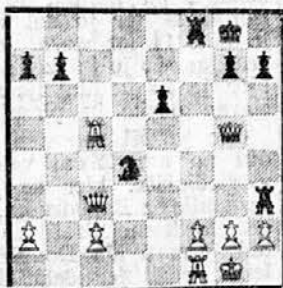
Beli: H. Johner Črni: H. Grob

1. e4, e5; 2. Sf3, Sc6; 3. Lb5, a6; 4. La4, Sf6; 5. 0-0, d6; 6. c3, Le7; 7. Te1, b5; 8. Le2, Sa5; 9. d4, Sd7 (s to potezo črni utrdi polje e5, beli lovec pa je tako namenjen na b7); 10. a4, Lb7; 11. Sbd2, e5; 12. Sf1 (d4-d5 ni prijetno, ker nastane potem preveč zaprtja igra); Dc7; 13. Se3, exd4; 14. exd4, 0-0; 15. Sf5, Sb6; 16. axb5, axb5; 17. b3, Sc6; 18. Ld2, Txa1; 19. Dxa1, Li6; 20. d5 (lorej vendarle, toda brez posebnega haska); Sd4 (podjetno); 21. Sxd4, exd4; 22. Ld3, Tfa8;

23. Db2, Sd7; 24. Lb4, Sc5; 25. Dc2, Te8 (težka pozicija. Slabo bi bilo 26. Lxb5 radb6! 27. Dc1, Sa6! ali 27. Lxc5, Dxb5. Beli pa hoče očitno dobiti premoč na c liniji, vendar pa ima črni lepo parado); 26. Te1, Dd7! 27. Dc2, Sxd3; 28. Txe8+; Dxe8; 29. Dxd3, Del+; 30. Df1, Dc2 (beli kmetje so sedaj šibkejši od črnih; črni predvsem grozi Lxd5 itd.); 31. De1, d3! 32. Se3, Dxb3; 33. Lxd3, Le3; 34. Dd1, Dxd1; 35. Sxd1, b4! (z obema prošloma kmetoma ima sedaj črni lepe izgled); 36. f4? (s to potezo zapravi beli zadnje upanje na remis); 37. Kf2, fxe4; 38. Sxc3, bxc3; 39. Lb4, d2! 40. Ke2, Lxd5; 41. Lxc3, e3! (grozi Lb3); 42. Lxd2, exd2; 43. g3, Kf7; 44. Kxd2, Kf6; 45. Ke3, Kf5; 46. Kd4, Lb3 (Lg2!); 47. h3, b5; 48. Ke3, Ld5; 49. Kf2, Ke4; 50. Ke2, Le6; 51. h4, Lg4+; 52. Kf2, g6 in beli preda. — (Glose po »Basler Nachrichten«.)

Če je Marshall v stiski ...

Danes je seveda ameriški veleojster Frank Marshall že star. Kar je bilo velikih, slavnih dni, so za njim. Toda nekoč je bil Marshall strah in trepet na vseh mednarodnih turnirjih, znan kot izredno nevaren duh. Njegove kombinacije so bile včasih blesteče, drzne in zahrbtnje. Ko je bil v partijah že na robu propada in je bila smrt v partiji že čisto blizu, je iznašel vražji lek ter s presenetljivim obratom sam zadal nasprotniku smrtni sunek. Izmed njegovih blestečih zaključnic je tudi naslednja proti ruskemu mojstru Levickemu. Poglejte jo; imponirala vam bo! Kot črni je Marshall s svojo zadnjo potezo pravkar žrtvoval kvaleteto na h3, Levicki kot beli pa mu je napadel damo. Zdi se, da je Marshall izgubljen. Pa je vendarle našel odgovor, ki vas bo presenetil. Po potezi belega je pozicija naslednja: Beli (Levicki): Kg1, Dg5, Te5, Tf1 in kmetje na a2, c2, f2, g2 in h2. Črni (Marshall): Kg8, Dc3, Tf8, Th3, Sd4 in kmetje na a7, b7, e6, g7 in h7. V tej poziciji je Marshall z eno samo potezo rešil na videz izgubljeno partijo, nakar se je Levicki takoj predal. Preizkusite svoje kombinacijske zmožnosti, morda boste našli pravo potezo. Rešitev pa pošljite

Črni na potezi

najkasneje do 4. julija na naslov: Uredništvo »Večernika« (za šah. rubriko), Maribor, kjer bomo tudi objavili imena onih, ki bodo pravilno rešili objavljeno pozicijo.

V TRENCANSKIH TOPLICAH NAS BO ZASTOPAL TOMOVIČ

Končno je padla odločitev o tem, kdo nas bo zastopal na mednarodnem turnirju v Trencanskih Toplicah na Slovaškem, ki bo od 1. julija dalje. Ker je prvi kandidat za udeležbo veleojster dr. Milan Vidmar sporočil, da se turnirja ne bo udeležil, je Jug. šah. savez določil mojstra Vasilija Tomoviča iz Beograda kot udeleženca na turnirju.

Dasi nam še ni znana lista vseh udeležencev mednarodnega turnirja, smemo vendar pričakovati, da bo mojster Tomovič častno zastopal jugoslovanski šah. Mojster Tomovič je še razmeroma mlad, rojen 1908 v Mataševu. Matematično je studiral v Grenoble v Franciji in v Beogradu. Naslov šahovskega mojstra je osvojil na nacionalnem turnirju v Veliki Ki-

kindi 1932. Poleg nekaterih uspehov na turnirjih v Beogradu, je njegov največji uspeh osvojitve drugega mesta na moštverskem turnirju v Zagrebu 1939, kjer je igrala vsa jugoslovanska šahovska elita in kjer si je veleojster dr. Milan Vidmar ponovno osvojil naslov državnega prvaka. V Trencanskih Toplicah bo mojster Tomovič doživel svoj mednarodni »ognjeni krst«, in upati smemo, da z velikim uspehom.

Š. Brzopotetno prvenstvo Prage je na velikem turnirju 1. t. m. osvojil češki mojster Karel Opočensky s 13 točkami, sledijo Hromádka 12, Kottbauer 11 in pol, Katetov 10 in pol itd. Igralci so bili razdeljeni v osem skupin, iz vsake sta se dva zmagovalca plasirala v finale. Mojster Opočensky ni izgubil nobene partije.

Š. Na Kubi, domovini bivšega svetovnega prvaka Capablance, je bil večji turnir. Prvo in drugo mesto sta zasedla Kashdan in Belgijec Koltanovski.

Iz romantičnega gambitnega kraljestva

Današnji moderni šah se raznih gambitov izogiba. Moderna generacija jih je zavrgla in zamenjala s pozicijsko igro, s strategijo, sistemi in tehniko. Zato so divje, blesteče igre, ki so cvetele v prejšnjih stoletjih, le še redkost. Legendarnih junakov kot Morphy, Andersen, Čigorin itd. ni več. Danes skratka takih legendarnih junaki niso več mogoči, kajti doba romantičnega šaha je za nami. Veliki mojstri današnje dobe se v romantiko ne spuščajo, ker je tvegana. V »spodnjih šahovskih vrstah« pa še cvete romantika. Naši dve današnji partiji nam jo bosta pokazali.

Na velikih turnirjih ne boste več našli Nordijskega gambita, ki je bil pred dobrimi tridesetimi leti še velika moda in strahovito orožje. V turnirsko prakso ga je prvi prinesel mojster Mieses, in sicer 1903 na velikem turnirju v Monte Carlo. Takrat je z njim strahovito podiral in mesaril, ko sta pod njim padla dva velika asa Marshall in Pillsbury. Toda teorija je našla zadostno obrambo, in Nordijski gambit se je v resni turnirski igri veleojstrov preživel. Pri »malih ribah« pa je še vedno v čisljih, in gorje mu, kogar zajame v svoje kolesje. Poglejte, kako je nevaren!

92. Nordijski gambit

(S turnirja za prvenstvo Kentucky USA)
Beli: Beckner Črni: Theiss

1. e4, e5 2. d4, exd4 3. c3, dxc3 (gambit je mogoče tudi odkloniti s 3... d3 ali pa s Tarraschevo varianto 3... De7) 4. Lc4, cxb2 (za to potezo pa je potrebna že precejšnja hladnokrvnost, kajti črni se s tem izpostavi nevarnemu napadu, ki ga običajno, če beli

precizno nadaljuje, popolnoma zmelje) 5. Lxb2, Lb4+ (med mnogimi potezami, ki se na tem mestu igrajo, je menda najboljša d7-d5!) 6. Sc3 (tudi Kf1 je dobro), Sf6 7. Dc2, 0-0 8. 0-0-0, Sc6 9. Sf3, d6 10. e5, Sg4 11. Sd5, Lc5 12. h4!, Sxe5 13. Sg5, g6 (izsiljena oslabeitev: na 13... Sg6 bi seveda sledilo 14. Sf4!) 14. f4, Sxc4 15. Dxc4, Lf5 (preprečiti je treba neprijetno potezo Sg5e4) 16. h5, c6 17. hxc6!, Lxg6 18. Txh7!, Lxh7 19. Th1, cxd5 20. Txh7!, Sf6 (črni je izgubljen v vsakem slučaju) 21. Dd3!, Tc8 22. Th8+!, Kxh8 23. Dh7+ mat.

93. Nordijski gambit

(S turnirja za prvenstvo Tunisa)
Beli: Koreicha Črni: dr. Redaelli

1. e4, e5 2. d4, exd4 3. c3, dxc3 4. Lc4, c2 5. Dxc2, Lb4+ 6. Sc3, Sc6 7. Sf3, d6 8. Lg5, Sge7 9. 0-0-0, Lxc3 10. Dxc3, 0-0 11. Sd4, Sxd4 12. Txd4, De8 (bolje je menda Le6; črni sicer grozi dobiti kmeta, toda za drago ceno) 13. f4, Sc6 14. Td3, Dxe4 15. Te1, Df5 (na 15... Dg6 ni močno sledilo Tg3) 16. Tg3, Da5 17. Dxc3+!? (lepo, vendar pa bi ob pravilni obrambi vodilo le k remiju), Kxc7 18. Le7+, Kh6? (napaka, po 18... Lg4! 19. Txc4+, Kh6 bi beli moral držati z 20. Sg5+ večni šah oz. remis) 19. Lxf8+, Kh5 20. Le2+, Lg4 (na 20... Kh4 bi sledil presenetljiv mat 21. Th3+!, Lxh3 22. g3 mat) 21. Lxg4+, Kh4 22. Ld1 (odlična in problemska poteza; črni naj le vzame stolpa, samo da ga ne vzame s šahom), Dc5+ 23. Tc3, Dxc3+ 24. bxc3, Txf8 25. Te3 in črni preda, ker se kralj ne more več izmotati iz matne mreže.

Groza

ANCIC

Tistega večera sem se vrigel močno utrujen na posteljo ter pri priči zaspa. Bog mi ni naklonil mirnega, zdravega spanja. Mora me je tlačila, sanjal sem sanje, polne groze. Skri-val sem se pred sovražniki, bežal sem pred njimi, noge so mi bile kakor iz svinca, oči so mi odpovedovale, da sem videl zasledovalce. Kakor nejasne sence v gosti megli. Bežal sem, bežal... A oni so me vendarle dohajali. Padal sem po prepadih, se plazil po tleh, po temnih gozdovih. A vse mi ni nič pomagalo, dohitehli so me in nekaj ogromnega, črnega se je nagnilo nadme. Zavpil sem — in se prebudil.

Ves vroč sem bil in tako poten, da so se mi lasje prilipili k čelu. Odprl sem oči in pogledal okoli sebe. Mračno je bilo, zgodaj sem se zbudil. Neudoma pa sem od začudenja in groze izbulil oči. Sedeč v postelji sem v hipu pregledal sobo: vse je bilo narobe, v kotu so bile razmetane nekakšne knjige kar po tleh, okno je bilo na drugi strani kot v moji sobi, na mestu mize je bil star, zaprašen zaboj, pohištvo, ki se mi je zdelo tuje, je bilo razpostavljeno brez reda ob stenah. Bliskovito so se mi menjavale misli. Mogoče maščevanje? Pa saj ni vzroka! Iparari, morilec? — Izsiljevalci? — Pa kaj, saj nismo bogati! A vendar...

Tedaj se mi je v možganih zabliskalo in razjasnilo. Zaradi svojega strahu bi se najraje udaril po glavi.

Prejšnji dan smo se namreč preselili in jaz sem spal v svoji novi, še nepospravljeni sobi.

MAORI

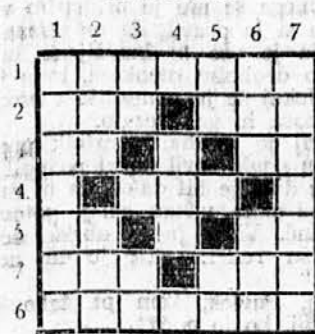
Mavre gotovo poznate, iz zgodovine vsaj, saj so kot mohamedanski Afričani dolga stoletja vladali nad Španijo, kakor Turki nad Balkanom. Toda Maori niso Mavri. Maori so praprebivalci malih otokov na Tihem oceanu in Novega Zeland-a pri Avstraliji. Sorodni so Malajcem, a so vendar pleme zase, in sicer lepo in stasito pleme. Nekoč so živeli na svojih rajskih otokih rajsko življenje, sedaj pa jih evropska kultura izenahuje z drugimi

ljudstvi. Prekrasni otok Tahiti je n. pr. sedaj že ves pozidan s hoteli, vilami in avtomobilskimi cestami ter nič več tako idilično romantičen, kakor nekoč. Domačini govore francoski in prirejajo svoje igre le še za — tužce.

UGANKA

Cvete, a nič ne dehti, nikdar medu ne deli, samo le vara oko, kdo li pogodil jo bo?

Križanka

Vodrovano: 1. najdražje, kar narod lahko izgubi; 2. severna žival, mesto v Dalmaciji; 3. staroslovanska pijača, sončni bog; 4. izdelek iz mleka; 5. pritežni drog, oblika osebnega zaimka; 6. nekaj, za kar nas lahko vlečejo; redka tkanina; 7. slovanska reka izven Slovenije.

Navpično: 1. skupina narodov v Evropi; 2. tisti, ki v rečenici težko vleče; vprašalnica; 3. okoli česar se nekaj vrti; kratka za nekaj, kar smo sami napisali; 4. evropska zver mace vrste; 5. osebni zaimek, okrajšava za to je; 6. tek za drugo besedo, prijazno ime za domačo žival; 7. iz dveh v eno sestavljeno žensko krstno ime, tudi ime francoske filmske igralkice.

REŠITEV ZADNJE KRIŽANKE

Vodrovano: 1. Anglija; 2. Ren; 3. Ra, ta; 4. Ant, kar; 5. ha, te; 6. ilo; 7. Maginot. — Navpično: 1. Abraham; 2. Ana; 3. gr, lg; 4. les, ali; 5. in, on; 6. tat; 7. anapest. Rešitev ugank: ogledalo

»Večernik«

za mladino

Leto 2

Maribor, 30. junija 1940

Štev. 26

ALI STE JO VIDELI?

VLADKO KOS

Lilije bele, ki sladko dehtite, mar se ni sklanjal nad vami obraz, njen obraz, ko je šla mimo vas?

Kaj bi drugače omamno dehtele, kakor od sladke skrivnosti drhte, če ne bi šla tod Mladost?

Breze dehteče, v ovojje zavite, tiho vprašujem: Ste videli jo? Saj vas je božala s svojo 'roko'!

Pravljice drugače ne bi šepetale, se ko omamljene v vetru majale, če ne bi šla tod Mladost!

In ptički veseli, ki ves dan žgolite, zdaj pa ob strunah srebrnih molčite, kdo vam ukradel čarobni je glas?

Saj bi drugače v njem ne onemeli, v dalje bi sončne kot v snu ne strmeli, če ne bi šla tod Mladost.

Brezno ob poti tej, v temo zavito, kakor da v slutnjah si mrklj zakrito, saj ni šla vate tod moja Mladost?

Bruhni zdaj vame, ne reči, da ne! Da je le bolno od groze srce. Čuj, strašen molk, ki ubija...

Razkrinkano čudo

STANKO PAHIC

Pred leti — menda jih bo petdeset — je bilo na Črešnjem prisojenju. Ob takih prilikah se napolnijo blagajne, cerkvene ali krčmarske, in tudi na berače navadno kaj odpade. Zato se je krčmar, ki je imel svoje »zatočišče žejnih« na sproti cerkve, založil z vsem potrebnim, in da gostom zraven vina tudi jedade ne bi manjkalo, je zaklal dva prašiča. Na večer pred prazničnim dnem ju je razpolovljena obesil v klet.

Srečni dan je minil in ko je v gostilni ostalo le še nekaj pijancev, jo je primahal na hrib dacar, da pogleda, koliko so spili in pojedli ter zaračuna davek. Tak je bil takrat običaj. Odprl je vrata in oblastno stopil na prag. Krčmarja je spreletelo. Ker mu tak gost nikakor ni bil ljub, vendar je hitro prišel k vratom in povabil dacarja za mizo. Če je ta mislil, da bo obrnil nekaj kozarcev, se je motil, ker krčmarju kaj takega še v gla-

vo ni padlo, sam pa je tudi bil brez denarja. Med tem, ko je položil svoj uradno torbo na mizo, mu je jel krčmar razlagati, kako slaba kupčija je bila in kako malo je iztočil. Z živahnimi kretnjami je dokazoval, da bo prišel na kant, če bo šlo tako dalje.

Poglejte, je dejal nazadnje, »prašiča sem zaklal, pa je bila tako slaba kupčija, da sta mi šel obe polovici ostali v kleti.« Dacar pa je bil neveren Tomaž in je hotel vse — če že ne potipati — vsaj videti in je zamomljal:

»No, to bi si pa rad ogledal.« Krčmar, ki si ni bil v svesti ničesar hudega, ga je odvedel v klet, za njima pa so prištokljali še pivci. V temnem prostoru, kjer je stalo nekaj sodov in ga je razsvetljevala dnevna svetloba le skozi majhno, zamreženo okno, je res bilo videti izpod strepe na kavliju viseči obe polovici. Dacar, v svesti si svojih pravic,

Film

Tudi filmskim igralcem ne cveto samo rože

Filmsko kraljestvo ima res velike prednosti, zato pa tudi precej temnih strani. To kar navadni smrtnik lahko po mili volji dela in mu nihče ne more prigravit, filmski igralci ne sme, ker mu mnogokrat to prepoveduje njegova direkcija.

Lepa Miriam Hopkins je na pr. zavidala svojim tovarišem in tovarišicam, ki so jezdili na tratih, medtem ko je ona delala v studiu. Njen režiser ji je namreč prepovedal jahanje, čeprav je strastna jahačica.

Erol Flynn, ki je znan po svojih pustolovskih doživljajih, polnih sprememb, se sedaj na vse pretege trudi, da bi razrahljal vezi, ki jih je napelo okoli njega filmsko podjetje. Njemu je prepovedano v času filmskega dela jahanje, jahanje, lov in vsi sporti, ki so mu sicer najljubši. Kadar koli odide Flynn s svojo ženo Lili Damitovo na lov ali na morje, ves filmski studij prosi za srečen povratek, ker poznajo njegove vragolije.

Morda se nikoli ni bil Hollywood v takih skrbah za kakšno igralko kakor za Geraldino Fitzgeraldovo, ko je sporočila,

da pričakuje otroka. Od tega trenutka dalje so jo igralci in režiserji neprestano nadlegovali s stoterimi vprašanji glede zdravja, glede njene diete, počitka itd. Končno je moral šele Geraldinin zdravnik vse pomiriti z zagotovilom, da je stanje njegove pacientke v najboljšem redu.

Bette Davis in Jane Wyman imata poleti največ težav zaradi svoje krasne kože. Obe bi se tako radi sončili na obalah Kalifornije, pa jima direkcija to prepoveduje, ker škoduje koži. Bette Davis se sploh ne sme sončiti in kopati, Jane pa samo eno uro na dan. Bette se je namreč lani vrnila s plaže v filmski studio vsa opečena, tako da nekaj tednov sploh ni mogla delati.

Pat O'Brianu se je tudi huda primerila! Direkcija mu je priporočila, da naj zmanjša število cigar, ki jih pokadi v studiu, kar pa je za njega zelo težko. Miada Priscila Lane se zelo rada spenja po drevmu. Če le more, se zavijti na vejo ali spleza na drevo. Pa glej! Ze je za njo »birič«, ki ji pravi »stoj! Ostanite na zemlji ali pa pojdite od filma!«

NELSON EDDY (MGM)

RITA JOHNSON (MGM)

Kako je Jeanette MacDonald

postala slavna pevka

Jeanette MacDonaldova je še zelo mlada. Rodila se je nekega 18. junija v Filadelfiji. Že v nežni mladosti je hotela postati slavna pevka. Pa tudi plesalka je hotela biti. Njeni dve sestri sta že nastopali s petjem in plesom ter sta bili v mestu znani, kar je mlado Jeanetto še bolj podžigalo.

Njen oče, ki je bil sprva podjetnik, kasneje pa politik, je ugodil želji svoje ljubljene ter jo dal v baletsko šolo. Ko je bila 14 let stara, je doživela največje veselje: oče jo je vzel s seboj v New York, kjer je že hodila njena sestra Blosa pol slavne pevke in plesalke.

Oče je bil zaposlen, sestri pa sta hodili po ameriškem velenem. Hodili sta v gledališče, kjer se je mlada Jeanette seznanila z Baybornom, ki je iztaknil že nešteto kasnejših filmskih zvezd. Tako je tudi v mali MacDonaldovi videl velik talent. Prosil je očeta, da jo pusti v New Yorku, o čemer pa stari sploh ni hotel slišati. Šele na prigovarjanje vseh treh, se je Mac Donald udal in pustil Jeanetto v gledališču. Teden kasneje je že nastopila v neki reviji in sijajno uspela.

Jeanetta je nato plesala v nešteti revijah. Njeni starši so se preselili v New York, da bi se mladenka ne izgubila v velenem mestu. Pela in plesala je tako dolgo, da je ni spoznal slavnj Ernest Ljubitsch, ki jo je angažiral za film »Parada ljubezni«. Film uspe in pričela se je Jeanettina kariera, ki je vedno bolj rasla.

Sledila je turneja po Evropi, kjer je žela sijajne uspehe. Ko se je vrnila, je sklenila pogodbo z MGM, pri katerem je snimala številne filme, ki so našim kinogledalcem še sedaj v nepozabnem spominu (Rose Marie, San Francisco, Pomladna pesem, Spionka iz Kastilje itd.).

Jeanettino pravo ime je Jeanette MacDonald Raymond, ker je poročena s filmskim igralcem Raymondom, s katerim srečno živi na svojem posestvu v okolici Hollywooda. Pravijo, da sta najuspešnejši holliwoodski par!

USPEH ČESKIH FILMSKIH UMETNIKOV V EMIGRACIJI

Mnogi češki-emigranti-umetniki so se dobro uveljavili v tujini. Voskovec in Verih sta skupno s skladateljem Ježekom odšla v Ameriko, kjer sta se zlasti izkazala v Chicagu. Kmalu sta se priučila angleškega jezika, da sta z velikimi uspehi nastopala v ameriških filmih in častno zastopala svoj narod.

Prav tako je uspel komik Hugo Has, ki je zlasti briljiral v Čapkovi »Beli boleznici«, ki je tudi Mariborčanom znana iz našega gledališča. Poklicali so ga v Pariz, kjer se je nad vse dobro obnesel. V Parizu deluje tudi najboljši evropski filmski operater Oto Heler, ki je prav tako češki emigrant.

I Jugoslovanska iznajdba. Jugoslovani Anton Vrlika, filmski operater iz Splita, je iznašel aparat za avtomatično previjanje filmskega traka z enega kolesa na drugo. Za njegov izum se zanimajo ameriške filmske družbe.

Lana Turner - nova zvezda Hollywooda

Časi se spreminjajo. Danes v Hollywoodu ne jemljejo starov več iz vrst statistov in

NOVA ZVEZDA HELGA MAYER

statistinj, ki so slučajno prišli v filmski raj z željo po pustolovčinah in slavi. Odkar je nastopila doba zvočnega filma, mora imeti filmski star poleg fotogeničnega obraza in lepe postave še fonogeničen glas. Popolnoma mora obvladati govor in dikcijo kakor vsak gledališki igralec. Znati mora uskladiti svojo dikcijo z mimiko in gibi v vsakem primeru. Tega se ne da čez noč naučiti, niti mu tega ne more viliti v glavo še najboljši režiser. Potrebna je resna gledališka šola in rutina, ki jo da samo praksa. Zato pa prihaja v Hollywood vedno več gledaliških igralcev z dobro gledališko šolo in rutino. Zelo redki so primeri, da se v filmu obnese filmski star brez večletne gledališke šole ali gledališke kariere. Če pa se to že zgodi, je nekaj izrednega. Te ljudi je narava obdarila z lepo zunanostjo, dobro dikcijo in instinktom za igranje.

Tako je bilo z Lano Turnerjevo. Ona je prišla k filmu naravnost iz šolske klopi. Neki filmski strokovnjak je opazil njeno izredno postavbo polno mladostne svežine in temperamenta. Zato jo je povabil v Hollywood in jo angažiral za MGM. Po nekaterih manjših vlogah je dobila Lana glavno vlogo v velikem filmu »Rdečelasa zapeljivka«, ki ji je prinesel svetovni sloves. Lana Turnerjeva ni samo odlična igralka, temveč tudi prvovrstna plesalka.

je najprej pristopil k sodom in potrkal s prsti po njih, da bi se prepričal, koliko je še v njih pijače. Potem je pristopil k prašiču in se prepričal, da sta še obe polovici nedotaknjeni; torej je prašič ostal cel. Ze se je hotel obrniti k vratom, ko je opazil nekaj, kar ga je prikovalo na mesto. Gledal je hip, dva, še za glavo se je prijel, da bi se prepričal, če morda ne sanja, potem se je pa s trdim izrazom obraza obrnil h krčmarju in zagrmel:

»Glej, glej, kje si neki vlovil to čudno zver? Kakšen prašič pa je to, da ima dva repa?«

Res, na vsaki polovici je videl pristen, nedotaknjen prašičji rep. Krčmar se namreč ni spomnil, da bi razprodal enega prašiča, ampak je vzel od vsakega le polovico. Obe polovici z repoma sta ostali v kleti.

Prevara je bila očita. Dacar namreč ni bil toliko neumen, da ne bi razumel, da ga je hotel krčmar ukaniti za celo svinjsko glavo. Z grozečim obrazom je mrmraje stekel v pivsko sobo, sedel za mizo in razložil vsebino svoje torbe po mizi. Ko so krčmar in ostali pristorkljali za njim, je že računal, brskal po knjigah in nazadnje dejal:

»Gospod krčmar, ker ste se drznili lagati in slepariti organa državne oblasti in ste s tem grešili proti zakonu, morate po pravilniku o protizakonitih prekrških plačati globo, ki znaša v tem primeru sedem goldinarjev.«

Krčmar je ostrmel in komaj razumel, da mora odšteti kar čedno vsotico. Obupno se je ozrl po dacarju in pivcih, ko pa le ni bilo od nikoder pomoči, so mu solze prikaplale iz oči in med jokom

se je izgovarjal, da ni mislil tako in da se je zmotil. Tudi pijančki so jeli prigovarjati dacarju, da je sedem goldinarjev na vsak način preveč. Celo kozarce z vinom so mu ponujali. Nazadnje se je dacar le vdal, saj ni bil iz železa, in kozarec vina bi se mu prav prilegel. Zato je brž enega nagnil in izjavil, da je dovzet za pogajanja.

Po kratkem prerekanju so spravili globo na polovico, to se pravi, da je moral krčmar plačati tri goldinarje in pol, in sicer takoj na roko. Res jih je odštél, ko pa je dacar videl svetli denar, ga je premamilo in je za pol goldinarja takoj naročil pijače. Kmetje, ki so ostali v krčmi, so se pohlepno primajali k njemu in do mraka so se vsi trije goldinarji spet skotalili v krčmarjev žep.

Zdaj se je dacar poslovil in zaprl vrata za sabo. Na pragu stoji pa je videl, da je nekaj korakov dalje, prav na robu hriba, še ena hiša z značilno smrečico. Ali ga je vlekel tja popravek ali kaj drugega, tega ne vem. »Zgodovinsko« dejstvo je, da je krenil tja. Dolgo, dolgo ga ni bilo na spregled. Šele ko so se prve zvezde vžigale na nebu, se je prikazal na pragu in komaj so ga še noge držale. Bil pa je brez suknje in klobuka, ki ju je v prid svojemu pivskemu nagnjenju spremenil v vino. Ozrl se je na cerkev sv. Mihaela, ki se je nad obzidjem dvigala pred njim, pogledal na nebo za njo in se obrnil v gostilno. Poklical je enega izmed pivcev in mu naročil:

»Slišiš, skoči v mesto in mi prinesi novo suknjo in klobuk, saj vidiš, da tak ne morem domov.«

In se je vrnil med pivce.

POLJUBI ZVEZDAM

VLADKO KOS

Veš, kadar svetle zvezdice na nebu zagorijo, ko pride tiho sanjski škrtat in ptički v gnezdih spijo, po strehah mesec zlat polzi, čez polje zasepeče mi vetrič tih in odleti, veš, takrat zatrepeče srce od skrivne sreče v noč...

Ne, saj se še zasmije, da ptičice iz sna zbudi, pod oknom strese veje. Z roko takrat poljube tri, veš, pošljem k zvezdam vroče, naj z njimi mi poljubljajo oči, kdor bdeči hoče nocoj z menoj v to svetlo noč! Veš, Kos bankir, v milijone zroč...

Pohujšanje

J. S.

Sonce je že zatonoilo za borovimi vejami in grebenom daljne gore; drobne luči so zabrlele v kočah. Predmestje. Tam zadaj so že kmetije in skrbno obdelana polja. Zatulil je čuvaj ob kozolecu za gozdom; morda ga je prestrašil potepuh, ki si je hotel poiskati primeren kot na senu, morda je lisica obiskala kurnik, morda je pes jokal za psico, ki mu je pred dnevi poginila.

Pavle se je zdrznil in nekaj strahu podobnega se mu je prikradlo v srce. Vedno si je pravil, da ne pozna strahu, da je vse to izmišljeno in le v svarilo drobnim otrokom, toda ta večer. Nekaj se je ugnezdilo v njem kakor mora in ga drezalo.

Tedaj je zavihal ovrtnik prav do ušes in naglo zavil nazaj po poti proti domu; dom je bil daleč, da ni razločil vrat od okna, v katerem je gotovo gorela luč. Videl je le obrise domače kočice in rekel: »Ta je in nobena druga.«

»Hej, Pavlek, kam pa tako hitro, in sedaj, ko je noč?«

Ustavil ga je sošolec in ga smeje gledal. Pavlek se je zmedel in odvrnil:

»Tako pač, malo okoli...«

»Toda sedaj, ko je že noč?«

Pavlek je skomignil z rameni in molčal. Čemu bi mu pravil, saj bi se smejal, zakaj Pavlek je hotel veljati nekaj in ne biti le otrok, ki ga imajo doma pod copito. Tovariš se je hripavo zasmel in ga šepetaje vprašal:

»Morda loviš, Pavlek, če že nisi vlovil? Povej in ne zlaži se!«

Pavlek ga ni razumel; kaj naj bi lovil, oziroma ze vlovil, ni vedel in neznano mu je bilo, saj ni lovec ne stražnik.

»Kako praviš?«

»Kaj bi pravil, ko pa... Nič!«

Tovariš je obmolknil; ozrl se je preko polja in predmestja, nato pa se nemarno prestopil.

»Nič! Ravno sem bil pri znanu, Pavlek, in sedaj se vračam domov. Mudi se, slovensko nalogo moram še napisati. Ne znam. Poslušaj, Pavlek!«

Pavlek se je zazrl v njegov obraz, ki se je zbiral v gubah.

»Kaj pa?«

»Nekaj bi te prosil. Pojdi z menoj in pomagaj mi; ne znam sam, pa če

tisočkrat premislim in preudarim! Pojdi!«

Pavlek je pozabil na dom in mater, zato je stopil z njim. Vso pot sta molčala in kaj kmalu sta prišla do Petrinove bajte. Vrata so zacvilila v tečajih in vstopila sta. Rumena luč stenske leščerbe je objela sebe in vso beračijo v njej. Mladi Petrin je stopil k polici in vrgel karte na mizo.

»Mešaj, Pavlek, in razdeli!«

»Osuplo je stopil Pavlek korak nazaj in počasi dejal:

»Čuj me, nisva prišla kartat, ampak pisat tvojo slovensko nalogo!«

Petrin se je nasmehnil in surovo zamahnil z roko:

»Kaj slovenska naloga, kaj šola in enake zadeve! Mešaj in razdeli!«

In vrgla sta karte...

Odbila je sedma, kmalu osma in čez. Zunaj je bila tema kakor v rogu; rjovel je vihar, se podil okoli voglov in sikal skozi ozke špranje Petrinove bajte.

Tok, tok, tok!

(Konec prihodnjic)

Slovenska zemlja...

VIKTOR EMERSIC

V hladnem mraku sem po poljih hodil, zdaj po cestah, spet po potih blodil. Kamor si srce je zaželelo, tja ves srečen sem ga vselej vodil. Kdor me gledal je na teh sprehodih, je gotovo me napačno sodil.

Tebe zemlja, jaz, slovenska ljubim, tebi le zvestobo vso obljubim.

DOLGONOSE OPICE

Na Malajskem polotoku žive mnoge redke živali. Med njimi so tudi čudovite opice, ki imajo dolge in koničaste nosove, skoraj podobne človeškim. Ko so jih prvič opazili evropski raziskovalci, so menili, da imajo opravka z neznano vrsto divjakov. Pripovedovanje o teh pravih »ljudih« se je razširilo po vsem svetu in milijoni ljudi so dolgo vrsto let verjeli, da v resnici obstajajo. Šele pozneje so spoznali, da so ti dolgonosci vendarle samo opice.

Zanimivosti

Kako je pa bilo, ko so Francozi zasedli Berlin

Zgodovinske reminiscence ob vkorakanju Napoleonove vojske v prusko prestolnico oktobra 1806 — Zadovoljstvo s francosko upravo — Napoleon in berlinski pek,

Skoro bo minilo 135 let, ko je bila Francija pod Napoleonom na višku svoje slave in moči. Genialni vojskovodja je vodil svojo vojsko od zmage do zmage in v drugi polovici 1806. leta so njegove čete prodirale proti Berlinu. Dne 17. oktobra 1806 je prispela že zgodaj jutranja v Berlin vesti: velika nemška armada je bila pri Jeni in Auerstädtu premagana in razbita.

Berlin je imel tedaj 150.000 prebivalcev. Ljudje so bili vznemirjeni, ko so čitali proglose: »Kralj je izgubil bitko. Prava in sveta dolžnost vsakega državljanja je zdaj — mir in samozavest. Kralj in princ so še živi!«

Toda prebivalstva ni bilo mogoče pomiriti. Ljudski srd se je obrnil proti vladnemu guvernerju Schulenburgu. V strahu pred ljudsko jezo je mož že prej popravil svoje kovčge. Pozno zvečer so dospeli v mesto kočije s kraljevim spremstvom in kraljico. Še pred zoro so zapustile Berlin, z njimi vred se je umaknil tudi Schulenburg, ki ga je spremljala vsa mestna posadka.

»Schulenburgov zet Hatzfeld je prevzel vodstvo mestne uprave. Berlin vre!« je zapisal v svojih spominih pruski kronist Merkel in nadaljuje: »Francozi prihajajo! Topovi so že v predmestju! Za božjo voljo, nobene prenapetosti, nikake neumnosti, ne odpora! Orožarna se izpraznjuje! Izpraznjuje? Smejem se: 40.000 pušk, mnogo topov in streliva je v njej. Polastimo se jih, oborožimo se! Mir je naša prva dolžnost! Schulenberg je pustil državne zaklade, da reši svojo kožo! Da, ali Stein jih je odpeljal! V Stetin! H kralju! H kralju! Ha, kralj je mrtev! Ne, ranjen! Ne, on je zbežal. In Francozi so že blizu! Jutri bodo v mestu. V vsako hišo jih pride 50. Napoleon je prepustil Berlin na milost in nemilost svojim vojakom...«

Napoleon! Napoleon?

Teden dni so trajale skrbi in vznemirjenje. Zanesljivih poročil ni bilo. Hatzfeld je izdal lepake: »Mir, nihče ne ve, kdaj pridejo Francozi. Verujte uradnim objavam, pravočasno vas bom obvestil o vsem! — V istem trenutku je pa že pridrla množica iz predmestij in vpila: »Francozi gredo!«

Prvi so prihajali lovci na konjih in huzari z generalom Hüllinom. Dan nato je vkorakal maršal Louis Nicolas Davout. Prehitel je ostale, zato je bil čez dva dni nagraden: postal je vojvoda auerstädtski. V mestni hiši sta ga sprejela Hatzfeld in minister Reck. Ves truden od bitk in naglega pohoda, blaten in prašen mu je sprejel hrabri vojak: »Priporočam največji mir in red, če se hočete ogniti nesrečam, ki jih bo pomnilo še potomstvo!«

V mesto je vkorakalo nato 15.000 mož pehote. Štirje dragonski polki in orožniška konjenica. Utaborili so se sredi mesta, tisoči Berlinčanov so jih radovedno opazovali. Navajeni bleščečih uniform so bili Berlinčani sprva sicer presenečeni videč vojske v sivih plaščih in hlačah, neobrite in blatne od dolgih maršev.

Istega dne je vkorakal Napoleon v Potsdam, predmestje Berlina, kjer so stanovali pruski kralji. Ukazal je, naj odpro grobnico Friderika Velikega, kjer je odlovil spremstvo in ostal dolgo časa zamišljen ob krsti velikega pruskega vladarja. O tem so kasneje krožile mnoge legende.

Dne 27. oktobra 1806 je bil ves Berlin pokonci. Glava pri glavi so stali ljudje pri Brandenburških vratih. V vseh cerkvah so se oglasili zvonovi, zagrmeli so topovi, vojaštvo je oddalo salve, oglasile so se trombe, vse to v pozdrav Napoleonu, ki je prijezdil v sivi poljski obleki skozi vstopno stebrišče. Francozi so ga z velikanskim navdušenjem pozdravljali. Berlinčani so jim spontano sledili. Za Napoleonom so sledili maršali v skromnih uniformah, z mnogimi odlikovanji na prsih in ranami na obrazih. Vrstile so se zastave na čelu cesarske garde, potem na ostale edinice, ki jih zaključilo topništvo. Zmagoslavna francoska vojska

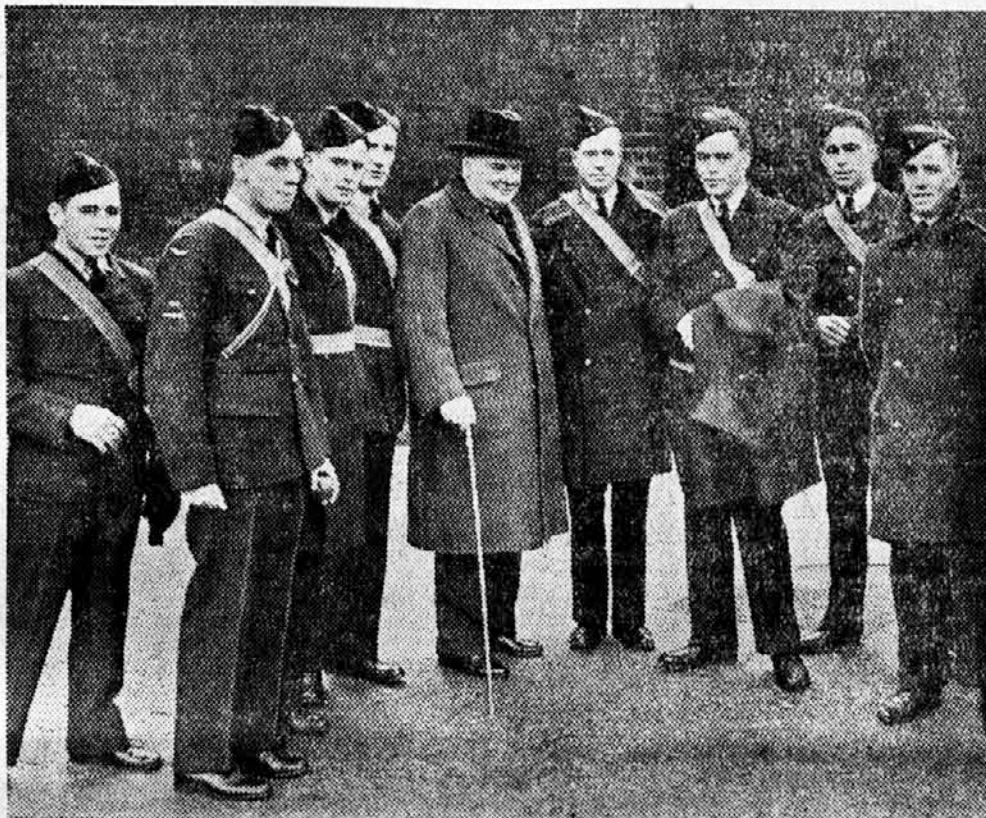
je med velikanskim navdušenjem triumfirala po berlinskih ulicah.

Mesec dni je ostal Napoleon v Berlinu. Kip kraljice zmage na Brandenburških vratih, skozi katera je Napoleon jezdil v mesto, so prepeljali v Pariz. Drugače pa, pravi nemški kronist, je bila vlada Francozov v mestu blaga. Napoleon se je brigal za zmerne cene žita in kruha. Peke je poklical predse, razpravljal z njimi o mešanju moke, peki kruha in vseh pekovskih zadev tako strokovnjaško, da so bili ti presenečeni. Krušne cene so padle, moka se je pocenila...

Napoleon je tudi odredil volitve v mestno zastopstvo. Vpeljana je bila najširša samouprava. Temelji pruskega birokratizma so se začeli rušiti. Prej je

bil vstop v kraljeve parke Berlina prepovedan. Malo pred vkorakanjem Francozov je pruski general Götze do smrti pretepel vojaka, ki je neki gospe dovolil, da je šla v park pobrat klobuk, ki ga ji je tja zanesel veter. Zdaj so pa ležali na travi kraljevega parka bradati Napoleonovi vojaki, kadili pipe in kramljali. Vsak mešan se je smel poljubno izprehajati po drevoredih. Berlin je užival svobodo, ki je prej ni bil deležen, zaključuje pruski kronist Merkel svoje spomine.

Dne 25. novembra 1806 je Napoleon zapustil Berlin. Francoska posadka pa je ostala v mestu vse do 3. decembra 1808.

Winston Churchill med avstralskimi piloti

Odkril je morilca ranjenega častnika

V bojih na belgijskih tleh je bil med drugimi težko ranjen tudi belgijski kapetan Rihard Charlenome. Obležal je v jarku blizu neke vasi in čakal, da ga preneso v bolnico. Begunci so drli mimo, iz njih se je izločil nek možič, skočil v jarek, ustrelil častnika ter mu odvezl zlato uro, prstane, denar in legitimacijo.

Nekaj dni kasneje je snimal ameriški fotoreporter belgijske begunce v Parizu. Vrnil se je bil pravkar iz belgijskega

bojišča, kjer je zvedel tudi o nesrečni usodi kapetana Charlenomea. V prijavnem uradu so se vrstili pred objektivom begunci. Reporter je postal pozoren na nekega visokega moža, ki se je legitimiral z dokumentom ubitega kapetana. Reporter je prepustil snemanje namestniku, sam je stopil bliže in ko se je prepračil, da je legitimacija res od ubitega kapetana, je skrivaj poklical stražnike. Ti so moža uklenili, brezsrčni morilec težko ranjenega častnika bo prejel zasluzeno kazen.

Osem vdov je hotel imeti na pogrebu

V Petersonu v USA je umrl 69-letni trgovec Harry Pumford. Živel je zelo samotno, zato je bilo tembolj čudno, ko se je na njegovem pogrebu znašlo osem vdov. Razen teh je bil še en možič, ki se je predstavil kot pokojnikov odvetnik. Žene so se začudene gledale, ko je pa ena izmed njih dejala, da je pokojnikova soproga, je nastal vihar, ker so vse zatrjevale isto. Nobena ni vedela, da je imel trgovec še druge žene. V njegovi oporo-

ki je namreč tudi bila želja, naj pride na pogreb vseh osem žen, da bi se med seboj spoznale. No, to spoznavanje ni poteklo posebno mirno. Vsaka je trdila, da je rajni ljubil le njo. Poseči je morala vmes policija, ki je napravila red, da se je pogreb sploh lahko vršil. V oporoki je čudaški pokojnik razsodil, naj se njegovo premoženje v osmih enakih delih razdeli med njegove vdove, ki so mu razveseljevale življenje...

Pomen Calaisa za Velikobritanske otoke

Calais je imel že za Francijo velik pomen. Čim je padel v roke nasprotniku, je pa tudi Anglija precej prizadeta. Preko tega pristanišča so prihajali Angleži na evropsko kopno, od tod je spet Nemcem najbliže na angleška tla.

Angleži so imeli Calais 210 let v rokah. Po enajstmesečnem obleganju ga je 1347 zavzel vojska angleškega kralja Edvarda III. Kasneje so Francozi večkrat poizkušali zavzeti luko, l. 1558 se jim je to le posrečilo. Angleže je pregnal iz Calaisa vojvoda Guiški. Toda čez leto dni

so se Angleži spet vrnili in se obvezali, da osem let ne bodo nastopali sovražno proti Francozom. Toda čez leto dni so že prelomili dano besedo in Francozi so jih dokončno pregnali iz luke.

V prvih letih zasedbe je bil Calais v okviru zelo prostranega zaledja, ki je segalo do Luksemburga, Lorene, Loire in Nantesa. Anglija je imela tedaj pod seboj pokrajino Champagne, pariško kotlino, Normandijo, Bretonsko in pretežen del Orleanske oblasti. V stoletni vojni so Francozi pregnali korak za korakom tujce

— Stojte! Ne potaplajte se, pljunil sem v vodo...

Prvih 1000 ton železne rude so pripeljali Italijani iz Albanije.

300 velikih tankov najmodernejšega tipa so poslali iz Kanade v Anglijo.

Kavčuk iz sladkorja bodo lahko dobivali po nekem uspelem poizkusu švicarskega kemika.

Štirje maskirani banditi so sredi dneva razbili izložbo nekega žida v Milanu. Odnegli so precej nakitov in drugih dragocenosti.

Stroge ukrepe proti peti koloni so izdali v Argentini.

Poletni utrinki

Poletje je tu, zdaj tudi astronomsko. Planine, reke, jezera, morje — letovišča v gorah, v dolinah in ob morju prihajajo spet do veljave. Seveda ne more vsak tja, zato so pa ponekod še bolj goste mlake pravi raj vaških kopalcev. V sili hudič še muhe žre, zakaj bi si človek ne poiskal osvežujočega hlada celo v mlaki, če ni bližu bistrih valov gorskih rek.

Takole se selijo torej ljudje v vročih popoldnevih iz kamnitih puščav mest na »riviere« rek in potokov. Tam je veselo, živahno, tam je »demokracija« vseh nagec v veljavi, tam ni razlik med kristjani. Na obali je vsaka, še tako mlada tipkariča, z osemsto dinarjev honorarja na mesec, vzvišena nad bančnim direktorjem. V vodi pa še posebno, saj čenarnica ostane pri oblekah...

Kdor se na obali vleče v tuje gnezdo, je drzen tihotapec. Kdor si pa svojega gradi, misleč da bo drugi dan še prost, je velik optimist.

Ob vodah postanemo vsi veliki otroci. Igramo se kakor deca, vse naše početje se navadno za nekaj desetletij pomladi. Ko pa se zvečer vračamo na domove, smo spet stari. Škoda!

Kopanje na prostem je ena izmed mnogih človeških navad. Po cele ure se prepuščamo valovom, ne da bi nam bilo žal popoldneva. Zakaj? Zato, ker je pot k vodu več vredna, kakor cilj sam in sredstvo pomembnejše od razloga.

Ko smo enkrat v vodi, se pokažemo Adame v vsej svoji notranjosti. Enemu je voda pri 20 stopinjah premrzla, da lefa ves premražen okrog, drugi se spet smeje prijetni osvežitvi pri 10 stopinjah Celzija.

Nekateri se pogreznejo do vratu v de-ročo vodo in se ne ganejo. Počemu, saj je voda sama dovolj gibljiva! Je globok mislec, racionalist ali relativist, vsekakor pa lena kost!

So nageci, ki s posebnim užitkom skačejo za novci in se potapljajo. Mnogi skočijo za plenom, prinesejo pa iz vode — pest mivke...

Ko se vrnemo po kopanju na domove, največkrat nimamo nujnejšega opravka, da se spet slečemo in okopamo. Da se osvežimo, da odstranimo nadležno navlako, pesek iz oči in ušes...

iz zemlje, zasedli obale Rokavskega preliva, dokler ni ostal Angležem le še ozek pas okrog Calaisa. Bolj se je manjšala angleška posest v Franciji, bolj je dobival Calais kot strateška luka na pome-nu. Od tu je bilo najlažje ogrožati Anglijo.

Pri Calaisu se je nekaj tudi končala stara nemška meja s Holandsko. V 30-letni vojni se je zato Anglija prizadevala, izriniti Nemčijo iz obal v notranjost. To se ji je tudi posrečilo s tem, da je Holandsko odtrgala od Nemčije.

Celje

Ob 50 letnici celjskega Sokola

Leta 1890 je prišel v Celje iniciativni dr. Dragotin Treo, ki je prej služboval v Novem mestu, kjer se je udeleževal v telovadnici »Dolenjskega Sokola«. S svojimi novimi prijatelji in znanci se je jel razgovarjati o načinu, kako bi mogli gojiti telovadbo. Po temeljitih pripravah se je po pozivu na slovensko javnost vršil 31. julija ustanovni občni zbor. Občni zbor je sklepal o organizaciji društva: določila se je vstopnina in članarina izvršujočih in podpornih celjskih ter zunanjih članov, sklenilo se je potrebno glede kroja nabave telovadnega orodja, ki naj bi se kupilo na Češkem. Za 7. in 8. september je bila sklenjena ustanovna slavnost, pri kateri naj bi sodelovala vsa slovenska sokolska in druga društva. Bil je izvoljen društveni odbor, ki je imel med drugim nalogo izvesti sklepe glede ustanovne slavnosti. Za starostno društva je bil izvoljen dr. Josip Vrečko.

Prvi dan 7. septembra se je slavnost vršila v Celju in bližnji okolici. Zbralo se je mnogo ljudstva, v kraju je bilo nad 200 Sokolov. V cerkvi sv. Jožefa se je ob 11. uri vršila slovesna služba božja s petjem čitalniškega zbora. Cerkev je bila nabito polna, tudi pred cerkvijo je bila velika množica ljudi. Pred velikim oltar-

jem je bilo razvrščenih 6 zastav, Sokoli so stregli pri maši in tvorili po cerkvi špalir. Popoldne je bila slavnost pri »Skalni kleti«. Vršila se je prva javna telovadba. Slavnosti se je udeležila velika množica ljudi. Drugi dan se je vršila slavnost v Žalcu, kamor so došli Sokoli iz Celja v sprevedu. V Žalcu se je zbralo na tisoče ljudstva. Tudi tam se je vršila javna telovadba. Ljudstvo se nikakor ni moglo načuditi velikim spretnostim telovadcev in lepoti njihovih vaj. Na slavnosti so nastopili tudi nekateri govorniki. Da so se slavnosti delale od strani takrat vladajočih zapreke, ni treba posebej poudariti. Ustanovna slavnost je bila za mlado društvo velika zbiranje, ali sijajno in uspešno ga je uvedla v življenje.

Telovadba se je vršila v početku v Košerjevem salonu v hotelu »Beli vol«, pozneje pa v telovadnici ljudske šole v sedanji Razlagovi ulici, kjer se je gojila, dokler ni bil leta 1909 pozidan v Gaberju Sokolski dom. Sokol je pričel krepko delovati. Pomagal je v tistih časih narodnim društvom pri njih prireditvah, sam prirejal prireditve, izlete in dal v mnogih krajih pobudo za ustanovitve novih sokolskih društev.

Nepozabna je bila slavnost ob priliki

otvoritve Sokolskega doma v Gaberju 14. avgusta 1910. Te slavnosti se starejši Celjani še prav dobro spominjajo. Takratni celjski gospodarji so delali razne zapreke, slavnost pa se je vršila kljub temu zelo veličastno. Po deputacijah so se je udeležili tudi bratje Srbi in Bolgari, Čehi in Rusi. Popoldanska prireditev je bila na travniku za Westenovo tovarno, kjer se je zbrala večtisočgla množica občinstva. Pri večernem slovesu sokolskih gostov so se iz navdušene množice slišali klici Srbiji in drugim slovan-skim državam. Vojna leta so delovanje Celjskega Sokola ustavila. Po vojni, ob prevratnih dneh, je Sokol stopil zopet na plan. Tvoril je narodno stražo in se v velikem številu udeležil celjskega narodnega praznika 6. novembra 1918.

Velike sokolske svečanosti, ki bi se morale te dni vršiti ob petdesetletnici Celjskega Sokola, združene s pokrajinskim zletom v Celju, so morale žal izostati. Upajmo pa, da se bo to lahko vršilo naknadno ob drugi priliki.

Delavnemu Celjskemu Sokolu želimo krepkega poleta tudi v prihodnjih petdesetih letih. Naj tudi dalje krepki nacionalno in državno zavest med našim narodom.

M. Č.

Seja mestnega sveta celjskega

Sinoči je bila redna seja mestnega sveta. Lovišče, ki ga je imel v najemu pokojni dentist Herbert Schager, je podedovala dentistinja Erika Kunstova. Sama se lovske pravice ne bo poslužila. Prepustila je lovišče Fricu Confidentiju, kar je mestni svet odobril. — Finančni referent je poročal o ureditvi Mariborske ceste. Dela bi stala okrog 1.800.000 din. Urediti bi se morala tudi kanalizacija, kar bi stalo 350.409 din. Stroški za hodnik ob desni strani ceste bi stali din 600.000. Občina bo zaenkrat uredila polovico tega hodnika, dočim se vsa ostala dela na ureditvi te ceste od mostu Koprivnice dalje ne bodo izvršila.

— Izvršila se bo brezposelnimi regulacija Koprivnice v treh delih. — Z rudarsko družbo »Bohemio« je bil svoččasno napravljen dogovor glede ureditve ceste Celje - apnenik - Pristava. Dotični dogovor bi mestna občina vzdržala pod pogojem, da bi družba, ki ima sedaj svoj sedež v teharski občini, tega prenese v Celje. Ker družba dosedaj v tej zadevi ni nič ukrenila se mestna občina po 1. avgustu ne bo smatrala več za vezano na sklenjeni dogovor, ampak bo po tem terminu postopala proti »Bohemio« po zakonu o prekomernem uporabljanju cest. — Kopališče v Delavskem domu ima primanjkljajo do 1. marca 1939 17.000 din. Treba pa je kriti tudi primanjkljaj na plačah uslužbencem. Skupna svota primanjkljaja znaša 36.980,68 din, kar se bo krilo iz višjih dohodkov proračuna. — Pri čiščenju snega je bil prekoračen določeni znesek za 54.000 din. Znesek se bo kril iz raznih proračunskih postavk. — Za izredna dela določeni znesek 348.000 din se bo kril iz višjih dohodkov proračuna. — Napravil se bo načrt za mestne gozdove. Stroški bodo znašali 16.400 din. — Na Glavnem trgu se bo ob raznih slavnostnih prilikah razsvetljeval Marijin kip. — V kuratorij Vajeniškega doma so imenovani m. sv. Lečnik, Dobovnik in Černeli. — V gradbeni odbor je imenovan za namestnika inž. Jože Brodnik. — Zgradil se bo most in propust čez potok Pečovnico. Dela bodo stala 7784 din. — Mestni svet bo zopet podvzel na pristojnem mestu korake, da se v izogib nesreč napravijo zapornice preko žel. tire v Medlogu. — Mestni svetnik Fazarinc je poročal za gradbeni odbor glede podaljšanja Samostanske ulice z Vodnikovo, ko bo Suzor pričel graditi novo poslopje. Poročal je tudi, da so se odala dela za gradnjo novega hodnika ob desni strani ceste. Pričela se bo graditi, kakor že uvodoma poročamo, prva polovica tega hodnika. Širina je določena na 3 metre. Ob tej priliki je ostro kritiziral, da merodajni čimtelji niso našli interesa, da bi se bil po predlogih terenske sekcije uredil tudi del te najbolj frekventirane ceste od Rudarske šole, do kraja, kjer se bo ta cesta uredila. Naravnost smešno in

nemogoče bo izgledalo, da se bo cesta pričela urejevati od Ceste na pokopališče 700 metrov proti mestu, hodnik pa od mesta navzgor. Ostali del cestišča proti mestu pa bo ostal neurejen. Oblast je sicer predložila za ureditev tega dela ceste načrt glede izvedbe in materiala, s čimer pa mestna občina ni zadovoljna. Povdarjal je, da se povsod drugod urejujejo sodobna cestišča, dočim se bivaša Štajerska v tem oziru dosledno zane-marja. Mestni svet je svoj predlog, naj sprejme ministrstvo za gradnje v celoti svoječasno predloženi načrt, da se ta del cestišča sodobno uredi. — Sledila je tajna seja.

c Završni izpiti na drž. dvorazredni trgovski šoli v Celju so se vršili od 10. do 21. junija pod predsedstvom g. direktorja Frana Marinčka. K izpitu se je prijavilo 16 kandidatov in 20 kandidatkinj. Izpit so položili: Berdnik Oton, Cvitanč Franc, Čujež Stane, Jeriček Ivan, Kajtna Jože, Kaplar Maks, Kloss Alfred, Ogrinc Hugon, Ozimek Edvard (z odliko), Pečovnik Janez, Pušnik Franc, Roglowski Erik, Soln Vekoslav, Sorn Mitrofan, Stok Milan, Čelinšek Darinka, Črnko Janja, Goriup Sonja, Gorjanc Marija, Jager Antonija, Kos Milica, Lesjak Vida (z odliko), Stožir Kristina, Štravs Marija, Vipotnik Anastazija, Volovšek Terezija, Vršnik Milena, Zorič Nada. Odklonjeni so bili iz 1 ali 2 predmetov do septembrskega roka 1 kandidat in 5 kandidatkinj, 2 kandidatkinj pa bosta polagali iz zdravstvenih razlogov izpit v jeseni.

c Promenadni koncert priredi jutri na Vidov dan od 20. do 21. pred celjskim kolodvorom »Železničarska godba« v Celju.

c Nočno lekarniško službo ima od 29. junija do 5. julija lekarna »Pri Križu« na Kralja Petra cesti.

Nekaj misli pred „hmeljsko krizo“ v Savinjski dolini

Potniki, ki se vozijo s »Savinjčanom« ali izletniki, ki obiskujejo Savinjsko dolino, se divijo krasnim hmeljskim nasadom, ki kažejo letos še posebno dobro. Tu in tam najdeš tudi popolnoma nove nasade, letošnje. Pa teh ni malo.

Ko sem tako-le gledal savinjske hmeljske nasade, sem se spomnil tožba in jadicovanj s seje Združenja izvoznikov hmelja. Ne trdim, da niso utemeljena ta jadicovanja, pač pa menim, da bi se morali naši savinjski gospodarstveniki malo bolje živjeti v sedanje razmere. Tarnanje, da letos ni izgledov za izvoz našega hmelja in moledovanje za podpore, savinjskega gospodarstva prav gotovo ne bodo rešile!

Že lani v jeseni je kazalo, da bo težko spraviti hmelj na ameriška tržišča, ker so morske poti ali čisto onemogočene ali pa zvezane z izredno velikimi težkočami in riziki. Pa so prišli v Savinjsko dolino »vsevedni preroki« in napovedovali ogromne kupčije s hmeljem. Mnogi so jim nasledili in nasadili nove komplekse rodovitne zemlje s hmeljem, seve na ško do drugih poljedelskih kultur. Je že res,

da je »zeleno zlato« spravilo že marsikatero savinjskega gospodarja na trdne noge, je pa tudi res, da je premnoga spravilo že na tla in mu dalo v roko strgano torbo in beraško palco. Teh prerokov je še sedaj vse polno po Savinjski dolini in begajo po nepotrebnem ljudi.

Znani so mi primeri, da so takšni brezvestneži nekatere gospodarje tako preslepili, da so jim že sedaj prodali hmeljske nasade, ker so zatrjevali, da izvoza sploh ne bo in da naj pač prodajo hmeljske nasade takšne, kakršni so sedaj, »judu«, ki bo morebitno izgubo laže pretrpel kakor pa gospodar. Na drugi strani pa špet poznani primeri, ko so hmeljarje nagovarjali, naj še žitna polja posade s hmeljom, ker se »obeta izvrstna konjunktura!« Takšni in podobni primeri so savinjskemu gospodarstvu prav gotovo v kvar in je zato Hmeljarsko društvo poklicano, da pouči svoje člane, naj vsak tak primer prijavi.

Kako bo, če ne bo izvoza za hmelj? Tako se vprašujejo dandanes savinjski hmeljarji. In upravičeno! Saj živi nad

V zmoti je

naročnik, ki je ob naročbi »Večernika« morda plačal naročnino za kak mesec vnaprej, potem pa ne več, a je list še dalje prejemal do odpovedi ali ustavitve lista, ne da bi — navzlic tudi večkratnim opominom — zaostalo naročnino poravnal. Kajti zaradi reda in tudi v interesu mnogih tisočev naročnikov, ki naročnino točno poravnajo, bomo dolžno naročnino, žal, morali brez izjeme od vsake takega naročnika izterjati na način in s sredstvi, ki nam jih nudi zakon.

Uprava »Večernika«, Maribor.

c 17. nacionalni amaterski šahovski turnir se bo pričel v Celju 11. avgusta in bo trajal okrog 20 dni. Organiziral ga bo CSK ob priliki 20. letnice.

c Tekme obvezne telesne vzgoje v Celju bodo drevi ob 18.30 na Glaziji.

c Razstava ženskih ročnih del na ljudski šoli v Laškem bo 28. in 29. t. m. Razstavljeni bodo med drugim tudi izdelki za vojake.

c Zdravniško dežurstvo za člane OUZD bo imel 29. t. m. zdravnik dr. Drago Mušič na Cankarjevi cesti, v nedeljo, 30. t. m., pa zdravnik dr. Drago Hočevar v Kolenčevi ulici.

n. Banjalški natakariji bodo stavkali? Te dni so pričeli banjalški natakariji mezdno gibanje. Zahtevajo 10 odst. zvišanje prejemkov in odškodnino za hrano ter stanovanje, če niso pri gospodarju.

n. Gradnja aerodroma v Baru. Barska občina je odstopila »Aeroputu« brezplačno zemljišče, na katerem bodo zgradili veliko letališče.

n. Nova najdišča železne rude so odkrili v Koprivni in Rasavih v okraju Sanski Most. Praviijo, da so najdišča zelo bogata in da jih bodo pričeli kmalu izkoriščati.

ZAGREBSK8 OUZD IMA MILIJONSKI DEFICIT

Iz poročila Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je razvidno, da je končalo poslovno leto z deficitom v znesku 1.995.941 din. Poročilo utemeljuje izgubo s prevelikimi socialnimi zahtevami delokroga zagrebskega OUZD. Zato prosi za pomoč bansko oblast, ki naj skrbi za pobljanje jetike in malarije in naj uvede delavsko zavarovanje tudi za nezaposlene delavce.

POLSKAVSKI VLOM POJASNJEN

V noči od torika na sredo je bilo vlomljeno v stanovanje posestnika in mlinarja Ivana Muršeca v Spodnji Polskavi. Vlomilec je prišel v stanovanje skozi mlin in prebrskal vse omare ter odnesel železno blagajno, v kateri je bilo okoli 700 din golovine; ker je bila pritrdjena na predal v omari, jo je odnesel s predalom vred. Razbilo blagajno in razne knjige so našli na travniku ob potoku nedaleč od mlina, druge stvari pa je zmetal v potok. Sum je padel na nekoga 35 letnega brezposelnega delavca Ivana Ducmana iz Studencev pri Mariboru, ki je nekaj dni kosil pri Muršecu in tisto noč izginil proti Mariboru. Pri zaslišanju na njegovem stanovanju v Studencih, je Ducman tatvino priznal, izgovarjal pa se je s brezposelnostjo. Pri njem so našli od ukradenega denarja še 425 din, ostali denar pa je že porabil.

6000 družin samo od hmelja. Če bo ta od povedal bodisi zaradi letine ali pa zaradi onemogočenega ali otežkočenega izvoza, bo v Savinjski dolini zavladalo res siromaštvo. Toda temu bi se bilo lahko izognilo in se da še sedaj pomagati. V primeru, da za dogleden čas res ni dovoljnih izgledov za izvoz našega hmelja, bo treba savinjsko kmetijsko proizvodnjo preusmeriti. Savinjska dolina potrebuje tudi krompir in žito in ne samo hmelj. Hmeljske nasade bo treba omejiti. Potrebno bi to bilo tudi v normalnih razmerah, ker je treba predvidevati elementarne katastrofe ali slabe letine. Kako dobra bi v takih primerih bila krompirjeva ali žitna polja! Vsaj hrano bi imeli savinjski kmetje, če že ne denarja.

Če so funkcionarji Združenja izvoznikov hmelja poslali resolucijo na pristojna mesta, naj poleg te resolucije »za-memo« v pretes tudi vprašanje preusmeritve savinjske agrarne proizvodnje. Resolucija zahteva pomoč in z rešitvijo opisanega problema jim bo ta v polni meri dana.

-lg.

Ljubljana

Bankir Jankole in njegove žrtve

Kazenska razprava proti bankirju Jankoletu, obtoženemu raznih sleparij, se je včeraj nadaljevala ves dan, v glavnem z zasliševanjem prič oziroma oškodovancev. Kakor smo že poročali je med Jankoletovimi žrtvami veliko število revnih malih ljudi, ki so mu zaupali svoje prihranke in potem svojega denarja niso več videli. Jankole jim je dajal majhna posojila na hranilne knjižice, ki jih je jemal v zastavo, a kadar so posojilo že vrnilo in zahtevali hranilne knjižice nazaj, jih niso več dobili, ker jih je on med tem že z dobičkom prodal naprej. Izgovorov mu nikoli ni manjkalo, ne lepih pravič, s katerimi je znal potolažiti in pomiriti svoje upnike, velike in male. Da ima v Parizu 22 milijonov kredita,

samo tako in tako dovoljenje je še potrebnost iz Beograda, pa bo denar tu, tako je pripovedoval enemu, drugemu zopet o bogatih Judih, ki bodo prevzeli banko, tretjemu pa o ameriških dolarjih, ki že čakajo nanj takorekoč, itd.

Na sodišču se odigravajo dramatični prizori. Bridko jokajo uboge ženske, ki so vse izgubile, kar so si prihranile za stara leta. Neka starka z Notranjskega si je morala izposoditi denar za vožnjo, da je mogla priti na sodišče. Njeno kosilo: košček kruha. Žalostne zadeve vse to. Ker navsezadnje, naj zadene zločinca še tako huda kazen, kaj bodo imele njegove žrtve od tega? Nič. Razprava se danes nadaljuje.

spodarji še vedno niso vrnili. Zato se zamudniki opozarjajo, naj v izogib kazenskih posledic oddajo natanko izpolnjene liste najkasneje v 8 dneh v zaščitnem uradu mestnega poglavarstva v I. nadstropju, nad prodajalno mestne elektrarne.

a V vseh zadevah rezervne hrane za mestno občino ljubljansko naj se interese ne obračajo osebno na predsednika prehranjevalnega odbora ali na odbornike, temveč brez izjeme samo na uradnega prehranjevalnega referenta med popoldanskimi uradnimi urami od 16. do 19. v I. nadstropju mestnega magistrata nad prodajalno mestne elektrarne.

a Polatni čas v trgovinah. Združenje ljubljanskih trgovcev opozarja občinstvo, da bodo v juliju in avgustu trgovine odprte od 7.45 do 12. in od 15. do 19. ure.

a Nevaren požar je izbruhnil včeraj v zgodnjem jutru v parni žagi Frana Ravnikarja, mestnega lesarskega mojstra, v Linhartovi ulici. Le z veliko težavo se je posrečilo gasilecem ogenj udušiti, da ni zajel drugih lesenih poslopij in je zgorela samo strojnica. Skode je okoli 100.000 dinarjev.

Sport

Zadnja odločitev na zelenem polju!

V nedeljo, 30. t. m., ob 18. bo na stadionu SK Železničarja povratna finalna nogometna tekma za prvenstvo Slovenske nogometne zveze med ISSK Mariborom in SK Železničarjem. Ze prvo srečanje obeh nogometnih prvakov je poteklo v znamenju borbe dveh enakovrednih nasprotnikov, četudi je SK Železničar dosegel z 2:1 pičlo, a vendar zaslužen zmag. Železničarji so postavili brez dvoma boljše moštvo kakor ISSK Maribor, ki je moral v nedeljo prilegniti šlevarne rezervne moči. Kakor zagotavljajo, bodo belo-črni nasto-

pili v nedeljski povratni tekmi s kompletnim prvim moštvom. Železničar bo gotovo tudi to pol stremel za tem, da obvaruje svojo prednost enega gola. Ker imata obe moštvi dovolj izgledov za zmago, bo končna odločitev nogometnega prvenstva Slovenije padla po res najzanimivejši tekmi cele konkurence.

V predtekmi ob 16. uri se nam bo predstavil hrvaški sportni klub iz Koprivnice, ki bo igral prijateljsko tekmo s prvim moštvom SK Železničarja.

Važna teniška konferenca v Mariboru

V nedeljo so bili v Mariboru važni teniški sestanki, ki utegnejo biti še velikega pomena za celokupni jugoslovanski tenis. V Mariboru se je mudil predsednik Srpskega teniskega saveza Sava Grujić, ki se je sestel z nekaterimi odborniki Slovenske teniske zveze, s predsednikom Radovanom Šepcem ter s tajnikom S. Voglarjem, in s članom nadzorstva magistratom C. Maverjem. Na tej seji so se obravnavali vsi problemi jugoslovanske teniške organizacije, pri čemer je prevzela Slo-

venska teniška zveza posredovalno vlogo med Zagrebom in Beogradom. Ker so se nekaj dni popreje vršili pogovori med predsednikom Slovenske teniske zveze Radovanom Šepcem in predsednikom JTS dr. Čopom ter tajnikom JTS Šapovalenom, je pričakovati, da se bodo v najkrajšem času vsa nesoglasja med posameznimi teniški centri izgladila. S to akcijo Slovenske teniske zveze bo jugoslovanski tenis gotovo mnogo pridobil in je samo želeti, da zadeva uspe.

ZENSKO LAHKOATLETSKO TEKMOVANJE

V nedeljo, 30. t. m. bo na stadionu SK Železničarja ob Tržaški cesti propagandno žensko lahkoatleško tekmovanje. Priredi ga SSK Maraton. Začetek ob 9. uri.

s Propagandni nastop Mariborskega plavalnega kluba. V svojem prizadevanju, da vzbudi tudi med širšim občinstvom čim večje zanimanje za lep plavalni sport, bo izvedel Mariborski plavalni klub v nedeljo, 30. junija, popoldne svoj letošnji prvi javni propagandni nastop na Mariborskem otoku. Vabimo občinstvo, da v čim večjem številu poseti to propagando prireditelj, s katero hoče naš mladi plavalni klub pokazati, da je kljub velikim težavam v svojem komaj enoletnem delovanju dosegel že prav lepe uspehe. Za propagandni nastop Mariborskega plavalnega kluba na Mariborskem otoku v nedeljo popoldne ni posebne vstopnine.

s Mariborski plavalni klub (službeno). Za propagandni nastop kluba v nedeljo, 30. t. m., popoldne naj se javijo točno ob 13.30 pod skakalnim stolpom na Mariborskem otoku sledeči člani: Berlić, Branislav, Bervar, Dornik, Gala, Golež B., Golež L., Golob, Jančič, Petek L., Petek S., Steiner, Skopin, Skofič, Tomašič, Zimic, Zlatič.

s Subjunierji SK Železničarja gostujejo v soboto v Murski Soboti proti Muri.

Z. N. S., sekcija Maribor, službeno: Delegiranje za 30. VI.: Želznicar—Maribor str. sodn. gg. Grošelj in Orel. Koprivnica—Želznicar g. Orel, Turnir Slovana gg. Nemec, Lorber, Lendava—? g. Dolgoš.

igri je zmagal Skopin z rezultatom 6:1, 6:4 in s tem dobil darilo lekarnarja Maverja.

s V nedeljo polfinale SE-cupa. V Budimpešti se je vršila v ponedeljek konferenca komiteja SE-cupa, na kateri je bilo sprva govora o izpadlih klubih, nato pa objavljen žreb nadaljnjih parov. V II. kolu se srečajo: v Zagrebu Gradjanski—Rapid, v Beogradu pa BSK—Ferencváros.

s Prijateljska tekma dijakov. V nedeljo sta se v prijateljskem srečanju spoprijela na zelenem polju moštvi dijakov iz Maribora in Slovenjgradca. Moštvo gostov je pokazalo, da ima v svoji sredi mnogo aktivnih igralcev raznih mariborskih klubov in da zato v vseh ozirih prekaša mlado moštvo Slovenjgradčanov, ki so postavili na igrišče moštvo, katero je od početka nudilo nasprotniku močan odpor, po čemur pa popustilo in podleglo s 3 : 0.

s Moskovski nogometni klub »Dinamo« bo odigral na povabilo sofijske »Slavije« v juliju nekaj tekem v Sofiji. Kot se izve, se vodijo pregovori tudi z našimi sportnimi krogi in bo ta klub gostoval tudi v Jugoslaviji, najbrže v Beogradu.

s Nastop rokoborcev v Slovenjgradcu? Iz sportnih krogov je izšla želja, da bi vodstvo kluba priredil sportno prireditev, na kateri bi nastopili naši rokoborci; kakor pa se govori, je vodstvo kluba že stopilo v stik z mariborsko sekcijo rokoborcev za nastop v Slovenjgradcu.

s Spartak (Moskva) v Zagrebu? Kakor se zanimajo v Beogradu za moskovski klub »Dinamo«, tako se trudi tudi Gradjanski, da za mesec julij pridobi za tekmo prvaka SSSR »Spartak«.

s Asbth je premagal Szigetija s 6 : 1, 6 : 2 v teniškem klubskem prvenstvu Mariborskega.

Mali oglasi

KAMNITARJE?

HALO! HALO! Vsi, kateri hočete dobre preleške gibance ter klobase iz kible jesti, in dober vinček piti, morate vsako nedeljo v novo gostilno na Pobrežju, v »Priški dom« priti. Se priporoča Matilda Zamuda, gostilničarka. 3438-1

VINOTOČ TRAFENIK prej Viher odprt, najlepša izletna točka mimo Wolfzetta na Grič. 3755-1

Za dom bi potreboval izborno VINSKO KAPLJICO! Kje bi jo le našel? V ulici Kneza Koclja 5. Tam dobiš že od enega litra naprej z znatnim popustom. 4717-1

VINOTOČ KUŠER odprt. Meliški hrib. 4695-1

VINOTOČ A. Tkalec, za Kalvarijo, odprt 4781-1

V soboto vrtni koncert V GOSTILNI »PRI LOVCU« Frankopanova 39. Tam dobiš te marinirane, ocvrte, pečene sveže dravske ribe ter druga topla in mrzla jedila, kakor tudi dobro kapljico. Se priporoča gostilničar. 4773-1

VINO — PEKERČAN od 5 litrov naprej po din 7.— v Limbušu št. 59, dr. Boštjančič. 4819-1

SLUŽBO DOBI ZANESLJIVA GOSPODIČNA dobi službo 1. julija kot gosposdinja in po zmožnosti v pisarni. Starost 20—30 let. Ponudbe s sliko na ogl. odd. »Večernika« pod »Gospodinjama«. 4729-2

Sprejme se dober ČEVLJARSKI POMOČNIK za šivanja in zbita dela v stalno zaposlitev. Istotam se sprejme dober vajenec. Jakob Vauptič, Hardek, pošta Ormož. 4736-2

KLEPAR dobi službo v avtomobilni inž. Friedau, Mlinska ul. 13. 4742-2

URADNICA zmožna vseh pisarniških del, nemške korespondence in strojepisja, se sprejme. Ponudbe s sliko in zahtevki na podružnico »Večernika« Celje pod »Industrija«. 4701-2

TKALSKI MOJSTER zmožen vseh tkalskih poslov, eventuelno tudi samostojnega vodstva, se sprejme. Obširne ponudbe s sliko, zahtevki in referencami na ogl. odd. »Večernika« Maribor pod »Revolver«. 4702-2

Večje gozdno posestvo išče

logarja

Obširne ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj je poslati pod »Graščina« na ogl. odd. »Večernika«.

ZA 10 DIN Vam pošljem seznam 25 praktičnih predmetov, ki jih boste lahko izdelovali doma. Stalen zaslužek tudi v teh kritičnih časih! Lindt Ljubljana, predal 245/v. 4808-2

SLUŽKINJA dobi takoj službo pri trčialnski družini. Oglasiti se v ogl. odd. »Večernika«. 4771-2

KROJASKEGA POMOČNIKA dobro izvežbanega za velike komade, sprejemam. Kos Viktor, Dravska 6. 4745-2

Za Slov. gorice rabimo

VINICARSKO DRUŽINO z najmanj 4 delavnimi močmi. Prejemki znašajo gl. vinčarske pogodbe: din 200.— mesečno v gotovini za vinčarska dela, prosto stanovanje, mes. 1 zl. m. drv. 30 l sadjevca ter deputatno zemljišče v izmeri 1 in pol ha in odpadajoča dnina. Obširne ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj je poslati pod »Graščina« na ogl. odd. »Večernika«. 4738-2

Službo dobi NATAKARICA do 22 let, ki obvlada nekoliko nemški jezik, naj bo čedne, bolj močne postave, naj ima svele lase in vsaj 1000 din kavicje. Vse ostalo usimeno ali pisмено s sliko na ogl. odd. »Večernika« pod »Gorenjsko 1940«. 4827-2

PRIDNO KUJARICO počteno, se sprejme v dobro službo. Naslov v ogl. odd. 4834-2

Išče se pridna in poštena

služkinja

za gospodinjstvo. Brezole, p. Rače. Zglasiti se pri gostilni Zagovce, Brezno. 729

SLUŽBO IŠČE

GOSPODIČNA z nekaj pisarniške prakse išče primerno službo v trgovskem podjetju. Ponudbe pod »Vestna« na ogl. odd. »Večernika«. 4822-3

NATAKARICA mlada, poštena, išče službe. Nastopi lahko 1. julija. Marek, Vojašniška ul. 10. 4794-3

Želim spremeniti SLUŽBO GOSPODINJE ali služkinje s 15. julijem. Poizve se pri gosp. Šuman, Trdinova 16. Maribor, ki jo priporoča. 4820-3

ABSOLVENTKA—

MATURANTKA meščanske Sule in Legatovega tečaja išče službe pisarniške uradnice—začetnice. Poizve se pri gosp. Šuman, Trdinova 16. Maribor, ki jo priporoča. 4821-3

VAJENCI—(KE)

SLIKARSKI VAJENEC se sprejme. Sodna ulica 15, Juteršnik Jurij. 4599-1

UČENEC se sprejme v trgovino z mešanim blagom. A. Hrovat, Kralja Petra trg 1. 4790-4

UČENEC se takoj sprejme v trgovini z železnino Alf. Meuz, Maribor. 4760-1

UČENKA se sprejme. Atelje za perilo Tea Čep, Tyrševa 6. 4777-4

STANOVANJE ODDA

TRISOBNO STANOVANJE lepo sončnato, v novo zidani hiši, Slovenska 37, se odda z 1. julijem. Povprašati Gosposina 13. 4727-5

SOBA IN KUHNJA se odda. Spodnja Radvanjska 28. Nova vas. 4803-5

LEPO STANOVANJE oddam. Studenci, Ciril-Metodova 17, nasproti pošte. 4801-5

ENOSOBNO STANOVANJE s pritlikinami in lepo opremljeno sobico oddam. Strma ul. 15. 4796-5

DVOSOBNO STANOVANJE se odda s 1. VIII. t. l. v najem. Prešernova ul. 30 a. 4793-5

STANOVANJE sobo, kuhinjo in shrambo oddam. Vprašati Pobrežje. Špe sov selo. Slomškova ul. 21. 4828-5

SOBO IN KUHNJO oddam. Primerno za železničarja. Praprotnikova ul. 17. 4817-5

ENOSOBNO STANOVANJE se odda Meljska 143. 4812-5

SOBA IN KUHNJA se odda. Pobrežje, c. 38. 4802-5

TRISOBNO STANOVANJE lepo, v centru, v II. nadstropju, sončno, brez kopalnice, črna. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 4772-5

TRISOBNO STANOVANJE lepo, sončno, s kopalnico, parketirano, takoj oddam. Aliaževa ul. 4. 4797-8

SOBA IN KUHNJA se odda. Pobrežje, Aleksandrova 16. 4772-5

DVOSOBNO STANOVANJE z vsemi pritlikinami in liftom odda s 1. avgustom »Ljudska samopomoč« v Mariboru. 4768-5

SOBA IN KUHNJA se odda s 1. julijem v novi hiši. Pekre 202, pod Kalvarijo. 4767-5

STANOVANJE soba in kuhinja, se odda takoj. Vprašati Studenci, Ciril Metodova 1. 4756-5

3 SOBE IN KUHNJA z verando, sončna lega, v vili, elektrika, plin, se odda mirni stranki za 550 din s 1. avgustom. Koroška 99. 4755-5

Lepo, sončno STANOVANJE kuhinja, soba in shramba se takoj odda za eno ali dve osebi. Pušnikova ulica 1, za Rapidovim igriščem. 4750-5

Sončno DVOSOBNO STANOVANJE oddam manjši, mirni družini s 15. julijem ali 1. avgustom. Prednost imajo upokojenci. Ogled popoldne. Dušanova 9. 4713-5

STANOVANJE soba in kuhinja, se takoj odda. Studenci, Makarjeva 77. Vprašati Zamuda, pekarna, Maribor, Frankopanova ul. 9. 4774-5

SOBA IN KUHNJA se odda s 1. julijem v najem. Koroška cesta 60. 4775-5

Velika KUHNJA IN SOBA vrt, se odda. Studenci, Kralja Petra cesta 24. 4776-5

2 LEPI SOBI IN KUHNJI takoj oddam. Taborska 13. 4836-5

ENOSOBNO STANOVANJE mirno, se takoj odda. Koroška cesta 27. 4835-5

DVOSOBNO STANOVANJE lepo, se s 1. julijem odda. Gregorčičeva 19. 4830-5

PREHRANA

Sprejem na HRANO IN STANOVANJE gospoda in gosposdino ter posebej več abonentov na hrano. Meljska cesta 59-1, vrata 7. 4785-7

Sprejme se gospod na CELO OSKRBO. Zrkovska 23, Pobrežje. 4754-7

SOSTANOVALCA sprejemam na hrano in stanovanje takoj ali pozneje. Nova vas, Lorbekova 1. 4748-7

DVOSOBNO STANOVANJE se odda v Stritarjevi ulici 7 s 1. avgustom. 4845-5

SOBO ODDA

MEBLIRANO SOBO sončno, poseben vhod, oddam solidnemu, stalno nameščenemu boljšemu gospodu ali gosposdini. Stritarjeva ul. 5, prvo nadstropje. 4724-3

LEPA, ČISTA SOBA s posebnim vhodom, kopalnica na razpolago, se odda takoj boljšemu gospodu. Zidovska 12-1. 4802-3

SOBO z dvema posteljnima oddam zakonskemu paru. Ulica Kneza Koclja 18-1, desno, vrata 5. 4826-3

SOSTANOVALCA solidnega, sprejemam v zračno, sončno sobo s posebnim vhodom. Glavni trg 4-1. 4725-3

Lepo opremljena, sončna SOBA z eno ali dvema posteljama se odda. Wildenrainerjeva 6, II nadst., levo. 4770-3

Sprejem gospoda NA STANOVANJE. Koroška c. 62, levo. 4758-8

Opremljeno sončno SOBO s strogo sep, vhodom v bližini oddam. Livada 5. 4784-8

SOBA s posebnim vhodom se odda. Glavni trg 4-1. 4787-8

PREMLJENA SOBA se odda. Posredovalnica. Gosposka ulica 4. 4797-8

PREMLJENA SOBA se odda. Koroška cesta 60. 4800-3

Prvovrstne fotografije dobite v foto-studiu

„Pelikan“

Maribor — Gosposka ulica št. 23

ODDAM SOBO
in mali prostor s 1. julijem.
Metelkova 19. Vprašati: Sio-
venska 20-I Koser. 4811-8

PRAZNA SOBA
se takoj odda čisti, mirni
osebi. Pobrežje, Nasipna 88
4813-8

OPREMLJENO SOBICO
s posebnim vhodom oddam
takoj gospodu. Frankopanova
ul. 1-I. 4814-8

PRAZNO SOBO
z štedilnikom oddam. Ob
bregu 12. 4823-8

OPREMLJENO SOBO
oddam takoj ali pozneje. Se-
pariran vhod. Sodna ul. 25-I,
vrata 4. 4841-8

OPREMLJENA SOBA
se takoj odda g. oficiru ali
privat. uradniku. Ob železni-
ci 8-I, vrata 5. 4831-8

OPREMLJENA SOBA
s souporabo kopalnice se od-
da gospodičji ali mirnemu
gospodu. Gregorčičeva ul. 3,
pritličje desno. 4832-8

POSEST

IŠČEMO
za stalne resne kupce hiše,
vile, posestva, nikakršnih
predplačil. »Rapid«-pisarna,
Gosposka ul. 28. 4747-11

GOSTILNO
dam v najem. Vprašati pri
Franc Božiček, Meljska c. 9.
4705-11

»REALITETA«
posredovalnica nepremičnin
(za hiše, vile, parcele, goz-
dove, posestva itd.)
je samo v
Prešernovi ulici 54-I, nasproti
glavne pošte. — Telef. 44-20.
Posluje hitro in solidno.
Vse informacije so brezplačne.
Prepričajte se!
4741-11

Ali imate velike zahteve?

Ako jih imate, Vam jih

Samo plemenita
krema Vam
lahko daruje
lepoto!

Salva

sigurno izpolnejo.

»SALVA« krema v lončku in tubi, katera prednost o do-
vršeni negi Vaše lepote Vas bo hitro prepričala z ozirom
na svoje izbrane in najplemenitejše sestavine.

»SALVA« kremo in »SALVA-GOLD-HORMON« kremo
vpije koža v gube in razpoke ter tako obnavlja že zamrle
celice. Negujte se s »SALVA« kremo, ker postane koža bolj
sveža in odprta, a lice dobi mladeniški izgled in dopad-
ljivo lepoto. VEGETABILNA PARNA KOPEL za pranje
obraza, »SALVA«-SHAMPOO in ostali izdelki bodo Vašo
lepoto še podkrepili.

»SALVA« LABORATORIJ

Glavni depot: Zagreb, Varšavska 3.

DOBIVA SE V VSEH STROKOVNIH TRGOVINAH.

IŠČE SE GOSTILNA

v najem s 1. ali 15. julijem v
kateremkoli industrijskem kra-
ju. Ponudbe na »Večernik«
Ptuj pod »Točen plačnik«.
4739-11

Na prodaj dve hiši:
STIRISTANOVANJSKA, stan-
ovanja po 320 din; cena 60
tisoč din. **PETSTANOVANJ-**
SKA, stanovanja po 750 din;
cena 150.000 din. Stavbene
parcele, kvadratni meter po
13 din. Poizve se pri Francu
Hadner, Zg. Radvanje št. 82.
4725-11

OPEKARNA

na prodaj. Vprašati: Betnav-
ska cesta 1. 4625-11

PRODA SE TRAVNIK

2 orala, njiva 1 in pol joha.
Viničarija 2 joha. Posestvo 12
do 14 johov ob banovinski
cesti. Vprašati: Santl, Vukov-
ski dol 10. 4712-11

HISA

več sob in velik vrt, se pro-
da. Pekre 175, ob Kralja Pe-
tra cesti, Studenci. 4759-11

GOSTILNA

na prometni točki v Sloven-
skih gorah v bližini Ptuja se
takoj odda v najem. Potreb-
na je koncesija. Ponudbe na
»Večernik«, Ptuj. 4684-11

PRODAM NOVO HISO

z gostilno in trgovino v ma-
ribojski okolici. Ponudbe pod
»200.000« na ogl. odd. »Ve-
černika«. 4783-11

Prodaj
DVOSTANOVANJSKO HISO
gospodarsko poslopje, vrt,
njiva. Cena 35.000 din. Nasl.:
Klaneček Katica, Studenci pri
Mariboru. 4782-11

LEPA PARCELA

v Špesovem selu se ugodno
proda. Vprašati pri M. Ploj,
trgovina, Aškerčeva 14. Po-
brežje 4804-11

DOBROIDOČA GOSTILNA
sredi mesta se da v najem.
Pismene ponudbe pod »Kav-
cija 15.000« na ogl. odd. »Ve-
černika«. 4818-11

Ugodno se prodaja od 450—
800 m²

PARCELE.

Vprašati: Pobrežje, Lovska
ul. 46, pri Mariboru. 4807-11

LEPA HIŠA

v okolici 50.000. — Velika do
bičkanosna hiša in vila, ka-
kor tudi gostilna, se poceni
proda. Posredovalnica »Ra-
pid«, Gosposka ul. 28. 4798-11

DENAR

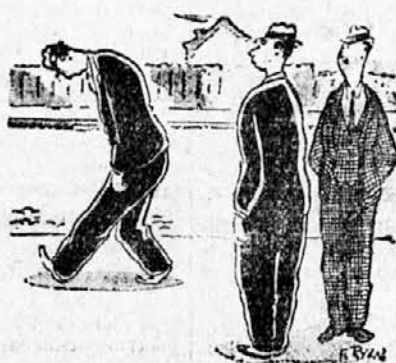
Hranilne knjižice

vrednostne papirje
kupujemo
stalno in po najvišjih cenah
in takojšnjem plačilu
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ulica 12

AKO RABITE POSOJILLO...

ne odlagajte, temveč se zgla-
site čim prej pri zastopstvu
»Moj Dom«, Aleksandrova c.
55, Maribor. 4840-12

ŠIRITE »VEČERNIK«!

„Zakaj se Polde Fičfirič
drži, kot bi ga gnil birič?“
je vprašal Nace Predikaka
na cesti Ritoznojca Jaka.

„Zakaj? Mar nisi slišal nič,
zakaj je Polde Fičfirič,
nedavno še premožen fant,
prišel popolnoma na kant?“

Ker nič ni za reklamo dal
in nikdar ni oglaševal
v »Večerniku«, kar je edini
do sreče pol v tej solz dolini!“

OBRT - TRGOVINA

Če iščete kupca za Vašo in-
dustrijo, trgovino, obrt ali ude-
ležbo kapitala, se
obrnite zaupno

na mojo oblastveno dovoljeno
pisarno. Strogo solidno poslo-
vanje. Sijajni uspehi.

RUDOLF ZORE

Ljubljana, Gledališka ulica 12
Priložite znamke.

STRIŽENJE 3. BRITJE 2 DIN
Znižane cene v brivnici »Ra-
pid«, Meljska 1. 4321-13

MARTIN SAFRAN

Sobo, črkoslikar in pleskar.
Krekova ulica 16. Prevzame
vsa v to stroko spadajoča
dela. Zmerne cene, delo soli-
dno. 2465-1

KOVČKE

nahrbtnike ter vse, kar rabi-
te za potovanje, pri kopanju
in sončenju, dobite v trgovini
A. Franko, vogal Valvazorje-
ve 36, Frankopanova 16.
4772-13

PLESKARSKA DELA

oddam. Drago Fiedler, Mlin-
ska 21. 4778-13

BARVE

laki, firmež, karbolinej, pasta
za parkete itd. pri Hanl Fran-
jo, Orožnova ul. 3. 4761-13

Prodaj lepo
AVTOMATSKO TEHTNICO
Vprašati Studenci, Ciril Me-
todova 1. 4757-13

ČEVLJARJU

z obrtjo oddam sobo na Po-
brežju. Prodaj stroj (Holl-
maschine). Vprašati: Lovec,
Glavni trg 4. 4786-13

KROJAČI!

LEPA PRILOŽNOST!
Prodaj cel inventar. Oddam
z obrtjo delavnico na promet-
ni točki radi bolezni. Pisme-
ne ponudbe na ogl. odd. »Ve-
černika« pod »Krojača«.
4795-13

HALO!

Ali že veste gospodje da ste
najboljše obrti in ostriženi
v salonu Drljevič. Valvazor-
jeva 30. 4816-13

POHIŠTVO-OPREMA

SPALNICE. IEDILNICE KU-

HINJE
vseh vrst v najmodernejših
lastnoročnih izdelavah dobite
v zalogi pohištva Aleksandro
va c. 48. 4311-1

RAZSTAVA PREPROG

Banovinska tkalnica preprog
iz Sarajeva razstavlja svoje
preproge in perzije v Ma-
riboru v dvorani hotela »Za-
more«. Razstava bo odprta
od 15. VII. do vključno 10.
VII. t. l. Prevzemamo naro-
čila tudi na dolgoročno od-
plačila. Razstava je odprta
tudi v nedeljo ves dan.
4769-17

TRAJNI KODRI

od danes naprej samo 50 din
— specialni preparat Mažik,
takoj valovi. Garancija od 6
do 8 mesecev. Valvazorjeva
ul. 30. 4815-18

DOSPTEL SPECIALIST

za trajne kodre, z najnovej-
šim garantiranim preparatom.
Cena samo din 45.—

Salon Kosem

Meljska cesta 63. 728

»NEMŠKI DOPISI«

SAMOSTOJNA DAMA

z lišo in vso opremo želi
resnega znanja v svrhu že-
nitve z značajnim gospodom
v stalni službi, v starosti 45
do 50 let. Ponudbe pod »Zna-
čajnost« na ogl. odd. »Več-
ernika«. 4809-19

ŽELIM POZNANSTVA

z dobrosrčno žensko, samo-
stojno, od 30—45 let, vdovo
ali ločeno, katera ima svojo
stanovanje in nekaj kapitala.
Ženitev ni izključena. Ponud-
be pod »Srečno življenje«
4839-19

47-LETNA VDOVA

poštena, z nekaj premoženja,
išče državnega nameščena
s sigurno eksistenco. Nem-
ški dopisi na ogl. odd. »Ve-
černika« pod »10.000«. 4788-19

Blago za zaveše

vedno najnovejše prinaša
tekstilana Büdefeldt
Maribor, Gosposka ul. 14

ISCEM GOSPODIČNO

radi nemškega pouka. Hono-
rar po dogovoru. Ponudbe
pod »Nemška konverzacija«
na ogl. odd. »Večernika«. 4765-19

GLASBILA

VIJOLINO

dobro ohranjeno, prodam.
Ponudbe pod »Vijolino« na
ogl. odd. »Večernika«. 4709-20

Prodaj poceni
4-čevni RADIO-APARAT
v najboljšem stanju. Na vpog-
led: Tomšičeva cesta 19-II.
4780-20

POUK

TRIKOLESNI VOZIČEK
rabljen, kupim takoj. Naslov
v ogl. odd. lista. 4837-22

POČITNIŠKI TEČAJ

Stenografija, strojepis in nem-
ški jezik. Začetek dne 1. ju-
lija 1940. Trgovska šola Ko-
vač, Maribor, Tyrševa ul. 14
4789-21

VOZILA

MOTORNO KOLO S PRIKOLICO

v prvovrstnem stanju se pro-
da. Ob jarku 2. 4764-22

Kupim proti mesečnemu od-
plačilu dobro ohranjen
200 ccm MOTOR.
Ponudbe pod »Motor« na ogl.
odd. »Večernika«. 4763-22

Poceni se prodaj sportni
OTROŠKI VOZIČEK
otroška postelja in pisalna mi-
za. Studenci, Radvanjska c. 6
4751-22

Moderen globok
OTROŠKI VOZIČEK
na prodaj. Vrtna ul. 8. 4779-22

ŽENSKO KOLO

dobro ohranjeno, kupim. Stu-
denci, Aleksandrova 45. trgo
vina. 4824-22

DAMSKO KOLO

dobro ohranjeno, kupim. Po-
nudbe pod »Pohorje« na ogl.
odd. lista. 4833-22

PRIDELKI

RIBIZLA

kupim vsako količino po
dnevni ceni. Točilnica »Wil-
son«, Maribor, Aleksandrova
c. 53. 4810-23

Fletno kopalno blago

za plašče in obleke za plažo
tekstilana Büdefeldt
Maribor, Gosposka ul. 14

OPOZORILA

JAVNOSTI V VEDNOST!
Z ozirom na neresnično go-
vorice, ki so nastale o vzro-
ku smrti mojega bivšega
učenca, pokojnega Mihaela
Matka, opozarjam javnost,
da so to govornice popolnoma
izmišljene ter bom proti
vsem obrekovalcem sodnijsko
postopal. Gorenjo izjavo je
pripravljen podpreti s priča-
nejm tudi g. dr. Ramšak. —
Podstenošek Ivan, čevljar
mojster, Črna pri Prevaljah.
4829-25

RAZNO

PONIKLANJE

pokrovanje predmetov vseh
vrst dobro in poceni pri »Ru-
da«, Maribor, Trstenjakova
ulica 5. 6177-1

AKO RABITE POSOJILLO
ne čakajte zadnjega trenutka,
temveč javite se takoj pri
Hranilni posojilnici »Moj
dom«, Ljubljana, Dvořakova
ul. 8. 11778-16

KAJENJE ŠKODUJE VAŠEMU ZDRAVJU
»NIKOTINOL« neškodljivo za-
nesljivo sredstvo odvadi v
2—3 tednih kajenja tudi naj-
strastnejše kadilce. Cena ve-
lika steklenica din 70.—, mala
din 60.—. Po povzetju razpo-
šila Jugopatent, Ljubljana,
Dvořakova 8. Sprejememo
preprodajalce. 13542-1

STARA STRESNA OPEKA
vrata, okna itd. poceni prodaj
Fiedler, Mlinska ul. 21.
4779-28

Prodaj
ROČNE STATVE
s snovalom. Beogradska 18.
4721-28

FOTOAMATERJI POZOR!
Kupim kompletne povečeval-
ni aparat, samo boljše znani-
ke in dobro ohranjen. Po-
nudbe: Aleksandrova 34-II.
4805-28

ona

kupuje kopalne
obleke najboljših
kvalitet: 'FORMA',
'HEINZELMANN',
'SELFIX', 'BENGER'
kakor tudi hlače
za plažo samo pri

konfekciji

gretamaribor
grajski trgTudi za močnejše
dame velika izbira**Aka**

želite oglaševati,
pokličite telefon:

25-67**1 x 1 =**

čokolada

bonboni

marmelada

deserti

da so višek kvalitete in izbranega okusa izdelki
domače tovarne . . .

„GRIČ“

Zastopnik: tt. Bon-Bon, Ljubljana, Miklošičeva c. 30, telefon 44-42

Gramofonske plošče

niso več luksuz, ker dobite že
za **din 35** najnovejšo slagerje,
plesne, narodne s petjem s bar-
moniko. Stalno na zalogi razne
igle, električni radio gramofoni
in ves ostal pribor za gramofone.

Glavno zastopništvo: Maribor: Meinel & Herold
Zabtevajte brezplačne sezname!

Pralne banje

v vseh velikostih, sodi za
ribizlovo vino, impregnirani,
po najnižjih cenah pri

sodarstvu Lilcer

Vojašniška 7.

727

Higijenični stezniki

brez ribje kosti in gumija,
tudi po meri. Najnovejši mo-
drčki v veliki izbiri po ceni
pri

„Luna“

Maribor, samo Glavni trg 24

**Vrtne namizne
prte****„Indanthren“**

prinaša v bogati izbiri

tekstilana Büdefeldt

Maribor, Gosposka ul. 14

Vodimo vse vrste

modnih žurnalov, revij in časopisov

„TISKOVNA ZADRUGA“

Maribor, Aleksandrova c. 13

Telefon št. 25-45

Velika razprodaja

manufakturnega blaga 20-30% ceneje od znano
nizke in stare cene. Zato pohitite vsi v . . .

Ne zamudite prilike, dokler zaloga še traja!

Češki magazin**MODERNI VOZIČKI**

po vseh cenah

BOGOMIR DIVJAK
Ulica kneza Kocila**Hala!**

Studenčni mojster Franc Ornlj
je preselil svojo obrt iz
Obrežne c. 81 v Kraša
Petra c. 136 v Studencih
Vsem cenjenim odje-
malcem se priporoča

Mal' položi dar domu na oltar!**Kopalni kostumi**

najnovejši modeli v stalnih
barvah po meri najhitreje.
Modrčki, prvovrstni in pri-
legajoči v veliki izbiri po
ceni pri

„Luna“

Maribor, samo Glavni trg 24

AFRIK,

zimo, vato kupite po-
ceni pri

„OBNOVA“ F. Novak

Jurčičeva 6

Najnovejši modeli

Najnižje cene

Cenik franko

otroških vozičkov, dvokoles, in delov, šivalnih strojev, pre-
voznih triciklov, pnevmatike pri

„TRIBUNA“ F. B. L., MARIBOR

Aleksandrova cesta 26 • LJUBLJANA, Karlovška c. 4

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

harmonike
so od vseh
najboljše

LEPO BLAGO

svilo, platno i. t. d. za poletne obleke po
8.—, 10.— in 12.— dinarjev se dobi pri

I. TRPIN-U MARIBOR**Za
kopalnišče**

priporočamo naše no-
vosti v

kopalnih oblekah

iz čiste volne

lasti ks kopalni trikoji
moške plavalne hlače
kopalne čepice, čevlje,
hlače in jopice za plažo

C. Büdefeldt

Maribor, Gosposka ul.

Priporoča se
specialna
delavnica
dežnikov

Betka Lešnik

Maribor,
Glavni trg 17a

Čas vkuhavanja . . .

kozarci za vkuhavanje „SIEMENS“ lonci za vkuha-
vanje, kompletno din 145.—. Zelo ugodne cene.

PINTER & LENARD, MARIBOR

Aleksandrova cesta 34

Širite „Večernik“

Pozor!

Pozor!

**Pisarniške
potrebščine**

U KNJIGARNI TSKO-
VNE ZADRUGE V
MARIBORU, ALE-
KSANDROVA C. 13
TELEFON 25-45

Pozor!

Pozor!

**Moderna
izdelava
fotografij,
fotoamaterska
dela v
fotoateljehu**

Japelj

Čitajte „Večernik“

V globoki žalosti naznanjamo podpisani vsem sorodnikom, prijate-
ljem in znanem žalostno vest, da nas je zapustila naša ljubljenka,
nepozabljiva svakinja, teta, sestra, gospodična

Račič Alojzija

v četrtek, 27. junija 1940, ob 4. uri zjutraj, po kratki in mučni bolezni,
previdena s tolažili sv. vere v 57. letu starosti.

Pogreb blage pokojne bo v soboto, 29. junija 1940, ob 1/2 16. uri
iz mrtvašnice pobeškega pokopališča.

Sv. maša zadušnica se bo brala 1. julija 1940, ob 7. uri v magdalenski
cerkvi.

Maribor, Središče, Krško, 27. junija 1940.

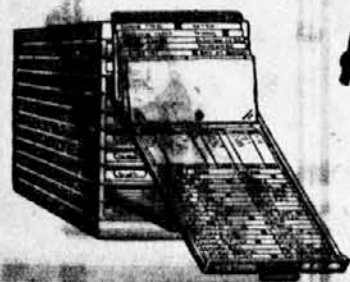
Račič Ivana, svakinja in ostali sorodniki.

Večernikovi**mali oglasi imajo največji uspeh****prepričajte se**

Autorizirano zastopstvo

FORDAmerican Import Company
Maribor - Telefon št. 23-92se preseli s 1. julijem 1940 v novi
lokal v hišo g. M. Oset-a na**Glavni trg 22****FORD**OSEBNI AVTOMOBILI
TOVORNI AVTOMOBILI
NADOMESTNI DELIAvtopribor - Pneumatika
Olja za avtomobile**= VARTA =**

akumulatorji za vse znamke

Moški! Pri spolni slabosti
(spolna impotenci) poizkusite hormonske pilule
HORMO-SEKSDobivajo se v vseh lekarnah, 30 pilul din 84,
100 pilul din 217, 300 pilul din 500. — Zahte-
vajte samo prave in originalne Hormo-Seks pi-
lule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV.
LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glav-
no skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-
VI“ Zagreb, Langov trg 3. (tel. rev. št. 5948-30)**Kactateka:**preglednosti
točnost
enostavnosti
zanesljivosti
in cenenosti**Safca**MARIBOR
Gregorčičeva 24

Tel. 25-10

V Mariboru ima največji uspeh 'Večernikov' oglas!

Zbirajte odpadkeStaro železo, baker,
medenino, svinec,
cink, star papir, cu-
nje, krojaške odrez-
ke, tekstilne odpad-
ke, glaževino, ovčjo
volno, govejo dlako
kupuje vedno po na-
višjih cenah Arbeiter.
Dravska ul. 15. Tel.
26-23.**Steznik**ki Vam bo dobro pri-
stojal samo iz specialne
prvovrstne delavnice
Kocmut, Maljska c. 3**Kopalne
obleke,**najnovejši modeli, nudi ugo-
dno **Lama**, Jurčičeva ul. 4**Continental**na ugodne mesečne obroke
IVAN LEGAT
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44**Zlato in srebro,**oriljante, zastavljane listke
išče nujno za nakup**M. Ilgerjev sin,**
Maribor, Gosposka ulica 15**„Seta“**

vlažki

Za večje dneve...
pri potenju varujejo
noge, čevlje in nogaviceTudi dobri vojak **SVEJK** je uporabljal pri vojaki vseh 12 komadov
prepotrebnih predmetov**Foto turista Lojzeta Šmuc**in sicer: 1. zložitljivi brivski aparat v etuiju, 2. čopič za britje, 3. brivsko
milo, 4. 10 komadov britvic, 5. stekl. kolonske vode, 6. kos toaletnega mila,
7. zobno ščetko, 8. zobno pasto, 9. ogledalce, 10. glavnik, 11. šivalni pribor,
12. strelsko zabavno igro, katere dobite za 34 din, po pošti 39 din. —Vpošljite na naš ček. račun št. 13.285 39 din nakar Vam takoj odpošljemo
navedeno kot paket. Vrednost predmetov kupljenih posamezno je dvojn-
a. Prepričajte se osebno v trgovini, kjer Vam brezobvezno pokažemo ko-
lekcijo. — Priporoča se**Foto Tourist — Lojze Šmuc**

Ljubljana, Aleksandrova c. 8 in Prešernova 9.

Dijaki! Dijakinje!**Za šolske počitnice Vam priporočamo sledeče knjige:****Za I.-II. razred srednjih šol:**Milčinski: Praljice.
Milčinski: Tolovaj Mataj.
Milčinski: Zgodbe kraljeviča Marka.
Langer-Holence: Pes druge čete.
Zmaj-Gradnik, Kalamandrija.
Zmaj-Gradnik: Pisani oblaki.
Levstik: Deček brez imena.
Waschtetova: Pravljice.
Dr. Šorli: V deželi Čirimurcev.
Dr. Šorli: Bob in Tedi.
Dom. Filip: Kako so se vrage ženili.
Kač: Pisane zgodbe.
Crompton: Branov najmlajši.
Bevk: Lukec in njegov škopec.
Finžgar: Študent naj bo.
Mukeržič: Knjiga o džungli.
Karl May: Zbrani spisi.
Karl May: Old Surehand, I.-II. del.**Za III.-IV. razred srednjih šol:**Breznik Pavel: Junaki prekoocean-
skih poletov.Jurčič: Deseti brat.
Štritar: Sodnikovi.
Hedin Sven: V azijskih puščavah.
Sienkiewicz-Mole: Z ognjem in
mečem.
Cigler: Sreča v nesreči.
Beecker Stowe: Koča strica Toma.
Th. Seton: Rolf Gozdomnik.**Za vse ostale razrede:**Jurčič Josip: Zbrani spisi II., III., IV.,
V. zvezek.
Tavčar Ivan: Zbrani spisi I., II., III.,
IV., V., in VI. zvezek.
Cankar Ivan: Zbrani spisi (dva set
zvezkov).
Kidrič: Prešern I. in II. del.
Waschtetova Roman o Prešernu.
Dela Otona Zupančiča I., II., III., in
IV. del.

Nadalje na zalogi vse romane, ki so primerni za mladino.

Knjigarna Tiskovne zadruge

Aleksandrova c. 13

Maribor

Telefon 25-45

POSOJILNICA NARODNI DOM

v Mariboru z. z. o. j. — najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

REZERVE BLIZU DIN 12.000.000'—